

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till revidering av fullföljdsstadgandena i arbetspensions- och folkpensionslagstiftningen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att de fullföljdsstadganden som avser den privata sektorns arbetspensionslagar och folkpensionslagstiftningen skall ändras. Avsikten är att den försäkrade snabbare än tidigare skall få ett riktigt beslut i sina ärenden avseende arbets- och folkpensionerna. Samtidigt är det meningen att folkpensions- och arbetspensionsanstalterna skall få utökat ansvar vid behandlingen av pensionsärenden. Förslaget innebär att det nuvarande fullföljdsförfarandet blir snabbare och att antalet ärenden som behandlas i besvärinstanserna minskar.

Enligt propositionen skall besvären alltid tillställas den pensionsanstalt som gett beslutet. Om pensionsanstalten samtycker till ändringsökandens krav skall den enligt förslaget omedelbart kunna rätta sitt beslut. I annat fall är det meningen att pensionsanstalten skall över-

sända besvären till besvärinstansen. Samtidigt föreslås att folkpensionsanstalten utan samtycke av den som saken gäller eller utan iakttagande av återbrytningsförfarande i vissa fall skall kunna rätta sitt beslut om detta varit felaktigt i fråga om folkpensionens tilläggsdel.

Dessutom föreslås att stadgandena om behandling av pensionsärenden inom den privata sektorns arbetspensionsanstalter skall kompletteras så, att de centrala principerna enligt lagen om förvaltningsförfarande i huvudsak iakttas vid behandlingen. Detta skulle leda till att behandlingen av pensionsärenden förenhetligas och att medborgarnas rättsskydd utökas.

Ytterligare föreslås vissa mindre ändringar och preciseringar i de lagar som avses ovan.

Avsikten är att lagändringarna skall träda i kraft den 1 januari 1995.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sivu		Sivu
PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1	LAGFÖRSLAGEN	28
ALLMÅN MOTIVERING	3	1. Lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare	28
1. Nuläge	3	2. Lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden ..	30
1.1. Lagstiftning och praxis som gäller ändringssökande	3	3. Lag om ändring av lagen om sjömanspensioner	32
1.2. Framställandet av förslag till kandidater vid förordnande av lekmanaledamöter i försäkringsdomstolen för behandling av arbetspensionsärenden	4	4. Lag om ändring av lagen om pension för företagare	34
1.3. Förande av talan för omyndig och omyndigs bestämmanderätt i arbetspensionsärenden	4	5. Lag om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare	35
1.4. Behandlingen av ärenden i en arbetspensionsanstalt	5	6. Lag om ändring av 43 § lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare	36
2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	5	7. Lag om ändring av 37 § lagen om avträdelserersättning för lantbruksföretagare	36
2.1. Självrättelse av beslut i samband med ändringssökande	5	8. Lag om ändring av 24 § lagen om avträdelsepension	37
2.2. Ny prövning av ett ärende där avgörandet har vunnit laga kraft	7	9. Lag om ändring av folkpensionslagen	37
2.3. Behandling av besvär som inkommit efter stadgad tid	9	10. Lag om ändring av 10 och 14 §§ lagen om bostadsbidrag för pensionstagare	39
2.4. Framställandet av förslag till kandidater vid förordnande av lekmanaledamöter i försäkringsdomstolen för behandling av arbetspensionsärenden	10	11. Lag om ändring av 37 § familjepensionslagen	40
2.5. Förande av talan för omyndig och omyndigs bestämmanderätt i arbetspensionsärenden	10	12. Lag om ändring av 17 § lagen om frontmannapension	40
2.6. Behandlingen av ärenden i arbetspensionsanstalten	11	13. Lag om ändring av lagen om handikappbidrag	41
3. Propositionens verkningar	14	14. Lag om ändring av lagen om vårdbidrag för barn	42
4. Beredningsskeden och beredningsmaterial	14	15. Lag om ändring av 10 § lagen om betalning av fronttillägg utomlands	44
5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	15	BILAGA	45
DETALJMOTIVERING	15	Parallelltexter	45
1. Lagförslagen	15	1. Lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare	45
1.1. Lagen om pension för arbetstagare	15	2. Lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden	51
1.2. Lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden	21	3. Lag om ändring av lagen om sjömanspensioner	53
1.3. Lagen om sjömanspensioner	21	4. Lag om ändring av lagen om pension för företagare	58
1.4. Lagen om pension för företagare	23	5. Lag om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare	59
1.5. Lagen om pension för lantbruksföretagare	23	6. Lag om ändring av 43 § lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare	61
1.6. Lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare	23	7. Lag om ändring av 37 § lagen om avträdelserersättning för lantbruksföretagare	62
1.7. Lagen om avträdelserersättning för lantbruksföretagare	24	8. Lag om ändring av 24 § lagen om avträdelsepension	63
1.8. Lagen om avträdelsepension	24	9. Lag om ändring av folkpensionslagen	64
1.9. Folkpensionslagen	24	10. Lag om ändring av 10 och 14 §§ lagen om bostadsbidrag för pensionstagare	68
1.10. Lagen om bostadsbidrag för pensionstagare	25	11. Lag om ändring av 37 § familjepensionslagen	70
1.11. Familjepensionslagen	26	12. Lag om ändring av 17 § lagen om frontmannapension	71
1.12. Lagen om frontmannapension	26	13. Lag om ändring av lagen om handikappbidrag	72
1.13. Lagen om handikappbidrag	26	14. Lag om ändring av lagen om vårdbidrag för barn	75
1.14. Lagen om vårdbidrag för barn	27	15. Lag om ändring av 10 § lagen om betalning av fronttillägg utomlands	78
1.15. Lagen om betalning av fronttillägg utomlands	27		
2. Ikraftträdande	27		
3. Lagstiftningsordning	27		

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstiftning och praxis som gäller ändringssökande

I 21 § lagen om pension för arbetstagare (395/61, APL) ingår stadganden om ordinärt ändringssökande. Enligt 1 mom. får den som är missnöjd med en pensionsanstalts eller pensionskyddscentralens beslut i ett ärende som gäller pension eller skyldigheter, som i denna lag stadgats för en pensionsanstalt eller arbetsgivare, söka ändring i beslutet genom skriftliga besvär hos pensionsnämnden senast den trettonde dagen efter den dag när ändringssökanden fick del av pensionsanstaltens eller pensionskyddscentralens beslut.

I 2 mom. stadgas vidare att den som är missnöjd med pensionsnämndens beslut i ovan nämnt ärende får söka ändring i det genom skriftliga besvär hos försäkringsdomstolen inom den tid som stadgas i 1 mom. från det han fick del av beslutet.

I 21 a § 1 mom. APL stadgas om sådant återbrytande av ett lagakraftvunnet beslut som ingår i extraordinärt ändringssökande. Enligt lagrummet kan försäkringsdomstolen även efter den i 21 § föreskrivna besvärstidens utgång på framställning av pensionsanstalten eller på ansökan av den som ärendet angår, efter övriga parterns hörande undanröja beslutet och uppta ärendet till ny behandling eller förordna att ärendet skall handläggas på nytt. En förutsättning för ovan nämnda förfarande är att pensionsanstaltens, pensionskyddscentralens, pensionsnämndens eller försäkringsdomstolens beslut har grundat sig på en oriktig eller bristfällig utredning eller uppenbart inte varit överensstämmande med lag.

I 21 a § 2 mom. APL stadgas om pensionsanstaltens rätt att handlägga ett lagakraftvunnet ärende på nytt. Enligt momentet kan även pensionsanstalten utan hinder av ett lagakraftvunnet beslut handlägga ett ärende på nytt när det är fråga om beviljande av förvägrad förmån eller utökande av redan beviljad förmån.

I 22 § APL ingår stadganden om särskilt grundbesvär. Enligt 1 mom. kan överdebiteringen av en avgift som med stöd av APL påförts av en pensionsanstalt eller pensionskyddscentralen skriftligen anföras grundbesvär hos pensionsnämnden senast inom två år

från ingången av året efter det år då fordran bestämdes eller påfördes. Enligt 2 mom. kan den som inte nöjer sig med pensionsnämndens beslut i ett ärende som avses i 1 mom. söka ändring i beslutet hos försäkringsdomstolen genom skriftliga besvär inom den tid som stadgas i 21 §.

Fullföljdsstadgandena i APL gäller alla pensionslagar inom den privata sektorn med undantag av lagen om sjömanspensioner (72/56, SjöPL). Motsvarande stadganden ingår dock i SjöPL. I 60 § SjöPL ingår dessutom ett stadgande enligt vilket besvär i sådana fall där dessa inkommit till försäkringsdomstolen efter den föreskrivna tidens utgång det oaktat kan upptas till prövning om vägande skäl till försening- en föreligger.

En pensionssökande som är missnöjd med pensionsanstaltens beslut kan i samband med att han anför besvär förete en sådan ny utredning med stöd av vilken pensionsanstalten kan ändra sitt avgörande. I dylika situationer, när besvärsinstansen sänder besvärsärendet till pensionsanstalten för utlåtande, ändrar pensionsanstalten när den ger sitt utlåtande i allmänhet avgörandet antingen helt eller delvis i enlighet med ändringssökandens yrkanden. Denna ändring görs genom ett interimbeslut. I sitt utlåtande till besvärsinstansen meddelar pensionsanstalten om detta interimbeslut. Trots detta behandlas ärendet ytterligare i besvärsinstansen, som genom sitt beslut antingen fastställer pensionsanstaltens interimbeslut eller ändrar det eller återförvisar ärendet för ny handläggning i pensionsanstalten. Efter återförvisningen skall pensionsanstalten ytterligare ge ett slutligt beslut i ärendet.

Ovan beskrivna förfarande leder till onödig handläggning av besvärsärenden i besvärsinstanserna och fördröjer även ärendenas slutliga avgörande, eftersom pensionsanstalten inte i samband med besvärsärendet direkt genom ett slutligt beslut själv kan rätta det överklagade beslutet. Detsamma gäller också pensionskyddscentralens beslut i pensionsärenden.

Trots att pensionsanstalten inte i samband med ett besvärsärende direkt kan ändra ett överklagat beslut till pensionssökandens fördel, kan den redan med stöd av gällande stadganden genom ett nytt beslut ändra ett lagakraftvunnet beslut till pensionssökandens fördel.

Pensionsanstalten är dock inte skyldig att förfara på det sättet.

Pensionsanstaltens rätt att till fördel för pensionssökanden handlägga ett lagakraftvunnet beslut på nytt är inte beroende av om det är en pensionsanstalt, pensionsnämnden eller försäkringsdomstolen som har gett det lagakraftvunna beslutet. I praktiken har det där emot ansetts att en ny behandling i pensionsanstalten förutsätter att en ny utredning har företetts i ärendet. Kravet på ny utredning har varit strängare när det varit fråga om ny behandling av ett ärende som har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut av en besvärinstans än när det varit fråga om ny behandling av ett ärende som har avgjorts genom motsvarande beslut av en pensionsanstalt. Arbetspensionslagarna innehåller inte avseende pensionsnämnden motsvarande rätt att behandla ett ärende på nytt.

Ett rättsförhållande som har fastställts genom ett lagakraftvunnet beslut kan enligt gällande bestämmelser ändras till pensionssökandens nackdel först sedan det lagakraftvunna beslutet har undanröjts i enlighet med 21 a § 1 mom. APL. Endast försäkringsdomstolen har rätt att undanröja ett lagakraftvunnet beslut. En förutsättning för återbrytande är att det lagakraftvunna beslutet har grundat sig på en oriktig eller bristfällig utredning eller uppenbart inte varit överensstämmande med lag. I praktiken har återbrytning ansetts vara ett alltför komplicerat och långsamt förfarande i sådana fall, där pensionssökanden är av samma åsikt som pensionsanstalten i fråga om felaktigheten i det lagakraftvunna beslutet och där sökanden är villig att ge sitt samtycke till att beslutet rättas till hans egen nackdel.

Sådana besvär gällande pensionsärenden inom den privata sektorn som har inkommit efter besvärstidens utgång kan, med undantag av situationer som avses i ovan nämnda 60 § SjöPL, i enlighet med gällande bestämmelser inte upptas till prövning. Besvär som inkommit för sent kan tas upp till prövning endast om detta är möjligt med stöd av 21 a § APL. Arbetspensionslagarna har dock stadgats uttryckligen för tryggande av arbetstagarnas utkomst när dessa till följd av ålderdom eller arbetsoförmåga inte längre får sin utkomst genom förvärsarbete. Det kan anses förenligt med pensionssökandenas intresse att de berörda besvärinstanserna ges möjlighet att ta upp besvär till prövning,

oberoende av om besvären inkommer för sent, men förutsatt att det finns vägande skäl till förseningen.

Inom folkpensionssystemet kan den som är missnöjd med ett beslut som pensionsanstalten gett beträffande en förmån besvara sig hos prövningsnämnden. Prövningsnämndens beslut kan ytterligare överklagas hos försäkringsdomstolen, såvida besvärärendet inte gäller en sådan förmån där prövningsnämnden är sista besvärinstans. Det fullföljdssystem som avser folkpensionssystemet har motsvarande brister som de vilka ovan konstaterats i fråga om arbetspensionssystemet. Det har dock ansetts att folkpensionsanstalten, förutsatt att den försäkrade ger sitt samtycke till detta, med stöd av de stadganden i lagen om förvaltningsförfarande som gäller sakfel kan ändra sitt lagakraftvunna beslut även till den försäkrades nackdel.

1.2. Framställandet av förslag till kandidater vid förordnande av lekmannedamöter i försäkringsdomstolen för behandling av arbetspensionsärenden

I 21 b § APL ingår stadganden om de lekmannedamöter och deras suppleanter som skall finnas vid försäkringsdomstolen för handläggning av arbetspensionsärenden. I 2 mom. stadgas att arbetsgivar- och arbetstagarledamöterna samt suppleanterna förordnas av statsrådet på framställning av [socialministeriet] för tre år i sänder. I och för deras förordnande skall vederbörande mest representativa organisationer för arbetsgivarna och arbetstagarerna beredas tillfälle att för egen del framställa förslag, vilket bör omfatta två gånger så många kandidater som antalet behövliga ledamöter och suppleanter. Motsvarande stadgande om dubbelt antal kandidater ingår i 61 § 2 mom. SjöPL.

I praktiken har förordnandet av lekmannedamöterna och deras suppleanter i försäkringsdomstolen kommit att gälla de kandidater som i första hand föreslagits. Stadgandet om dubbelt antal kandidater har därmed inte haft den praktiska betydelse som ursprungligen hade avsetts.

1.3. Förande av talan för omyndig och omyndigs bestämmanderätt i arbetspensionsärenden

I 19 b § APL stadgas om vem som har rätt

att föra pensionssökandens talan när han är minderårig eller när han på grund av sjukdom eller av annan orsak är oförmögen att själv söka pension och när han saknar förmyndare eller för ändamålet tillförordnad god man. Enligt nämnda lagrum kan en av pensionsanstalten godkänd nära anhörig eller annan person, som huvudsakligen tagit hand om honom, i egenskap av bevakare av hans intressen föra hans talan i de situationer som nämns här ovan. Enligt 2 mom. kan pensionsanstalten också under de förutsättningar som stadgas i 1 mom. betala ut pension åt en nära anhörig till pensionstagaren eller åt en annan person. I 21 § SjPL ingår beträffande SjPL-pensionerna stadganden som till största delen motsvarar stadgandena i 19 § 1 och 2 mom. APL.

Ovan nämnda stadganden i APL och SjPL bör anses delvis föråldrade och otillräckliga med tanke på bevakandet av omyndiga personers intresse.

1.4. Behandlingen av ärenden i en arbetspensionsanstalt

I fråga om behandlingen av arbetspensionsärenden inom den privata sektorn finns ytterst få lagstadgade bestämmelser som gäller förfarandet i pensionsanstalterna. Folkpensionsanstalten och statskontoret berörs däremot av lagen om förvaltningsförfarande, vilken innehåller stadganden om de allmänna principer som skall iakttas vid behandlingen av förvaltningsärenden. Dessa myndigheter skall därmed iakttå principerna i lagen om förvaltningsförfarande när de behandlar sådana folkpensions- eller arbetspensionsärenden som ankommer på dem.

I lagen om förvaltningsförfarande stadgas bl.a. om myndigheternas skyldighet att ge sökanden råd om hur ett ärende anhängiggörs, om avhjälpan av brist i en handling, om jävsgrunder i fråga om tjänsteman som handlägger ett ärende, om hörande av part, om motivering av beslut och om rättande av oriktiga beslut. Vad beträffar den privata sektorns arbetspensionsanstalters och pensionskyddscentralens förfarande i motsvarande situationer är stadgandena bristfälliga eller helt obefintliga.

Arbetspensionsanstalterna inom den privata sektorn har i tillämpliga delar iakttagit principerna i lagen om förvaltningsförfarande, trots

att en sådan lagstadgad skyldighet inte föreligger. Det anses att arbetspensionsanstalterna och pensionskyddscentralen handhar ett offentligt uppdrag när de behandlar pensionsärenden. Därför är det motiverat att de centrala principerna i lagen om förvaltningsförfarande genom lagstiftningen utsträcks att i tillämpliga delar gälla också den privata sektorns arbetspensionsanstalter. Härigenom är det meningen att behandlingen av dels ärenden inom folkpensionssystemet, dels arbetspensionsärenden inom den offentliga sektorn och den privata sektorn skall förenhetligas i den första beslutsinstansen, varvid ett jämbördigt bemötande av medborgarna utökas i dessa avseenden.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

De mål som gäller fullföljdssystemet beträffande pensioner bör innehållsmässigt motsvara de mål som över huvud taget gäller i fråga om ett adekvat rättsskyddssystem. Det är viktigt att pensionsbesluten ges så snabbt som möjligt och att besluten är så korrekta som möjligt. Detta är angeläget med tanke på både det allmänna intresset och den enskilda försäkrades intresse.

Det är önskvärt att olika system i tillämpliga delar kan iakttå ett enhetligt förfarande när pensionsärenden avgörs. Ett enhetligt förfarande är ägnat att minska risken för felaktigt förfarande, samtidigt som det bidrar till att garantera att analoga beslut ges i analoga ärenden. Samtidigt minskar också behovet att söka ändring.

Det är viktigt att systemet för ändringssökande så snabbt som möjligt kan ta upp pensionsanstaltens avgörande till prövning. Därför bör pensionssökandena känna till under vilka förutsättningar ett beslut kan ändras i efterhand. Likaså bör det förfarande som gäller ändringssökande vara så okomplicerat och enhetligt som möjligt. Handläggningen av ett besvärssökande får inte heller ta alltför lång tid i anspråk.

2.1. Självrättelse av beslut i samband med ändringssökande

Såsom här ovan konstaterats är det onödigt att handlägga ett ärende i besvärinstans i

sådana fall, där pensionsanstalten på grundval av en ny utredning som har företetts i samband med sökandet av ändring är beredd att godkänna yrkandena i besvärerna och att rätta sitt beslut. Eftersom det dessutom är enklare, snabbare och mer ekonomiskt att rätta ett ärende i pensionsanstalten än i besvärinstansen, bör pensionsanstalten i klara fall ha rätt att i samband med besvärärendet direkt genom ett slutligt beslut själv rätta det överklagade beslutet. Ovan nämnda gäller också pensionsskyddscentralens beslut i sådana ärenden där besvär kan anföras i enlighet med 21 § APL.

Därför föreslås det att APL och SjöPL samt lagar som gäller folkpensionssystemet och vissa andra lagar som har nära anknytning till folkpensionssystemet utökas med ett stadgande, enligt vilket besvärsskriften inom stadgad besvärstid skall lämnas in till den pensionsanstalt som gett beslutet eller till pensionsskyddscentralen, ifall det är fråga om dess beslut. Om pensionsanstalten godkänner alla de yrkanden som ingår i besvärsskriften skall den ge ett rättelsebeslut i ärendet. Härvid lämnas besvärsskriften inte alls till besvärinstansen.

Avsikten är att besvärerna alltid skall tillställas besvärinstansen via pensionsanstalten i fråga. Enligt förslaget skall detta förfarande också tillämpas när ändring söks i pensionsnämndens eller prövningsnämndens beslut hos försäkringsdomstolen. Meningen är att pensionsanstalten direkt skall kunna ta ställning till den nya utredning som företetts i samband med besvärerna samt genast ge ett rättelsebeslut som uppfyller ändringssökandens krav. I dessa fall handläggs besvärerna inte alls i besvärinstansen, utan sökandet av ändring förfaller i fråga om det ursprungliga beslutet och rättelsebeslutet ersätter de beslut som tidigare givits i besvärärendet.

Pensionsanstaltens rätt, och samtidigt även skyldighet, att rätta ett överklagat beslut skall enligt förslaget komma i fråga när det finns klara grunder för godkännande av ändringssökandens krav. I sådana fall där pensionsanstalten inte kan godkänna alla yrkanden i besvärsskriften, är det meningen att pensionsanstalten lämnar besvärerna jämte sitt utlåtande till en besvärinstans för avgörande. Detta förfarande skall enligt förslaget iakttas också i sådana fall där det finns flera parter i ett ärende och där dessa personers intressen kan gå isär på grund av rättelsen. Också härvid är det meningen att

handläggningen av ärendet förenklas så, att pensionsanstalten inte längre behöver ge ett separat bemötande med anledning av besvärerna.

Om besvärerna efter utgången av besvärstiden inkommer till pensionsanstalten i fråga, föreslås det att pensionsanstalten om den så önskar skall kunna rätta belutet oberoende av dröjsmålet. Om pensionsanstalten inte rättar beslutet skall den sända besvärerna för behandling till den besvärinstans som ärendet gäller. Därefter ankommer det på besvärinstansen att avgöra huruvida det undersöker besvärerna eller inte. Besvärerna skall tillställas besvärinstansen också i det fallet, att någon annan processuell brist än försening vid inlämningen av besvärerna förhindrar ärendets behandling.

Enligt förslaget skall den som är missnöjd med ett rättelsebeslut ha rätt att söka ändring i detta beslut. Ärendet kan vara beroende av tolkning bl.a. såtillvida, att det blir fråga om huruvida rättelsebeslutet i sin helhet motsvarar de yrkanden som anförts i besvärerna.

Om ändringssökandens krav inte kan godkännas i sin helhet skall pensionsanstalten inom 30 dagar från besvärstidens utgång sända besvärsskriften jämte sitt eget utlåtande till den besvärinstans som ärendet gäller. På grund av den tilläggsutredning som krävs med anledning av besvärerna föreslås det att besvärerna skall kunna sändas till besvärinstansen också efter nämnda 30-dagarsperiod, men dock senast inom 60 dagar från besvärstidens utgång.

Det som här ovan sagts beträffande pensionsanstaltarnas självrättelseförfarande skall enligt det stadgande som föreslås i APL gälla också pensionsskyddscentralen i sådana ärenden, där över beslut som pensionsskyddscentralen har gett kan anföras besvär i enlighet med 21 § APL.

Det föreslås att ovan nämnda förfarande skall tillämpas vid sökande av ändring i beslut som getts med stöd av APL, lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/62, KAPL), SjöPL, lagen om pension för vissa konstnärer och redaktörer i arbetsförhållande (662/85, KoPL), lagen om pension för företagare (468/69, FöPL), lagen om pension för lantbruksföretagare (467/69, LFöPL), lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/90, GEVPL) samt lagen om avträdelsepension (16/74, AvPL) och lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/92, AvEL). Motsvarande förfarande skall enligt förslaget tillämpas även vid sökande av

ändring i beslut som getts med stöd av folkpensionslagen (347/56, FPL), lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (591/78, PBL), familjepensionslagen (38/69, FamPL), lagen om frontmannapension (119/77, FrPL), lagen om handikappbidrag (124/88, HBL), lagen om vårdbidrag för barn (444/69, VårdbL) och lagen om betalning av fronttillägg utomlands (988/88, UFrL).

Avsikten är att det föreslagna självrättelseförfarandet inte skall gälla det grundbesvär-förfarande som för närvarande gäller med stöd av APL och SjPL. Grundbesvär-förfarandet avviker i så hög grad från det ordinära besvär-förfarandet att självrättelseförfarandet inte kan anses motiverat när det är fråga om grundbesvär.

Avsikten med det föreslagna självrättelseförfarandet är framför allt att utöka pensionsanstaltarnas och pensionsskyddscentralens ansvar när det gäller verkställigheten och tillämpningen av pensionsystemen. Det föreslagna förfarandet skulle likaså påskynda behandlingen av pensionsärenden och minska antalet besvär-ärenden i besvärinstanserna i sådana fall där pensionsanstalterna eller pensionsskyddscentralen är beredda att bifalla ändringssökandens yrkanden.

2.2. Ny prövning av ett ärende där avgörandet har vunnit laga kraft

Enligt de arbetspensionslagar som är i kraft inom den privata sektorn kan ett ärende som har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut ändras till sökandens nackdel först efter det att försäkringsdomstolen anser att förutsättningarna för undanröjande av beslutet föreligger. I dessa fall kan försäkringsdomstolen antingen själv avgöra ärendet på nytt eller förordna att ärendet skall avgöras på en lägre nivå. I allmänhet förordnar försäkringsdomstolen att ärendet skall handläggas på nytt i pensionsanstalten. Härvid har sökanden möjlighet att överklaga pensionsanstaltens nya beslut hos pensionsnämnden samt att överklaga pensionsnämndens beslut hos försäkringsdomstolen i enlighet med den normala besvär-rätten. Om försäkringsdomstolen själv avgör ärendet har sökanden inte rätt att överklaga försäkringsdomstolens beslut.

Det ovan anförda gäller i huvuddrag också det fullföljdssystem som avser folkpensionslag-

stiftningen och vissa andra därmed nära förknippade lagar. Inom folkpensionssystemet är prövningsnämnden första besvärinstans. Dess beslut kan i allmänhet överklagas hos försäkringsdomstolen.

Med tanke på parternas rättsskydd vore det bättre om försäkringsdomstolen inte såsom första instans kunde avgöra ärendet till sökandens nackdel, eftersom denne inte har rätt att överklaga försäkringsdomstolens beslut.

Enligt gällande bestämmelser kan en pensionsanstalt inom den privata sektorn och folkpensionsanstalten på grundval av en ny utredning behandla ett lagakraftvunnet pensions- eller förmånsbeslut på nytt till sökandens fördel ifall det är fråga om beviljande av förvägrad förmån eller utökande av redan beviljad förmån. Pensionsnämnden och prövningsnämnden saknar motsvarande rätt. Enligt de nuvarande stadgandena kan inte ens försäkringsdomstolen ändra ett lagakraftvunnet beslut till sökandens fördel annat än i samband med undanröjande av beslut.

De nuvarande stadganden som avser möjligheten att ändra ett lagakraftvunnet beslut till sökandens fördel kan anses bristfälliga. Pensionsnämnden, prövningsnämnden och försäkringsdomstolen bör ha möjlighet att ändra ett tidigare avgjort beslut som vunnit laga kraft till pensionssökandens fördel, om nämnden eller försäkringsdomstolen vid behandlingen av besvär-ärendet lägger märke till att det tidigare lagakraftvunna beslutet var oriktigt. Till följd av arbets- och folkpensionssystemens socialförsäkringsbaserade karaktär kan det dessutom förutsättas att pensionsanstalterna på eget initiativ tar upp ett lagakraftvunnet ärende till ny prövning när de får kännedom om nya utredningar som hänför sig till det tidigare avgörandet.

På grundval av det ovan relaterade föreslås att de stadganden som gäller ny prövning av ett lagakraftvunnet beslut ändras så, att försäkringsdomstolen inte längre i samband med undanröjande av beslut själv kan avgöra den egentliga frågan, utan att försäkringsdomstolen, ifall förutsättningarna för undanröjande uppfylls, alltid skall förordna att ärendet avgörs på nytt i en lägre beslutsinstans. Dessutom föreslås det att pensionsanstalten alltid skall pröva ett lagakraftvunnet beslut på nytt om ny utredning framkommer i ett ärende som gäller beviljande av förvägrad förmån eller utökande av redan beviljad förmån.

Vidare föreslås att stadgandena i fråga ökas med en bestämmelse, enligt vilken pensionsnämnden, prövningsnämnden och försäkringsdomstolen när dessa behandlar besvär skall kunna ändra ett tidigare lagakraftvunnet beslut till pensionsökandens fördel. Nämnderna och försäkringsdomstolen skall dock inte påföras en sådan skyldighet. Det föreslås att gängse besvärsmått skall gälla i fråga om pensionsanstaltens, pensionsnämndens och prövningsnämndens beslut. Försäkringsdomstolens beslut skall inte vara överklagbart.

Enligt de föreslagna ändringarna skall pensionsanstalten på grundval av en ny utredning, utan hinder av ett tidigare lagakraftvunnet beslut, handlägga ärendet på nytt när det är fråga om beviljande av en förvägrad förmån eller utökande av en redan beviljad förmån. Enligt förslaget skall en förnyad prövning inte vara beroende av huruvida det tidigare lagakraftvunna beslutet har getts av en pensionsanstalt eller en besvärinstans. Genom detta förfarande skall ett tidigare beslut inte kunna ändras till pensionsökandens nackdel. Om det i ärendet har framkommit en sådan ny utredning som inte leder till att ett lagakraftvunnet beslut ändras till sökandens fördel skall pensionsanstalten ge ett avslagsbeslut i ärendet. Detta beslut kan överklagas i normal ordning.

Om en ny utredning inte har framkommit i ett lagakraftvunnet beslut, skall yrkandet på ny prövning inte bifallas. Om ett ärende inte prövas på nytt skall pensionsanstalten ge ett beslut härom till sökanden. Också detta beslut kan överklagas i normal ordning.

Det ankommer på pensionsnämnden, prövningsnämnden och försäkringsdomstolen att vara besvärinstans i besvärärenden. Avsikten med den nu föreslagna ändringen är därför att pensionsanstalten i första hand genom sitt beslut tar ställning till den nya utredningen och att besvärinstanserna tar ställning först när dessa behandlar de besvär som har anförts över pensionsanstaltens beslut. Enligt förslaget tar försäkringsdomstolen såsom sista besvärinstans ställning också till den nya utredningen.

Om pensionsnämnden eller prövningsnämnden i samband med att den prövar besvär som anförts anser att ärendet borde avgöras till ändringssökandens fördel avseende en längre tid än vad pensionsanstalten har tagit ställning till i sitt beslut, skall pensionsnämnden och prövningsnämnden i enlighet med det föreslagna stadgandet ha rätt att pröva ärendet utgåen-

de från ändringssökandens krav avseende en längre tid än vad som är fallet i pensionsanstaltens beslut. Förslaget innebär sålunda att pensionsnämnden och prövningsnämnden kan pröva ett lagakraftvunnet beslut endast i samband med behandlingen av besvären. Någon skyldighet till förnyad prövning ankommer däremot inte på pensionsnämnden och prövningsnämnden. Vidare föreslås att försäkringsdomstolen skall ha motsvarande rätt när den behandlar besvär som anförts över pensionsnämndens och prövningsnämndens beslut.

En förutsättning för förnyad prövning är att det i ärendet har framkommit sådana nya uppgifter som beslutsfattaren inte tidigare hade tillgång till. För att ett tidigare beslut skall kunna ändras krävs det en sådan ny utredning, med stöd av vilken ärendet ursprungligen redan hade avgjorts till sökandens fördel. Enligt förslaget skall pensionsökanden ha sedvanlig besvärsmått i fråga om pensionsanstaltens, pensionsnämndens och prövningsnämndens beslut också till den del som i dessa har gjorts ett nytt avgörande i ett lagakraftvunnet ärende.

De föreslagna ändringarna innebär en precisering och utvidgning av det förfarande som gäller förnyad prövning av lagakraftvunna beslut. Ändringarna innebär vidare att pensionsökanden får möjlighet att enligt en snabbare tidtabell få ett oriktigt avgörande ändrat till sin fördel.

Såsom ovan konstaterats är det enligt den huvudregel som för närvarande gäller möjligt att till sökandens nackdel uppta ett lagakraftvunnet pensionsärende till förnyad prövning först efter det att försäkringsdomstolen har undanröjt det lagakraftvunna beslutet. Folkpensionsanstalten har visserligen möjlighet att med stöd av stadgandena i lagen om förvaltningsförfarande utan att beslutet undanröjs ändra sitt lagakraftvunna beslut till sökandens nackdel, förutsatt att denne samtycker till detta.

I praktiken händer det jämförelsevis ofta att en pensionsökande, efter det att folkpensionsanstalten har beviljat sökanden folkpensionens basdel och tilläggsdel, med retroaktiv verkan blir beviljad någon sådan i 26 § 1 mom. FPL nämnd förmån som beaktas såsom inkomst i folkpensionens tilläggsdel. När folkpensionsanstalten fattar beslut om tilläggsdelen borde den beakta en dylik förmån som reducerar tilläggsdelen, ifall beslutet angående förmånen i fråga har föregått folkpensionsanstaltens beslut. Om

beslutet angående förmånen emellertid fattas först efter folkpensionsanstaltens beslut, har folkpensionsanstalten när den fattat sitt beslut inte kunnat beakta den retroaktivt beviljade förmånen, varvid folkpensionsanstalten har beviljat pensionssökanden en tilläggsdel som han inte alls har varit berättigad till eller beviljat tilläggsdelen enligt alltför högt belopp. Motsvarande situation uppstår även när en förmån som har reducerande effekt på tilläggsdelen höjs med retroaktiv verkan. I dylika entydiga situationer borde folkpensionsanstalten ha rätt att utan tilläggsdelstagarens samtycke och utan undanröjande av beslutet ändra ett lagakraftvunnet tilläggsdelsbeslut till pensionssökandens nackdel. På detta sätt skulle det gå att undvika att entydigt lagstridiga beslut tillställs försäkringsdomstolen för undanröjande.

Mot bakgrunden av det ovan relaterade föreslås det att FPL utökas med ett nytt stadgande, enligt vilket folkpensionsanstalten, efter att ha hört den berörda parten och utan det förfarande som avser undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut, skall kunna behandla ett tilläggsdelsärende som avgjorts genom lagakraftvunnet beslut på nytt, ifall tilläggsdelstagaren retroaktivt har beviljats en i 26 § 1 mom. FPL avsedd förmån eller om en sådan förmån har höjts. Avsikten är att eventuellt återkrav av en förmån som utbetalts till alltför stort belopp skall göras med tillämpning av stadgandena i 88 a § FPL gällande normalt återkrav.

I 26 § 1 mom. FPL uppräknas de till den försäkrade varaktigt utgående förmånerna som skall beaktas vid fastställande av tilläggsdelen. Till dessa förmåner hör bl.a. arbets- och familjepensioner, olycksfallspension samt ersättning för förlorad inkomst enligt trafikförsäkringen till den del sådan ersättning betalas för längre tid än ett år.

2.3. Behandling av besvär som inkommit efter stadgad tid

För närvarande skall sådana besvär gällande förmåner enligt den privata sektorns arbetspensionslagar som har inkommit efter besvärstidens utgång inte prövas i besvärinstanserna. Detta innebär att ett ärende, ifall besvären har inlämnats för sent, kan bli behandlat endast med stöd av antingen det undanröjningsförfarande som avses i 21 a § 1 mom. APL eller i

samband med sådan ny handläggning av lagakraftvunnet beslut som avses i 21 a § 2 mom. APL och, i fråga om besvär som avses i SjöPL, med stöd av motsvarande stadganden i SjöPL. Det enda undantaget från detta är de besvär som kan anföras hos försäkringsdomstolen beträffande förmåner enligt SjöPL. Enligt 60 § SjöPL kan försäkringsdomstolen uppta besvär som har inkommit efter besvärstidens utgång till prövning, om vägande skäl till förseningen föreligger.

Det som här ovan har konstaterats beträffande handläggningen av försenade besvär i besvärinstanserna gäller i stor utsträckning även besvär som anförts i fråga om förmåner enligt folkpensionssystemet.

Både i den förvaltningsrättsliga lagskipningen och i den allmänna rättskipningen finns ett förfarande för återställande av försutten fatalietid i fråga om försenade besvär. Enligt detta förfarande kan högsta förvaltningsdomstolen eller högsta domstolen återställa fatalietiden, om ändringssökanden haft laga förfall eller om annat synnerligen vägande skäl till förseningen föreligger. Härvid krävs det inte att en ny utredning företes som stöd för besvären. Inte heller förutsätts att det överklagade beslutet uppenbarligen inte överensstämmer med lag eller att det har grundat sig på oriktig eller bristfällig utredning.

Arbetspensionslagarna har stiftats för att trygga arbetstagarnas utkomst vid ålderdom och arbetsoförmåga. Från pensionssökandenas synpunkt är det viktigt att de får den pensionsförmån som har tillväxut för deras del. Likaså är det viktigt att den som söker pension inom folkpensionssystemet skall få sin minimiutkomst enligt detta system oberoende av om hans besvär inkommit för sent. Därför är det viktigt att sådana arbets- och folkpensionsbesvär som inkommer efter besvärstidens utgång skall kunna upptas till prövning i besvärinstanserna. För att de tidsfrister som stadgats för besvären dock inte skall förlora sin betydelse, bör upptagningen till prövning förutsätta att vägande skäl till förseningen föreligger. Enligt huvudregeln skall den stadgade tidsfristen för besvär iakttas i besvärinstanserna.

På grundval av det ovan relaterade föreslås det att APL samt de lagar som gäller folkpensionssystemet eller som är nära förknippade med detta utökas med ett nytt stadgande, enligt vilket besvärinstansen, trots att besvären inkommit för sent, kan tas upp till behandling

om det finns vägande orsaker till dröjsmålet. Vidare är det meningen att den föreslagna ändringen skall gälla också grundbesvär som avses i arbetspensionslagarna. Ytterligare föreslås att 60 § SjöPL skall ändras att motsvara det föreslagna nya stadgandet i APL.

Motsvarande rätt tillkommer sedan tidigare de besvärinstanser som avses i lagen om olycksfallsförsäkring (608/48), vilken ju ingår i socialförsäkringslagstiftningen. Eftersom denna lagstiftning för närvarande är föremål för en revidering, vars syfte är att förenkla och förenhetliga systemen för ändringssökande inom denna lagstiftning, kan det konstateras att den föreslagna ändringen skulle bidra till uppnåendet av detta mål.

Såsom här ovan konstaterats skulle pensionsanstalten och pensionsskyddscentralen om de så önskar och utan hinder av ovan föreslagna nya stadganden kunna rätta ett överklagat beslut i enlighet med ändringssökandens yrkanden, trots att besvären har inkommit för sent.

2.4. Framställandet av förslag till kandidater vid förordnande av lekmanaledamöter i försäkringsdomstolen för behandling av arbetspensionsärenden

Såsom ovan konstaterats har stadgandet i 21 b § 2 mom. APL och 61 § 2 mom. SjöPL om framställandet av förslag till dubbelt antal kandidater inte haft den praktiska betydelse som ursprungligen hade avsetts. I praktiken har statsrådet till de i lagrummet avsedda lekmanaledamöterna och deras suppleanter förordnat de personer som förslagsställarna ställt i första hand. I detta avseende kan stadgandet betraktas som en s.k. död paragraf. Eftersom framställandet av förslag till dubbelt antal kandidater desutom förorsakar förslagsställarna mera arbete och besvär än vad ett enkelt antal kandidater skulle medföra, föreslås det att de berörda stadgandena i APL och SjöPL ändras så, att förslagen skall motsvara det antal kandidater som förordnas till lekmanaledamöter jämte suppleanter i försäkringsdomstolen.

2.5. Förande av talan för omyndig och omyndigs bestämmanderätt i arbetspensionsärenden

I 19 b § 1 och 2 mom. APL och 21 § SjöPL

utgår man ifrån att en minderårig person som är berättigad till en pensionsförmån inte har talan i sitt pensionsärende, utan att hans talan förs av hans förmyndare eller, när han saknar förmyndare eller god man inte har tillförordnats, en annan nära anhörig eller en annan person som huvudsakligen har tagit hand om honom. Dessa personer har också rätt att lyfta pension på en minderårigs vägnar.

Enligt 20 § 2 mom. lagen angående förmyndarskap (34/1898) har en omyndig rätt att själv bestämma över vad han såsom omyndig förvärvat genom eget arbete, över avkastningen av denna egendom och över vad som kommit i stället för egendomen. I lagen angående förmyndarskap avses med omyndig den som inte fyllt 18 år eller som genom domstols beslut har förklarats omyndig.

I 5 § 1 mom. lagen om arbetsavtal (320/70) stadgas att en minderårig som fyllt 15 år får såsom arbetstagare själv ingå samt uppsäga och häva arbetsavtal.

En person under 18 år kan vara berättigad till förmåner enligt arbetspensionslagarna. Detta är fallet när en person under 18 år medan han är arbetspensionsförsäkrad blir arbetsoförmögen eller med stöd av arbetspensionslagarna får rätt till barnpension efter sina föräldrar.

I sådana fall där det är fråga om pension som någon har tjänat in genom eget arbete borde en 15-åring eller äldre förmånsberättigad, med beaktande även av stadgandena i lagen angående förmyndarskap och lagen om arbetsavtal, ha rätt att ensam föra talan i sitt pensionsärende och att ensam bestämma om sin pension. Därför föreslås det att 19 b § 1 mom. APL och 21 § 1 mom. SjöPL utökas med ett stadgande om 15 år fyllda pensionssökandes rätt att ensamma föra talan i ett sådant pensionsärende som gäller pension vilken de intjänat genom eget arbete och sökandenas rätt att ensamma bestämma om sådan pension. Enligt förslaget skall bestämmanderätten dock begränsas av de övriga APL-stadganden som redan nu är i kraft vad gäller pensionstagarens bestämmanderätt. Dessa stadganden gäller bl.a. situationer där pensionen inte utbetalas till pensionstagaren själv, utan till socialnämnden för tryggheten av uppehållet för personer som pensionstagaren har vårdnaden om och till en sekundär utbetalare på basis av dennes regressrätt.

En omyndigs rätt att föra talan i arbetspensionsärenden skulle enligt förslaget i tillämpliga

delar komplettera 16 § lagen om förvaltningsförfarande, i vilken beträffande talan för omyndig har antagits i huvudsak samma principer som i civilrätten. Dessutom är det meningen att de stadganden om omyndigas bestämmanderätt som ingår i lagen angående förmynderskap skall gälla också arbetspensionsärenden, såvida dessa stadganden inte står i konflikt med stadgandena i APL och SjPL.

2.6. Behandlingen av ärenden i arbetspensionsanstalten

De stadganden som reglerar förfarandet vid behandlingen av arbetspensionsärenden är i fråga om pensionsanstalterna relativt bristfälliga i den privata sektorns arbetspensionslagar. I dessa lagar saknas bl.a. klara stadganden om hörande av part, rättande av brister i handlingarna, motivering av beslut och om rättande av oriktiga beslut. Likaså saknas stadganden om jäv. Folkpensionsanstalten och statskontoret berörs däremot av lagen om förvaltningsförfarande, vilken innehåller stadganden om de allmänna principer som skall iakttas vid bl.a. handläggningen av ovan uppräknade förvaltningsärenden. Folkpensionsanstalten och statskontoret skall iakttå principerna i lagen om förvaltningsförfarande också när de behandlar folkpensions- och arbetspensionsärenden som ankommer på dem.

Den privata sektorns arbetspensionsanstalter har i tillämpliga delar iakttagit principerna i lagen om förvaltningsförfarande, även om lagen inte stadgar om skyldighet till detta. Med tanke på ett jämbördigt bemötande av pensionssökandena och ett utökat rättsskydd borde lagen dock innehålla stadganden även om de centrala principer som skall iakttas vid behandlingen av pensionsärenden i den privata sektorns arbetspensionsanstalter.

Genom stadgandena i lagen om förvaltningsförfarande är det meningen att stärka medborgarnas ställning och rättsskydd inom förvaltningsförfarandet. Samtidigt har man eftersträvat ett förfarande som ur medborgarnas och myndigheternas synvinkel är så billigt som möjligt; bl.a. har man förbättrat förvaltningsmyndigheternas möjligheter att uppnå felfria resultat, vilket i sin tur minskar medborgarnas behov att söka ändring.

Omfattningen av justitiekanslerns och riksdagens justitieombudsmans behörighet ändra-

des från och med ingången av 1991 så, att deras behörighet vid sidan om myndighetsutövningen omfattar även tillsyn över andra som sköter offentliga uppdrag. Pensionsanstalterna och pensionsskyddscentralen anses sköta ett offentligt uppdrag när de behandlar pensionsärenden. Därför är det motiverat att även den privata sektorns arbetspensionsanstalter och pensionsskyddscentralen vid denna behandling i tillämpliga delar skall iakttå samma principer som gäller inom den offentliga förvaltningen. Eftersom lagen om förvaltningsförfarande emellertid har stadgats med utgångspunkt i uttryckligen förvaltningsmyndigheternas verksamhet, lämpar sig inte alla stadganden i nämnda lag för de privaträttsliga pensionsanstalterna och för pensionsskyddscentralen. De anställda vid dessa privaträttsliga inrättningar är därmed vid handläggningen av arbetspensionsärenden inte underställda samma allmänna tjänsteansvar och allmänna tjänsteplikt som gäller för myndigheter och tjänstemän, och därför kan deras verksamhet inte i den meningen jämföras med den förvaltningsverksamhet som sker inom ramen för tjänstemannansvaret. I den mån de centrala principerna i lagen om förvaltningsförfarande inte står i konflikt med pensionsanstalternas och pensionsskyddscentralens privaträttsliga ställning och verksamhet, bör dessa inrättningar i samband med behandlingen av arbetspensionsärenden tillämpa de principer som antagits i lagen om förvaltningsförfarande.

Därför föreslås det att APL och SjPL utökas med bestämmelser i vilka stadgas om pensionsanstalternas och pensionsskyddscentralens skyldighet att höra parterna i ett ärende, samtidigt som det i tillämpliga delar hänvisas till de principer som har antagits i lagen om förvaltningsförfarande. Sistnämnda principer gäller rådgivning, rätten att anlita ombud och biträde, rättande av brist i handling, jäv, talan för omyndig samt innehållet i beslut och motivering av beslut.

I fråga om rättande av sak- och skrivfel i beslut föreslås det att APL och SjPL kompletteras med stadganden motsvarande dem som ingår i 26—28 §§ lagen om förvaltningsförfarande.

Vad gäller stadgandet om jäv i lagen om förvaltningsförfarande föreslås att ett begränsningsstadgande fogas till APL. I stadgandet skall beaktas de särdrag som avser förvalt-

ningen och organen inom arbetspensionssystemet. Motsvarande begränsning behövs inte i SjPL.

Den föreslagna reformen innehåller de centrala principerna för behandling av pensionsärenden i pensionsanstalterna och pensionsskyddscentralen. Avsikten med reformen är framför allt att förbättra pensionssökandenas rättsskydd och jämbördiga bemötande vid behandlingen av pensionsärenden i pensionsanstalterna. Reformen innebär att inte bara behandlingen av pensionsärenden inom den privata sektorn förenhetligas inom de olika arbetspensionsanstalterna, utan också att behandlingen av pensionsärenden blir enhetligare i fråga om den privata sektorns pensionsanstalter, folkpensionsanstalten och statskontoret.

Hörande av part

I den privata sektorns arbetspensionslagar saknas ett allmänt stadgande som förpliktar pensionsanstalten eller pensionsskyddscentralen att på eget initiativ höra en part i samband med behandlingen av ett ärende som avses i någon av nämnda arbetspensionslagar.

Enligt 4 § 1 mom. förordningen om pension för arbetstagare (183/62) är pensionsanstalten och pensionsskyddscentralen skyldiga att på begäran tillhandahålla en arbetstagare de uppgifter som de innehar angående fribrev för honom eller hans pensionsrätt i övrigt. Pensionsanstalten är likaså skyldig att på begäran meddela arbetsgivaren de uppgifter om anordnandet av pensionsskyddet, som han behöver för sitt företags skötsel och bokföring. Enligt 2 mom. kan pensionsskyddscentralen med hjälp av teknisk anslutning på begäran av arbetstagaren tillhandahålla pensionsanstalten uppgifter som pensionsskyddscentralen innehar för att arbetstagarens rätt att få upplysningar enligt 1 mom. skall tillgodoseas. I 4 § förordningen om pension för arbetstagare stadgas om arbetstagarens och arbetsgivarens rätt att få upplysningar av pensionsanstalten och pensionsskyddscentralen. I stadgandet är det närmast fråga om partsoffentlighet, varför detta lagrum inte kan anses tillräckligt med tanke på vad hörandet av part förutsätter.

Såsom part kan enligt huvudregeln betraktas enbart den som har ansökt om arbetspensionsförmåner, men också arbetsgivaren kan betrak-

tas såsom part om avgörandet gäller hans omedelbara ekonomiska intresse.

Med begreppet hörande avses att ändringsökanden innan ärendet avgörs ges möjlighet att ge sin förklaring beträffande sådana omständigheter som inverkar på ärendets avgörande. Inom arbetspensioneringen är ett obegränsat behov av hörande mindre, eftersom det inom arbetspensionssystemet finns dels ett avgiftsfritt system för sökande av ändring, dels det självrättsystem som i fråga om pensionsanstalterna och pensionsskyddscentralen föreslagits ovan och med vars hjälp pensionsanstalterna och pensionsskyddscentralen snabbt kan rätta ett oriktigt beslut som de själva fattat. Därför föreslås det av ändamålsenlighetsskäl att pensionsanstaltens och pensionsskyddscentralens skyldighet att höra en part utsträcks endast till de fall, där detta förfarande med tanke på parternas fördel är uppenbart nödvändigt. Skyldigheten att höra en part skall enligt förslaget därmed i allmänhet gälla sådana fall, där ersättningen till någon del förvägras sökanden eller när de erhållna utredningarna är motstridiga.

Principen om rådgivning och service

Pensionssökandenas möjligheter att på ett jämbördigt sätt se till att deras ärenden ombesörjs och deras rättigheter bevakas kan förbättras genom att den allmänna princip om rådgivning och service som intagits i lagen om förvaltningsförfarande utsträcks att också officiellt gälla den handläggning av arbetspensionsärenden som sker i pensionsanstalterna och pensionsskyddscentralen. Enligt förslaget skall pensionsanstalterna och pensionsskyddscentralen vara skyldiga att ge en part anvisningar och råd om hur han kan sköta sitt pensionsärende.

Stadganden om jäv

I den privata sektorns arbetspensionslagar saknas helt sådana allmänna stadganen om jäv vilka syftar till att garantera parterna en jämbördig ärendebehandling i pensionsanstalten och pensionsskyddscentralen. Därför föreslås det att dessa organ vid behandlingen av pensionsärenden i tillämpliga delar iakttar de principer som framgår av stadgandena om jäv i 10 och 11 §§ lagen om förvaltningsförfarande. Samtidigt föreslås dock i APL ett uttryckligt undantagsstadgande beträffande 10 § 4 och 5 punkten lagen om förvaltningsförfarande.

I 10 § 4 och 5 punkten lagen om förvaltningsförfarande stadgas på vilket sätt den som står i anställningsförhållande eller som är medlem av styrelsen eller verkställande direktör är jävig i förhållande till part eller till den för vilken avgörandet i ärendet kan väntas medföra nytta. Det föreslagna undantagsstadgandet är nödvändigt i fråga om den privata sektorns arbetspensionslagar, eftersom det är viktigt att styrelsemedlemmarna och de anställda i en pensionsanstalt inte är jäviga att behandla försäkrings- och pensionsärenden avseende personer som är anställda i pensionsanstalten. Enligt förslaget skall t.ex. anställda vid en pensionsanstalt därmed inte anses jäviga när de handlägger ärenden som gäller pensionsanstalten i egenskap av arbetsgivare. Dessa undantag som föreslås i APL behöver dock inte göras i SjPL, eftersom det i fråga om sjömanspensionskassans anställda och styrelsemedlemmar enligt nuvarande stadganden inte kan uppstå motsvarande handläggningssituation.

Innehållet i beslut och motivering av beslut

Avsikten med beslut i arbetspensionsärenden är att till en part förmedla tillräckliga uppgifter om hur hans ärende har avgjorts. Därför skall det av beslutet klart framgå vad parten har rätt till eller skyldighet till eller hur ärendet i övrigt har avgjorts. Av beslutet skall tillräckligt klart framgå vad man har tagit ställning till i detta.

Motiveringen av beslut hänför sig till en parts rättsskydd. För att en part skall kunna bedöma om ett beslut är riktigt, skall av beslutet även framgå de grunder som avgörandet baserar sig på. Skyldigheten att motivera beslutet tvingar också beslutsfattaren att överväga sitt avgörande mera ingående och att se till att nödvändig utredning införskaffas. Motiveringen är särskilt viktig i sådana fall, där beslutet innebär en avvikelse från de yrkanden som framställts. Motiveringarna gäller dels de fakta som ligger till grund för beslutet, dels de stadganden som tillämpats.

De stadganden som gäller motiveringen av beslut är bristfälliga i den privata sektorns arbetspensionslagar, även om nämnda regler kan härledas ur de allmänna rättsprinciperna. De allmänna rättsprinciperna gällande beslut har skrivits in också i lagen om förvaltningsförfarande. En arbetsgrupp för utredning av beslut i invalidpensionsärenden uppmärksam-

made i sin promemoria (SHM arbetsgruppspromemoria 1985:22) innehållet i och motiveringarna av de invalidpensionsbeslut som pensionsanstalterna gett. Därefter har arbetspensionsanstalterna allmänt fäst ökat avseende vid innehållet i och motiveringarna av sina beslut. Det är dock motiverat att också arbetspensionsanstalterna och pensionsskyddscentralen på grundval av stadganden i lag påförs skyldighet att iaktta de allmänna rättsprinciper som i lagen om förvaltningsförfarande anges beträffande innehållet i och motiveringen av beslut. Därför föreslås det att arbetspensionsanstalterna och pensionsskyddscentralen i tillämpliga delar skall iaktta de principer som beträffande innehållet i och motiveringen av beslut ingår i 23 och 24 §§ lagen om förvaltningsförfarande.

Rättande av fel

I den privata sektorns arbetspensioner saknas stadganden som gäller pensionsanstaltens eller pensionsskyddscentralens rätt att rätta ett uppenbart sak- eller skrivfel i ett beslut. När det är fråga om att i pensionsanstaltens laga-kraftvunna beslut rätta ett sakfel till pensionsökandens fördel, har man i praktiken tillämpat förfarandet enligt 21 a § 2 mom. APL och gett ett överklagbart beslut i vilket felet har rättats. Om besvär har varit anhängiga har ett sådant beslut inte kunnat ges. Om det å andra sidan gäller att rätta ett sakfel till pensionsökandens nackdel, skall det oriktiga beslutet i enlighet med 21 a § APL först undanröjas i försäkringsdomstolen. Skriv- eller räknefel i ett beslut har däremot rättats i enlighet med principerna i 24 kap 10 § rättegångsbalken (1064/91).

I de fall där pensionssökanden samtycker till att ett oriktigt beslut utan undanröjande rättas till hans nackdel, borde beslutet gå att rätta på ett enklare och snabbare sätt än genom undanröjande. Härvid är det dock viktigt att se till att pensionssökandens rättsskydd inte riskeras. Därför föreslås det att APL och SjPL utökas med stadganden motsvarande dem som ingår i 26—28 §§ lagen om förvaltningsförfarande och som avser rättande av sak- och skrivfel. Nämnda stadganden gäller såväl lagakraftvunna beslut som sådana beslut som inte vunnit laga kraft. Vad beträffar pensionsanstalternas och pensionsskyddscentralens lagakraftvunna beslut avses det föreslagna förfarandet vara ett

alternativ till undanröjningsförfarandet. Tillämpningen av det rättelseförfarande som avser sakfel begränsas enligt förslaget därav, att den berörda parten kan vägra att samtycka till rättelsen. Avsikten är att rättelse av sakfel skall kräva undanröjningsförfarande, ifall den berörda parten inte samtycker till rättelsen.

Rättande av folkpensionsanstaltens felaktiga beslut

Såsom ovan konstaterats gäller stadgandena i lagen om förvaltningsförfarande folkpensionsanstalten. I praktiken har det dock visat sig något oklart hur de stadganden som i denna lag avser rättandet av sak- och skrivfel skall tolkas i förhållande till 74 § 1 mom. FPL som gäller undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut. I allmänhet har det ansetts att folkpensionsanstalten utan hinder av 74 § 1 mom. FPL har kunnat rätta sitt beslut till den försäkrades nackdel, förutsatt att denne gett sitt samtycke. I praktiken har emellertid också motsatt tolkning förekommit, dvs. det har ansetts att 74 § 1 mom. FPL i egenskap av specialstadgande åsidosätter 26 § lagen om förvaltningsförfarande.

Till följd av detta föreslås det för klarhetens skull att FPL utökas med stadganden om rättelse av sak- och skrivfel motsvarande de stadganden som ingår i 26—28 §§ lagen om förvaltningsförfarande. De stadganden som fogas till FPL skall enligt förslaget genom hänvisningar till respektive lagar gälla också ärenden som avser pensionstagarnas bostadsbidrag, familjepensioner, frontmannapensioner och betalning av fronttillägg utomlands. Samtidigt föreslås det att lagen om handikappbidrag och lagen om vårdbidrag för barn utökas med motsvarande stadganden, eftersom dessa även annars innehåller sina egna stadganden beträffande ändringssökande.

3. Propositionens verkningar

De ändringar som har föreslagits i anslutning till rättelseförfarandet antas minska det antal besvär som handläggs i pensionsnämnden, prövningsnämnden och för säkringsdomstolen med ca 5—10 %. Besvärinstanserna arbetsmängd är dock i jämförelse med andra besvärärenden något mindre i de ärenden, där pen-

sionsanstalten genom ett interimbeslut redan har rättat ett överklagat beslut eller i sitt bemötande meddelat att den ämnar göra det. Därför motsvarar besvärinstansernas minskade arbetsmängd inte i fråga om självrättelseförfarandet den numerära minskningen av mängden besvär. Förslagen till ändring av ändringssökandet leder även i övrigt till minskad arbetsmängd i besvärinstanserna. Det nya stadgande som föreslås i folkpensionslagen och som gäller folkpensionsanstaltens rätt att i visa fall ta upp ett lagakraftvunnet tilläggsdelsärende till förnyad prövning utan iakttagande av undanröjningsförfarande, skulle leda till minskad arbetsbörda för framför allt försäkringsdomstolens del utan att tilläggsdelstagarens rättsskydd fördenskull skulle äventyras.

Behandlingen och avgörandet av ett besvärärende kostar för närvarande i genomsnitt ca 1 300 mark i pensionsnämnden och i genomsnitt ca 1 600 mark i försäkringsdomstolen. Den föreslagna ändringen antas ha som följd att mängden ärenden i båda dessa besvärinstanser minskar med uppskattningsvis 5—10 procent. År 1991 anhängiggjordes 6 348 besvärärenden i pensionsnämnden och året därpå 6 672 besvärärenden. I försäkringsdomstolen anhängiggjordes 2 709 arbetspensionsbesvär år 1991 och 2 791 dylika besvär år 1992. I ljuset av dessa siffror kan man anta att det självrättelseförfarande i arbetspensionsärenden som i propositionen föreslås för pensionsnämndens och försäkringsdomstolens del innebär en årlig inbesparing på sammanlagt ca en miljon mark.

Det föreslagna självrättelseförfarandet leder också till något lägre administrativa kostnader för pensionsanstaltens del, eftersom det i rättelsefall inte ges något utlåtande till besvärinstansen och då något nytt slutligt beslut inte behöver ges efter återförvisningen.

4. Beredningsskeden och beredningsmaterial

Kommittén för ändringssökande i pensions-skyddsärenden (kommittébetänkande 1989:14) föreslog att arbetspensionslagarna skulle utökas med stadganden enligt vilka besvären styrs till pensionsanstalten. Härvid skulle pensionsanstalten i första hand själv kunna rätta det överklagade beslutet. Kommittén föreslog även att principerna i lagen om förvaltnings-

förfarande skulle utsträckas att gälla den privata sektorns arbetspensionssystem.

Kommittén för rättsskydd inom social- och hälsovårdsförvaltningen (kommittébetänkande 1979:59) ansåg att det förfarande som inom ramen för förvaltningsförfarandet gäller den enskilde medborgaren inte får vara beroende av det sätt på vilket inrättningen i fråga har grundats eller på inrättningens förvaltningsform. Enligt kommitténs uppfattning får lagen om förvaltningsförfarande inte leda till en situation, där bara en del av de inrättningar och anstalter som fattar beslut med stöd av socialförsäkringslagarna omfattas av lagens tillämpning. Kommittén föreslog att socialförsäkringslagarna skulle kompletteras med stadganden om den behöriga inrättningens möjlighet att själv rätta ett beslut som den har fattat och som har överklagats.

Kommissionen för frågor om invaliditetsbedömning (kommittébetänkande 1982:2) ansåg även att pensionssökandenas rättsskydd förutsätter att ett beslut rättas i snabb ordning när det är uppenbart att beslutet är oriktigt eller bristfälligt. Kommissionen föreslog att pensionsanstalterna ges större möjlighet att rätta sina pensionsbeslut på ett sätt som gynnar sökanden.

Kommittén för förvaltningsrättskipning (kommittébetänkande 1985:48) föreslog likaså att tillämpningen av självrättelse utvidgas. Mot bakgrunden av att systemet för sökande av ändring bör fungera på ett smidigt sätt och att rättskipningssystemet inte får belastas alltför hårt ansåg kommittén det vara synnerligen viktigt att vissa okomplicerade rättelseförfaran-

den tillämpas i så stor utsträckning som möjligt i och för rättande av sådana fel som kan justeras med hjälp av någon form av rättelseförfarande.

I den framställning som presenterades av pensionsskyddscentralens arbetsgrupp för självrättelsefrågor och som publicerades den 14 juni 1976 föreslås det att arbetspensionslagarna kompletteras med stadganden om självrättelse. Enligt arbetsgruppen påskyndar förfarandet handläggningen av besvärssärenden i alla sådana fall, där pensionsanstalten anser att besvären är helt eller delvis motiverade.

Föreliggande proposition baserar sig på de förslag som kommittén för ändringssökande i pensionsskyddsärenden framförde. Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet. Vid beredningen har arbetsmarknadsparterna hörts samt företrädare för pensionsskyddscentralen, Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund, folkpensionsanstalten samt pensionsnämnden, prövningsnämnden, olycksfallsnämnden och försäkringsdomstolen.

5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Regeringen har förelagt riksdagen en proposition med förslag till ändring av lagen om olycksfallsförsäkring (**/1994 rd) i vilken motsvarande stadganden om självrättelse föreslås i lagen om olycksfallsförsäkring.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslagen

1.1. Lagen om pension för arbetstagare

8 c §. Paragrafens 3 mom. upphävs sådant det lyder i en lag av den 28 juni 1993 (553/93) och i en förordning av den 30 december 1993 (1645/93) genom vilken denna lag trädde i kraft. För närvarande gäller två 8 c § 3 mom., vilka avviker från varandra. Båda stadgandena har trätt i kraft vid ingången av 1994. Situa-

tionen är en följd av att det samtidigt fanns behov av att samordna vår nationella lagstiftning med EES-avtalet och av att komplettera vår pensionslagstiftning med ändringar som föranleddes av det flexibla pensionsålderssystemet. Tidpunkten för EES-avtalets ikraftträdande var öppen anmärkningsvärt länge. Därför var det nödvändigt att göra de av EES-avtalet föranledda lagändringarna i mycket god tid och så, att dessa kunde träda i kraft samtidigt som EES-avtalet trädde i kraft. När

tidpunkten för EES-avtalets ikraftträdande bekräftades i slutet av 1993 trädde de av avtalet föranledda ändringarna i kraft genom en ikraftträdelseförordning, i vilken det inte gick att slopa det lagrum som enligt föreliggande proposition bör upphävas. Därför föreslås det att 8 c § 3 mom., sådan det lyder i lag av den 28 juni 1993 (553/93) och i ikraftträdelseförordningen (1645/93) rörande lagen, skall upphävas. Avsikten är att paragrafens 3 mom., sådant det lyder i lag av den 28 juni 1993 (559/93), skall kvarstå i kraft. I detta moment har beaktats såväl de av EES-avtalet föranledda ändringarna som de ändringar vilka sammanhänger med det flexibla pensionsålderssystemet. I det stadgande som föreslås bli upphävt har sistnämnda ändringar inte beaktats, varför stadgandet är felaktigt även i det avseendet.

10 c §. Den föreslagna paragrafen är ny. Den gäller principerna vid behandling av i lagen om pension för arbetstagare avsedd skyldighet att anordna pensionsskydd, pensionsansökan, pensionsrätt, pensionsbelopp och utbetalning av pension samt återkrav och därmed jämförbara ärenden i en pensionsanstalt eller pensionskyddscentralen. Till sistnämnda ärenden hör bl.a. fastställandet av företagares arbetsinkomst samt ärenden som gäller riktigheten i arbetsförhållandeuppgifter.

I 1 mom. uppräknas de stadganden i lagen om förvaltningsförfarande, i vilka uttrycks principer som pensionsanstalterna och pensionskyddscentralen i tillämpliga delar skall iaktta när de behandlar arbetspensionsärenden. Enligt 1 mom. skall pensionsanstalterna och pensionskyddscentralen vid behandlingen av arbetspensionsärenden i tillämpliga delar iaktta de principer som uttrycks i lagen om förvaltningsförfarande och som avser den allmänna principen om rådgivning och service, rätten att anlita ombud, jäv i fråga om en anställd eller styrelsemedlem i en pensionsanstalt eller pensionskyddscentralen, talan för omyndig, avhjälpande av brist i en handling samt innehållet i och motivering av beslut.

Avsikten är att de stadganden som avser förfarandet i pensionsanstalterna och pensionskyddscentralen inte skall gälla debitering av försäkringsavgift. I fråga om debiteringen av försäkringsavgifter kan en parts intressen på grundval av gällande stadganden redan anses tillräckligt trygga, eftersom parten har möjlig-

het att anföra särskilda grundbesvär som gäller debitering av försäkringsavgifter.

Det är inte heller meningen att stadgandena skall gälla förfarandet i fråga om pensionsanstalternas inbördes kontakter eller kontakterna mellan pensionsanstalterna och pensionskyddscentralen. Stadgandena skall enligt förslaget inte heller gälla behandlingen av arbetspensionsärenden i besvärinstanserna. När en pensionsanstalt ger sitt utlåtande om besvär skall den dock iaktta de principer som avser förfarandet. Detta skall också vara fallet när pensionsanstalten ger råd vid uppgörande av ansökan som avser besvär eller undanröjande av beslut och när pensionsanstalten rättar sitt beslut. Däremot är det inte nödvändigt att stadgandena om förfarande tillämpas på pensionsanstalternas och pensionskyddscentralens interna förvaltningsverksamhet och placeringsverksamhet.

I fråga om iakttagandet av den allmänna principen om rådgivning och service är det meningen att hänvisa till principerna i 4 och 9 §§ lagen om förvaltningsförfarande. Detta innebär att pensionsanstalterna och pensionskyddscentralen åläggs att i alla skeden ge parterna vägledning och råd när dessa sköter sina pensionsärenden. Pensionsanstalterna och pensionskyddscentralen skall likaså bereda parterna möjlighet att rätta brister i utredningen. Enligt förslaget skall det inom rådgivningen bl.a. ges upplysningar om vilka utredningar som krävs för att ett ärende skall kunna avgöras.

I 6 § lagen om förvaltningsförfarande stadgas om anlita ombud och biträde och i 9 § om avhjälpande av brist i en handling. I 10—11 §§ lagen om förvaltningsförfarande stadgas om jäv och verkan av jäv. Till denna del stadgas i lagförslagets 2 mom. om jäv avseende en pensionsanstalts anställda och styrelsemedlemmar på ett sätt som avviker från stadgandet om jäv enligt lagen om förvaltningsförfarande.

I paragrafens 1 mom. stadgas dessutom om hörande av part. En part skall beredas tillfälle att bli hörd i ärendet, om detta inte är uppenbart onödigt.

Hörande av part i för bevakande av hans intresse kan i regel bli nödvändigt endast i sådana fall, där en utredning åtminstone på vissa punkter skulle leda till att en pensionsförmån förkastas. Skyldigheten att höra en part föreslås gälla närmast en sådan utredning

som parten inte har rätt att själv få av den som gett utredningen. Med en dylik utredning avses t.ex. ett sakkunnigutlåtande som arbetspensionsanstalten i ett ärende som ansluter sig till en pensionsförmån skaffar av en sakkunnigläkare. Också i dessa fall skall hörande i regel vara motiverat endast i det fallet att utredningen står i konflikt med en annan utredning och skulle ha som följd att förmånen förkastas antingen delvis eller helt.

Enligt förslaget behöver en part däremot i allmänhet inte höras när det gäller utlåtanden som den behandlande läkaren har skrivit ut eller inkomstutredningar som pensionsanstalten skaffat, eftersom den som ärendet gäller har möjlighet att själv få dessa uppgifter av den som gett uppgifterna. Om dessa uppgifter emellertid är motstridiga, anses hörande i allmänhet vara nödvändigt.

Hörande av part skall i allmänhet anses motiverat också i samband med återkrav av förmån som betalats utan grund. Detsamma är fallet när det är fråga om utbetalning av en förmån till någon annan än den som är berättigad till förmånen, t.ex. till socialnämnden, eller vid rättelse av ett fel i beslutet. Stadganden beträffande sistnämnda ingår i nedan föreslagna 21 e §.

Skyldigheten att höra en part avses i allmänhet bli uppfylld så att pensionsanstalten eller pensionsskyddscentralen, beroende på vilkendera som avgör ärendet, gör en förfrågning om partens åsikt beträffande de omständigheter som avgörandet grundar sig på. Det är viktigt att parterna vid behov enkom bereds möjlighet att i pensionsanstalten eller pensionsskyddscentralen ta del av den utredning som ligger till grund för avgörandet. Om en part så önskar skall det även vara möjligt att sända honom en kopia av vissa relevanta handlingar. Dessa handlingar består närmast av sådana på avgörandet inverkande handlingar som parten inte redan har kännedom om.

Enligt 2 mom. kan anställda och styrelsemedlemmar i en pensionsanstalt handlägga ärenden avseende arbetsgivare som har anordnat pensionsskydd i pensionsanstalten, arbetstagare i anställning hos en sådan arbetsgivare eller företagare. Motsvarande stadgande gäller i tillämpliga delar de anställda vid pensionsskyddscentralen och medlemmarna av dess styrelse. Detta undantag från 10 § lagen om förvaltningsförfarande är nödvändigt, eftersom styrelsemedlemmarna och övriga personer

inom sådana pensionsanstalter som avses i lagen om pensionsstiftelser (469/55) och lagen om försäkringskassor (1164/92) deltar i behandlingen av pensionsärenden. Arbetsgivarna har grundat dessa pensionsanstalter och de verkar i anslutning till arbetsgivaren. Härvid ingår samma personer ofta i såväl arbetsgivarens som pensionsstiftelsens eller kassans beslutande organ. Utan begränsningen i 2 mom. skulle dessa personer sålunda vara jäviga att handlägga försäkrings- och pensionsärenden beträffande personer som är anställda hos pensionsanstalten.

För garanterandet av en flexibel behandling av pensionsärendena har de i 10 § 1 mom. 4 och 5 punkten lagen om förvaltningsförfarande stadgade jävsgrunderna, dvs. jäv som baserar sig på ett anställningsförhållande, ett uppdragsförhållande eller medlemskap i styrelse eller ett därmed jämförbart organ, enligt hävdvunnen praxis inte heller tidigare tillämpats i fråga om arbetspensionssystemet. Däremot har andra stadganden om jäv enligt lagen om förvaltningsförfarande i praktiken redan iakttagits också inom arbetspensionssystemet. En styrelsemedlem eller anställd kan därmed vara jävig att behandla ett pensionsärende om jävet grundar sig på en orsak som avses i 10 § 1 mom. 1—3 och 6 punkten lagen om förvaltningsförfarande. Detta är fallet t.ex. om en nära släkting till en styrelsemedlem är part eller om tilltron till hans opartiskhet av annat särskilt skäl äventyras.

I 16 § lagen om förvaltningsförfarande stadgas om talan för omyndig. De principer som i stadgandet anges beträffande talan för och hörande av omyndig avses i tillämpliga delar komplettera stadgandet i 19 b § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare.

I 21 § lagen om förvaltningsförfarande stadgas om en sådan skälig frist som en part vid behov skall föreläggas för avhjälpande av brist i en handling, avgivande av förklaring eller framläggande av utredning.

I 23 och 24 §§ lagen om förvaltningsförfarande stadgas om innehållet i beslut och motivering av beslut.

19 b §. Paragrafens 1 mom. ändras så, att en 15 år fylld och äldre pensionssökande har rätt att ensam föra talan i ett pensionsärende som gäller pension vilken han intjänat genom eget arbete. Likaså har han rätt att själv bestämma om en sådan pension. Den föreslagna ändringen gäller inte familjepensionen. Den föreslagna

ändringen undanröjer inte heller de övriga specialstadganden som begränsar pensionstagarens bestämmanderätt och som redan är i kraft i lagen om pension för arbetstagare.

I fråga om både familjepension och pension som intjänats genom eget arbete förs enligt gällande stadganden talan för en pensionssökande under 18 år av hans förmyndare eller, om förmyndare saknas eller en god man inte har tillförordnats, av en nära anhörig eller annan person som huvudsakligen har tagit hand om pensionssökanden. Pensionen till en person under 18 år utbetalas också till sistnämnda personer. Den föreslagna ändringen innebär i praktiken bl.a. att en pensionssökande som har fyllt 15 år antingen själv kan söka eller befullmäktiga en annan person att för hans del söka en pension som sökanden har intjänat genom eget arbete. En sådan pension skall också betalas till sökanden själv eller till en av honom befullmäktigad person, ifall pensionen inte med stöd av t.ex. 19 a § skall betalas till socialnämnden.

Förande av talan för omyndig i pensionsärenden enligt denna lag kompletteras i tillämpliga delar av skyldigheten att tillämpa de i 16 § lagen om förvaltningsförfarande stadgade principerna. I fråga om pensionstagarens bestämmanderätt skall dessutom i tillämpliga delar beaktas stadgandena i lagen angående förmynderskap.

19 c §. Paragrafen ändras eftersom den innehåller en föråldrad hänvisning. I den gällande paragrafen hänvisas till 4 § 3 mom. På grund av de ändringar som tidigare gjorts i lagen om pension för arbetstagare bör det i paragrafen dock hänvisas till 4 d § 4 mom. och inte till 4 § 3 mom.

19 e §. Paragrafen upphävs. Det nuvarande stadgandet om behörigheten att verkställa pensionsanstalternas beslut justeras till sin ordalydelse och överförs till 21 b § 2 mom., i vilket också stadgas om behörigheten att verkställa pensionsskyddscentralens och pensionsnämndens beslut.

Samtidigt föreslås det att mellanrubriken före 19 b § ändras. Rubriken, som avser gällande 19 b—19 e §§, föreslås bli ändrad så att den bättre motsvarar dessa lagrum och med beaktande av de ändringar som föreslagits.

20 §. Paragrafens 2 mom. upphävs. Det nuvarande stadgandet i 2 mom. som gäller behörigheten att verkställa pensionsnämndens beslut överförs till 21 b § 2 mom., i vilket också

stadgas om behörigheten att verkställa pensionsanstalternas och pensionsskyddscentralens beslut.

21 §. Det stadgande i 1 mom. som gäller en parts rätt att söka ändring ändras så, att den formulering enligt vilken besvären skall inlämnas före klockan 12 slopas i 1 mom. Formuleringen om tidsfristen har upphävts separat. Dessutom justeras ordalydelsen i 1 mom. samt i 2 och 3 mom. Det stadgande i 4 mom. som avser bemötande som skall avkrävas av motparten justeras till sin ordalydelse och flyttas till 21 b § 3 mom., varvid nuvarande 21 § 5 mom. justeras till sin ordalydelse och blir 4 mom. Det stadgande i 6 mom. som gäller iakttagandet av pensionsanstaltens och pensionsskyddscentralens beslut medan besvär är anhängiga flyttas till 21 b § 1 mom.

21 a §. Paragrafen ändras så att dess nuvarande 1 och 2 mom. justeras till sin ordalydelse och ändras delvis samt flyttas till den nya 21 d § där de blir 1 och 2 mom. De nuvarande stadgandena i paragrafen ersätts med dels stadganden som gäller förmedlingen av besvär via pensionsanstalten eller pensionsskyddscentralen till besvärinstanserna, dels stadganden om ett nytt självrättelseförfarande som pensionsanstalten och pensionsskyddscentralen kan tillämpa i samband med ändringssökande.

Enligt paragrafens 1 mom. skall en i 21 § 1 och 2 mom. avsedd besvärsskrift lämnas in inom den tid som stadgas i 21 § 1 mom. till den berörda pensionsanstalten eller till pensionsskyddscentralen. Med den berörda pensionsanstalten avses här den pensionsanstalt som i första instans har handlagt och avgjort det överklagade ärendet. Om pensionsskyddscentralen har gett det överklagade beslutet skall besvärsskriften lämnas till denna.

Enligt 2 mom. skall pensionsanstalten eller pensionsskyddscentralen, ifall den godkänner alla de yrkanden som ingår i besvärsskriften, ge ett rättelsebeslut i ärendet. Härvid förfaller besvären och rättelsebeslutet ersätter det ursprungliga beslutet. I fråga om ett rättelsebeslut har en part ny besvärsrätt med stöd av 21 §. Eftersom rättelsebeslutet ersätter det ursprungliga beslutet skall man i stället för det ursprungliga beslutet iakttä rättelsebeslutet fram till den tidpunkt när ärendet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut.

I 3 mom. ingår stadganden om hur pensionsanstalten eller pensionsskyddscentralen skall gå till väga om den inte kan godkänna

alla de yrkanden som ingår i besvärsskriften. Härvid skall pensionsanstalten eller pensionsskyddscentralen inom 30 dagar från besvärstidens utgång sända besvärsskriften jämte sitt utlåtande till den besvärinstans som ärendet gäller. Detta förfarande skall också iakttas om pensionsanstalten eller pensionsskyddscentralen till följd av att besvären inlämnats för sent inte vill pröva ärendet såsom ett rättelseärende eller om besvären av någon annan processuell orsak borde lämnas oprövade. Om ändringsökandena eller parterna är flera till antalet och deras yrkanden eller intressen är inbördes motstridiga får ett överklagat beslut inte heller rättas i första instans, utan ärendet skall då såsom ett besvärssärende hänskjutas till en besvärinstans för avgörande.

I praktiken ankommer det på pensionsanstalten eller pensionsskyddscentralen att avgöra om den prövar besvären såsom ett självrättelseärende trots att besvären inlämnats för sent. Ifall pensionsanstalten eller pensionsskyddscentralen trots förseningen är beredd att rätta sitt beslut är detta möjligt enbart om pensionsanstalten eller pensionsskyddscentralen godkänner alla de yrkanden som ingår i besvärsskriften.

I sådana fall där pensionsanstalten eller pensionsskyddscentralen godkänner endast en del av yrkandena i besvärsskriften kan pensionsanstalten eller pensionsskyddscentralen ge ett interimbeslut i ärendet och samtidigt överlämna besvären jämte sitt utlåtande till besvärinstansen. Pensionsanstalten eller pensionsskyddscentralen kan ge ett interimbeslut enligt nuvarande bestämmelser också i det fallet, att besvär som har inlämnats inom föreskriven tid redan har tillställts besvärinstansen och det först härefter företes en tilläggsutredning som kan leda till att pensionsanstalten eller pensionsskyddscentralen rättar sitt beslut. Om ärendet redan har sänts till besvärinstansen, skall pensionsanstalten eller pensionsskyddscentralen omedelbart underrätta besvärinstansen om interimbeslutet. Pensionsanstalten eller pensionsskyddscentralen kan inte godkänna besvären partiellt om besvären har inkommit för sent eller om något annat processuellt hinder för handläggning av ärendet föreligger eller om besvären gäller flera parter vilkas intressen är inbördes motstridiga.

I 4 mom. stadgas om möjligheten att avvika från den i 3 mom. föreskrivna tiden med ytterligare 30 dagar. Av besvärsskriften kan

framgå sådana nya omständigheter som kräver ytterligare utredning. Eftersom pensionsanstalten skall se till att beslutet föregås av en tillräcklig utredning, är det motiverat att i sådana fall tillåta en avvikelse från den tid som föreskrivs i 3 mom. Avsikten är dock att den tid som föreskrivs i 3 mom. skall betraktas såsom en huvudregel, från vilken avvikelse kan göras endast av särskilda orsaker. Beträffande dylikt dröjsmål skall ändringsökanden alltid ofördröjligen underrättas.

Genom stadgandena i paragrafen ändras inte förfarandet i fråga om ändringsökande och beslutsfattande till den del en pensionsanstalt eller pensionsskyddscentralen söker ändring. Dessa skall liksom tidigare direkt tillställa försäkringsdomstolen eventuella besvär som de anför i fråga om pensionsnämndens beslut.

21 b §. De nuvarande i stadgandena i paragrafen gällande lekmanaledamöterna i försäkringsdomstolen och förordnandet av dessa justeras till sin ordalydelse och delvis också i sak samt flyttas till en ny 21 f §. De flyttade stadgandena ersätts med nya stadganden i paragrafen.

I 1 mom. stadgas om iakttagande av pensionsanstaltens och pensionsskyddscentralens beslut medan sökande av ändring pågår. Stadgandet motsvarar nuvarande 21 § 6 mom. I 2 mom. stadgas om verkställigheten av ett lagkraftvunnet beslut av en pensionsanstalt, pensionsskyddscentralen och pensionsnämnden. Stadgandet motsvarar i sak nuvarande 19 e § och 20 § 2 mom. i kombination; stadgandet har dock kompletterats med ett omnämnande om verkställigheten av beslut av pensionsskyddscentralen. I 3 mom. stadgas om hörande av part med anledning av besvär. Enligt nuvarande 21 § 4 mom. gäller skyldigheten att höra part enbart försäkringsdomstolen. Enligt det föreslagna lagrummet skall denna skyldighet utvidgas att gälla också pensionsnämnden.

21 c §. Paragrafen är ny. Enligt den kan besvärinstansen trots att besvären har inkommit för sent ta upp dessa till behandling om det finns vägande orsaker till dröjsmålet. Stadgandet gäller enbart besvärinstanserna och det tillämpas därmed inte på det självrättelseförfarande som gäller pensionsanstalterna och pensionsskyddscentralen. Dessa är därmed inte skyldiga att vid självrättelseförfarandet undersöka om det funnits vägande orsaker till dröjsmålet. Trots att besvären inkommit för sent kan pensionsanstalterna och pensions-

skyddscentralen, om de så önskar, rätta beslutet i enlighet med ändringssökandens yrkanden. I annat fall skall de översända besvären till den besvärinstans som kommer i fråga. Denna instans har att avgöra om de för sent inkomna besvären skall tas upp till behandling eller inte. Såsom sådan i stadgandet avsedd vägande orsak kan i allmänhet betraktas t.ex. sådan sjukdom hos ändringssökanden, som hindrar sökanden från att lämna in besvären inom utsatt tid. Också andra sådana orsaker till dröjsmål som ändringssökanden inte är skyldig till kan, beroende på situationen, betraktas såsom i lagrummet avsedd vägande orsak.

21 d §. Paragrafen är ny. I dess 1 mom. stadgas om undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut. Stadgandet motsvarar i sak till stora delar nuvarande 21 a § 1 mom. Undanröjande av beslut görs på framställning av pensionsanstalten eller på ansökan av en part i ärendet. För undanröjande krävs dessutom att beslutet har grundat sig på en oriktig eller bristfällig utredning eller uppenbart inte varit överensstämmande med lag. Den föreslagna ändringen innebär att försäkringsdomstolen inte längre i samband med undanröjningsförfarande själv skall handlägga ett ärende på nytt, utan den skall undanröja beslutet och därefter alltid förordna att ärendet handläggs på nytt i en lägre beslutsinstans. I fråga om det nya beslutet skall gängse besvärsmått föreligga.

Efter att ha gjort framställning om undanröjande av ett beslut kan pensionsanstalten inställa utbetalningen av förmånen eller betala denna enligt sin framställning.

I 2 mom. stadgas om rättande av ett lagakraftvunnet beslut till pensionssökandens förmån. Beträffande detta stadgas för närvarande i 21 a § 2 mom. Stadgandet har preciserats och kompletterats. För att ett ärende skall upptas till ny prövning krävs det enligt förslaget en ny utredning som inte stått till beslutsfattarens förfogande när det tidigare beslutet fattades. Pensionsanstalten är skyldig att pröva ärendet på nytt om den får kännedom om en ny utredning. Om ingen ny utredning framkommer skall pensionsanstalten inte pröva ärendet. Upptagandet till ny prövning har utvidgats att gälla också pensionsnämnden och försäkringsdomstolen. Pensionsnämnden och försäkringsdomstolen har vid behandlingen av ett besvär ärende rätt att på basis av ny utredning avgöra ett lagakraftvunnet beslut till ändringssökandens fördel även avseende en sådan tidigare

tidsperiod, som pensionsanstalten har tagit ställning till i det överklagade beslutet. Besvärinstanserna är dock inte skyldiga att ta upp ett lagakraftvunnet beslut till förnyad prövning.

Enligt 2 mom. är ändring av ett lagakraftvunnet beslut möjlig endast till pensionssökandens fördel. Pensionsanstalten skall dock också i sådana fall, när ett tidigare beslut trots tilläggsutredning inte ändras till sökandens fördel, eller när ärendet till följd av att ny utredning saknas lämnas oprövat, ge ett överklagbart beslut som pensionssökanden kan överklaga i enlighet med 21 §. Med stöd av 2 mom. kan ett tidigare avgörande dock inte ändras till sökandens nackdel.

Förfarandet enligt 1 och 2 mom. kan i vissa fall utgöra ett alternativ till det förfarande som enligt nya 21 e § avser rättande av sak- och skrivfel.

21 e §. Paragrafen är ny. I den ingår i tillämpliga delar de stadganden som i 26—28 §§ lagen om förvaltningsförfarande avser förutläggningarna för och förfarandet vid rättande av sak- och skrivfel i beslut.

I 1 mom. anges villkoren för rättande av sakfel. Rättandet av sakfel förutsätter att beslutet grundar sig på klart oriktig eller bristfällig utredning eller på uppenbart oriktig tillämpning av lag. Rättande av sakfel kan därmed gälla enbart obestridda och lätt påvisbara fel. Avsikten är att sakfel skall gå att rätta på initiativ av pensionsanstalten, pensionsskyddscentralen eller en part. Det skall dock ankomma på pensionsanstalten eller pensionsskyddscentralen att avgöra om rättande av sakfel inleds. Om någon av dessa inrättningar vägrar att inleda rättande, skall en part i ärendet inte vara berättigad att överklaga detta.

Enligt förslaget skall ett sakfel även kunna rättas till förmånstagarens nackdel. Av rättskyddsskäl skall detta dock vara möjligt enbart om förmånstagaren uttryckligen samtycker till detta. Mot bakgrunden av vad som är avsikten med den sociala tryggheten skall rättande av sakfel till förmånstagarens nackdel desutom begränsas till enbart sådana fall, där en oriktig förmån har betalats ut under endast en kort tid. Om en förmån som grundar sig på ett oriktigt beslut redan har hunnit betalas för en längre tid, skall det oriktiga beslutet rättas genom återbrytningsförfarande.

I 2 mom. stadgas om rättande av räkne- och skrivfel. Enligt detta skall räkne- och skrivfel rättas. Rättelse behöver dock inte göras om

räkne- eller skrivfelet inte på ett väsentligt sätt påverkar innehållet eller begripligheten i beslutet. Ett räkne- eller skrivfel får dock inte rättas, om rättelsen leder till ett för part oskäligt resultat. Härvid är det meningen att beslutet skall kunna rättas enbart så, att pensionssökanden samtycker till att beslutet rättas eller att det först undanröjs i enlighet med föreslagna 21 d § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare.

I 3 mom. föreslås stadganden som gäller förfarandet vid rättelse av sak- eller skrivfel. Rättande av sak- eller skrivfel avses i praktiken innebära att det felaktiga beslutet undanröjs och att pensionsanstalten eller pensionsskyddscentralen ger ett nytt överklagbart beslut som tillställs parten. Enligt förslaget skall det också vara möjligt att göra rättelse i det ursprungliga beslutet. Besvärsrätten skall gälla också beslut som rättats på detta sätt.

Om ett rättelseärende upptas till behandling skall besvärinstansen underrättas om detta, ifall besvär i ärendet är anhängiga.

I 4 mom. stadgas om rätten att anföra besvär i ett beslut genom vilket yrkande på rättelse av sak- eller skrivfel har förkastats. Enligt momentet får ändring inte sökas genom besvär i ett sådant beslut genom vilket pensionsanstalten eller pensionsskyddscentralen inte har godkänt yrkande på rättelse av fel.

21 f §. Paragrafen är ny. Den motsvarar dock till stor del nuvarande 21 b §. Paragrafen innehåller stadganden om lekmannaledamöterna vid försäkringsdomstolen och om förordnandet av dessa i och för behandlingen av arbetspensionsärenden. Ordalydelsen i den gällande 21 b § har justerats. Dessutom har 2 mom. ändrats så, att det inte längre förutsätts att de mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna framställer förslag om dubbelt antal kandidater när dessa organisationer bereds tillfälle att för egen del föreslå vilka lekmannaledamöter och suppleanter som skall ingå i försäkringsdomstolen när beslut fattas i arbetspensionsärenden. Det räcker att organisationernas förslag omfattar lika många kandidater som antalet behövliga ledamöter och suppleanter.

1.2. Lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden

1 §. I fråga om paragrafens 1 mom. finns det

för närvarande två olika versioner. Lagrummet har senast ändrats genom lag av den 30 december 1993 (1545/93) och därförinnan genom lag av den 22 december 1993 (1468/93). Avsikten var att genom förstnämnda lag ändra 1 § 1 mom. sådant detta lagrum lyder i sistnämnda lag. Härvid har dock i ingressen till lagen av den 30 december 1993 (1545/93) på ett felaktigt sätt hänvisats till lagen av den 30 december 1993 (1536/93), vilken inte alls gäller det nu aktuella lagrummet. Hänvisningen borde i stället ha avsett lagen av den 22 december 1993 (1468/93). Därför upphävs paragrafens 1 mom. sådant det lyder i lag av den 22 december 1993 (1468/93). Samtidigt ändras paragrafens 1 mom., sådant det lyder i lag av den 30 december 1993 (1545/93) så, att i det slopas hänvisningen till 19 e § lagen om pension för arbetstagare samt att till det fogas hänvisningar till 10 c och 21 c—21 f §§ lagen om pension för arbetstagare.

5 b §. Ordalydelsen i 1 mom. justeras så, att den bättre motsvarar ordalydelsen i 5 b § lagen om pension för arbetstagare, vilken till sitt sakinnehåll motsvarar stadgandena i denna paragraf.

7 b §. I 7 mom. föreslås en ändring enligt vilken det hänvisas till 7 a § 1 mom. i stället för till 7 b § 1 mom. Den nuvarande hänvisningen till 7 b § 1 mom. är föråldrad till följd av en tidigare lagändring.

10 §. Till 5 mom. fogas en hänvisning till 7 a §, där det är fråga om fastställande av lön för återstående tid. Hänvisningen till 7 a § har i tiden av misstag lämnats bort. Hänvisningen till 7 a § innebär att lönen för återstående tid inte minskar till följd av att arbetsgivarens försäkringspremier försumrats.

12 §. Paragrafen ändras till följd av att där förekommer vissa delvis föråldrade hänvisningar. I paragrafen hänvisas till de i markbelopp fastställda gränserna som skall justeras med index enligt 9 § lagen om pension för arbetstagare. I paragrafen slopas hänvisningen till 8 §, vilken i tiden har upphävts, samt fogas till paragrafen en hänvisning till 5 d § 2 mom., i vilken stadgas om så kallad förhöjd samordningsgrund.

1.3. Lagen om sjömanspensioner

21 §. Enligt förslaget ändras 1 mom. i överensstämmelse med ovan föreslagna 19 b § 1

mom. APL, vilket innebär att lagrummet utökas med bestämmelser om att en pensions sökande som har fyllt 15 år skall ha rätt att ensam föra talan i ett pensionsärende gällande pension som han har intjänat genom eget arbete. Likaså skall han ha rätt att bestämma om sådan pension som han har intjänat genom eget arbete, om inte annat följer av andra stadganden om pensionstagarens bestämmanderätt enligt lagen om sjömanspensioner. Samtidigt slopas i 1 mom. det föräldrade stadgandet om att den som har fyllt 18 år har rätt att själv ansöka om pension. Motsvarande ändring har redan tidigare gjorts i 19 § 1 mom. APL.

Paragrafens 2 mom. ändras i överensstämmelse med den ändring av 19 b § 2 mom. APL som trädde i kraft den 1 januari 1994 (559/93), varvid det föräldrade stadgandet om pensionskassans rätt att betala ut pension till pensionstagaren själv, om han har fyllt 18 år, slopas.

40 §. Den tidigare upphävda 40 § ersätts med en ny. Stadgandena i den nya paragrafen motsvarar i huvudsak det stadgande som föreslagits i 10 c § 1 mom. APL. Paragrafen innehåller de allmänna principer som pensionskassan skall iaktta i samband med skyldigheten att höra den som ärendet gäller och vid behandlingen av pensionsärenden.

59 §. Paragrafen ändras så, att ordalydelsen i dess 1 och 2 mom. justeras utan att sakinhållet i stadgandena ändras. Samtidigt flyttas det nuvarande 2 mom. i justerad form till 4 mom. och det nuvarande 3 mom. i justerad ordalydelse till 2 mom. Enligt förslaget skall 3 mom. innehålla ett stadgande motsvarande det som ingår i det ovan föreslagna 21 § 3 mom. APL och som dels gäller rätten för en pensions sökande som är yngre än 18 år att söka ändring i sitt pensionsärende, dels anger vem som på pensionssökandens vägnar i vissa fall har rätt att söka ändring. Samtidigt upphävs 5 mom. Det nuvarande stadgandet i 5 mom., som gäller iakttagandet av pensionskassans beslut oberoende av ändringssökande, flyttas i oförändrad form till 1 mom. i den nya 60 a §.

Stadgandena i 1—3 mom. gäller en sakägares rätt att söka ändring genom besvär, medan 4 mom. gäller delfäendet av beslut. Stadgandena motsvarar i huvudsak ovan föreslagna 21 § APL.

59 a §. Paragrafen ändras så att dess nuvarande 1 och 2 mom. som gäller grundbesvär justeras i fråga om sin ordalydelse och flyttas till nya 59 b § där de blir 1 och 2 mom. I stället

för de nuvarande stadgandena skall paragrafen innehålla stadganden om översändandet av besvären via pensionskassan till besvärinstansen samt om det självrättelseförfarande som pensionskassan kan iaktta i samband med sökande av ändring. Paragrafen motsvarar i huvudsak ovan föreslagna 21 a § APL.

59 b §. Paragrafen är ny. Den innehåller de stadganden om grundbesvär som ingår i nuvarande 59 a §, varvid stadgandena i 59 a § har justerats i fråga om sin ordalydelse.

60 §. Paragrafen ändras så att utöver försäkringsdomstolen också pensionsnämnden kan ta upp besvär till behandling trots att besvären inkommit för sent; en förutsättning för detta förfarande är att det finns vägande orsaker till dröjsmålet. Paragrafen gäller i sin nuvarande utformning även grundbesvär. Däremot gäller den inte pensionskassans självrättelseförfarande. Paragrafen motsvarar till sitt innehåll ovan föreslagna 21 c § APL.

60 a §. Paragrafen är ny. Till dess 1 mom. flyttas stadgandet i nuvarande 59 § 5 mom. enligt vilket pensionskassans beslut oberoende av ändringssökande skall iaktas tills ärendet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut. Vidare flyttas till 2 mom. det stadgande i upphävda 63 b § som gäller verkställigheten av pensionskassans lagakraftvunna beslut; ordalydelsen i stadgandet justeras samtidigt. I 2 mom. stadgas samtidigt om verkställigheten av pensionsnämndens lagakraftvunna beslut. I 3 mom. stadgas om besvärinstansernas skyldighet att med anledning av besvär som anförts höra den som beslutet gäller. Detta stadgande ersätter nuvarande 59 § 4 mom. Stadgandena i paragrafen motsvarar i tillämpliga delar stadgandena i den föreslagna 21 b § APL.

61 §. Stadgandena i paragrafen ändras att motsvara det förslag som avser 21 d § APL. I 61 § 1 mom., som gäller undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut i försäkringsdomstolen, innebär ändringarna justeringar i fråga om ordalydelsen. Dessutom har 1 mom. ändrats så, att försäkringsdomstolen inte längre i samband med undanröjningsförfarande själv skall behandla ett ärende på nytt, utan den skall alltid återförvisa ärendet till en lägre beslutsinstans.

Paragrafens 2 mom., som gäller ändring av ett lagakraftvunnet beslut till pensionssökandens fördel, har ändrats i fråga om sitt sakinhåll så, att pensionskassan skall pröva ärendet på nytt om ny utredning framkommer. För närvarande är detta förfarande beroende av

pensionskassans prövning. Till momentet har dessutom fogats ett stadgande om att pensionsnämnden och försäkringsdomstolen kan pröva ett dylikt ärende på nytt i samband med behandlingen av besvär. Pensionsnämnden och försäkringsdomstolen har dock inte skyldighet att göra detta.

61 a §. Paragrafens nuvarande stadganden, som gäller dels de lekmannaledamöter som skall finnas vid försäkringsdomstolen för behandling av ärenden enligt denna lag, dels förordnandet av dessa ledamöter i försäkringsdomstolen, flyttas i delvis ändrad form och till ordalydelsen justerade till nya 61 b §. De flyttade stadgandena i paragrafen ersätts i tillämpliga delar med stadganden motsvarande dem som ingår i 26—28 §§ lagen om förvaltningsförfarande och som gäller rättande av sak- och skrivfel i beslut. Ovan har föreslagits att motsvarande stadganden intas även i 21 e § lagen om pension för arbetstagare.

61 b §. Paragrafen är ny. Till den har flyttats stadgandena i nuvarande 61 a §, varvid även ordalydelsen har justerats. Samtidigt ändras nuvarande 61 a § 2 mom. så, att det inte längre förutsätts att de erkända organisationerna för redarna och sjöfolket föreslår ett dubbelt antal kandidater när dessa organisationer bereds tillfälle att för egen del framställa förslag om redarledamoten och den ledamot som företräder sjöfolket samt dessas suppleanter i försäkringsdomstolen när beslut fattas om sjömanspensionsärenden. Det räcker att organisationernas förslag omfattar lika många kandidater som antalet behövliga ledamöter och suppleanter.

63 b §. Paragrafen upphävs. Stadgandet i den upprävdade paragrafen justeras till sin ordalydelse och flyttas till 2 mom. i den ovan föreslagna 60 a §, där det också stadgas om verkställbarheten av pensionsnämndens lagakraftvunna beslut.

1.4. Lagen om pension för företagare

7 a §. Hänvisningen i 2 mom. 3 punkten ändras så, att där hänvisas till 5 § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och inte till 5 § 1 mom. i nämnda lag. Hänvisningen till 5 § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden är föråldrad till följd av de ändringar som tidigare har gjorts i den lagen.

Hänvisningen skall gälla 5 § 2 mom. i nämnda lag.

13 §. Hänvisningen till 9 § 2 mom. slopas. Därför justeras även ordalydelsen i stadgandet. Nämnda hänvisning är föråldrad på grund av den ändring som tidigare gjorts i lagen om pension för företagare och genom vilken den försäkringspremiensättning som grundade sig på småföretagares arbetsinkomst slopades.

15 §. Hänvisningen i 2 mom. till APL ändras, eftersom stadgandet om försäkringsdomstolens sammansättning flyttas till nya 21 f § APL. Samtidigt justeras ordalydelsen i stadgandet.

17 §. Till 1 mom. fogas hänvisningar till 5 § 1 mom., 10 c § och 21 b—21 e §§ APL. Samtidigt slopas hänvisningen till 5 § 2 mom. APL. Rättelserna i fråga om hänvisningarna till 5 § 1 och 2 mom. APL beror på ändringar som tidigare gjorts i nämnda lag.

1.5. Lagen om pension för lantbruksföretagare

8 k §. Hänvisningen i 2 mom. 3 punkten ändras så, att där hänvisas till 5 § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och inte till 5 § 1 mom. i nämnda lag. Den nuvarande hänvisningen är föråldrad till följd av en tidigare gjord lagändring.

18 §. Hänvisningen i 1 mom. till 16 § ändras att motsvara den nuvarande formen i 16 §. Hänvisningen i 2 mom. till APL ändras, eftersom stadgandet om försäkringsdomstolens sammansättning flyttas till nya 21 f § i nämnda lag.

19 §. Till 1 mom. fogas en hänvisning till 10 c § och 21 b—21 e §§ APL. Samtidigt slopas hänvisningen till 5 § 2 mom. APL. Dessutom ändras ordalydelsen i paragrafen så, att de hänvisningsstadganden till lagen om pension för arbetstagare som ingår i lagen om pension för lantbruksföretagare, lagen om avträdelsepension, lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare och lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare är i tillämpliga delar inbördes likadana.

1.6. Lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare

43 §. I 1 mom. slopas hänvisningen till 19 e § APL och samtidigt fogas till momentet hänvis-

ningar till 10 c § och 21 b—21 e §§ APL. Vidare ändras ordalydelsen i paragrafen så att de hänvisningsstadganden till lagen om pension för arbetstagare som ingår i lagen om pension för lantbruksföretagare, lagen om avträdelsepension, lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare och lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare är i tillämpliga delar inbördes likadana.

1.7. Lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare

37 §. Till 1 mom. fogas hänvisningar till 10 c § och 21 b—21 e §§ APL. Dessutom ändras ordalydelsen i paragrafen så, att de hänvisningsstadganden till lagen om pension för arbetstagare som ingår i lagen om pension för lantbruksföretagare, lagen om avträdelsepension, lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare och lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare är i tillämpliga delar inbördes likadana.

1.8. Lagen om avträdelsepension

24 §. Till 1 mom. fogas en hänvisning till 10 c § och 21 b—21 e §§ APL. Dessutom ändras ordalydelsen i paragrafen så, att de hänvisningsstadganden till lagen om pension för arbetstagare som ingår i lagen om pension för lantbruksföretagare, lagen om avträdelsepension, lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare och lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare är i tillämpliga delar inbördes likadana.

1.9. Folkpensionslagen

6 §. I denna paragraf görs tekniska ändringar som följer av det nedan föreslagna upphävandet av 77 § folkpensionslagen. Därför föreslås ordalydelsen i 1 mom. 3 punkten och i 2 mom. bli ändrad så, att det i sistnämnda lagrum skall talas om mottagare av invaliditetspension i stället för om försäkrade som befunnits arbetsoförmögna.

22 a §. Paragrafens 9 mom. upphävs. Ändringen är teknisk och också den anknyter till det nedan föreslagna upphävandet av 77 §.

45 §. Paragrafens 1 mom. ändras så, att i

momentet slopas pensionsanstaltens möjlighet att medan ändringssökande är anhängigt ge ett interimbeslut till förmån för den som ansöker om förmån. Pensionsanstalten skall dock ha en motsvarande möjlighet att ge ett interimbeslut med stöd av den nedan föreslagna 73 a § 2 mom., som gäller pensionsanstaltens självrettelse. Samtidigt förbättras stadgandets ordalydelse språkligt.

Till paragrafen fogas dessutom fogas ett nytt 3 mom. I momentet uttrycks den principen att en normal betalningstid om ett år skall tillämpas på retroaktiv utbetalning av pension, om avbruten pension börjar utbetalas på nytt.

73 §. Paragrafens stadganden, som gäller sedvanlig besvärsmöjlighet, förtydligas och förenklas. I det nuvarande 1 mom. uppräknas alla de fall i vilka ändring får sökas hos prövningsnämnden. Förteckningen täcker i praktiken alla de situationer där det kan bli nödvändigt att söka ändring i pensionsanstaltens beslut som gäller förmåner enligt folkpensionslagen. Därför kan nämnda förteckning slopas och stadgandet ges en allmänare ordalydelse så, att ändring i pensionsanstaltens beslut som gäller folkpension eller annan förmån enligt folkpensionslagen får sökas hos prövningsnämnden. I 1 mom. slopas samtidigt de föräldrade omnämningarna om beslut av pensionsanstaltens organ eller funktionärer.

I 2 mom. stadgas, på samma sätt som för närvarande, om sökande av ändring hos försäkringsdomstolen. Stadgandets ordalydelse ändras dock på grund av den föreslagna ändringen av 1 mom. Samtidigt preciseras besvärsmöjligheten så, att ändring kan sökas hos försäkringsdomstolen också i prövningsnämndens återkravsbeslut som gäller folkpension. Eftersom 77 § på grund av sin ringa betydelse föreslås bli upphävd nedan, skulle inga besvär längre anföras över de i nämnda lagrum avsedda ärendena, som gäller fastställande av arbetsoförmåga.

Paragrafens 3 mom. ändras på grund av det självrettelseförfarande som föreslås i 73 a §. Besvärsskriften skall alltid sändas till folkpensionsanstalten.

Paragrafens 4 mom. ändras så, att endast pensionsanstaltens beslut, även om det överklagats, skall iaktas tills ärendet har avgjorts genom ett lagkraftvunnet beslut. Motsvarande förfarande skall inte längre tillämpas i fråga om beslut av prövningsnämnden. Dessutom ändras ordalydelsen i momentet.

Paragrafens 5 mom. upphävs samtidigt som det stadgande i momentet som gäller prövningsnämnden flyttas till det med avseende på ordalydelsen ändrade 1 mom.

73 a §. Paragrafens nuvarande stadganden, som gäller förvägrande eller minskning av tilläggsdel 1983 och 1984, slopas som obehövlige. I paragrafen intas i deras ställe stadganden om att besvär skall styras via pensionsanstalten till besvärinstansen och om det självrättelseförfarande vid pensionsanstalten som sker i samband med sökande av ändring. Paragrafen motsvarar i sak den ovan föreslagna 21 a § lagen om pension för arbetstagare.

73 b §. Paragrafen är ny. Den gäller upptagande av besvär till behandling hos besvärinstansen, när besvären har inkommit försenade. Stadgandet gäller endast besvärinstanser. Stadgandet tillämpas inte på självrättelseförfarandet. Som vägande orsaker enligt stadgandet kan i allmänhet anses t.ex. sådan sjukdom hos den ändringssökande som hindrar honom från att lämna in besvären inom utsatt tid. Också andra sådana orsaker till dröjsmålet som ändringssökanden inte kan anses skyldig till kan beroende på situationen utgöra de vägande orsaker som avses i lagrummet. Den föreslagna paragrafen motsvarar i huvudsak den ovan föreslagna 21 c § lagen om pension för arbetstagare.

74 §. I den paragraf som gäller undanröjande av beslut och upptagande till ny behandling av ett ärende i vilket ett lagakraftvunnet beslut har fattats görs såväl sakliga ändringar som språkliga och författningstekniska ändringar. En ändring jämfört med nuläget är att försäkringsdomstolen inte längre i samband med undanröjande av beslut själv kan fatta beslut i en egentlig sakfråga, utan den skall i det fallet alltid förordna att ärendet handläggs på nytt hos lägre beslutsinstans. Dessutom skall pensionsanstalten alltid på nytt handlägga ett sådant ärende i vilket ett lagakraftvunnet beslut har fattats, om ny utredning framkommer i ett ärende i vilket det är fråga om beviljande av en förvägrad förmån eller utökande av en redan beviljad förmån. Besvärinstanserna skall kunna tillämpa motsvarande förfarande när de handlägger ärenden som gäller ändringssökande. Någon skyldighet till detta skall dock inte ålriga besvärinstanserna. Den föreslagna paragrafen motsvarar till sitt huvudsakliga innehåll den ovan föreslagna 21 d § lagen om pension för arbetstagare.

74 b §. Den föreslagna paragrafen är ny. I paragrafen har intagits sådana stadganden om rättande av sak- och skrivfel i ett beslut som motsvarar stadgandena i 26—28 §§ lagen om förvaltningsförfarande. Motsvarande stadganden har ovan föreslagits bli intagna även i 21 c § lagen om pension för arbetstagare.

74 c §. Den föreslagna paragrafen är ny. Enligt den skall folkpensionsanstalten, utan hinder av tidigare beslut, ha rätt att ta upp ett ärende som gäller tilläggsdel till ny behandling, om den som betalar förmån som räknas som inkomst i tilläggsdelen retroaktivt har beviljat mottagaren av tilläggsdel förmån enligt 26 § 1 mom. eller sådan förmån till ett större belopp än vad han fick när tidigare beslut om tilläggsdel fattades. Av detta följer att folkpensionsanstalten skall ha rätt att på nytt behandla även ärenden som gäller pensionstagares bostadsbidrag, familjepension eller frontmannapension när tilläggsdelen ändras.

77 §. Paragrafen föreslås bli upphävd, eftersom dess faktiska betydelse har blivit liten efter det att stadgandena om tillämpningsområdet för folkpensionslagen ändrades vid ingången av 1989. Paragrafen har senast tillämpats i fråga om 1991 eftersom 6 §, som gäller befrielse från försäkringspremier, har ändrats temporärt i fråga om 1992, 1993 och 1994. År 1991 gavs ca 20 beslut om fastställande av arbetsoförmåga.

83 §. I 3 mom. görs en teknisk ändring på grund av det föreslagna upphävandet av 77 §. Till paragrafen fogas dessutom ett omnämnande om prövningsnämndens rätt att få motsvarande uppgifter som pensionsanstalten och försäkringsdomstolen.

1.10. Lagen om bostadsbidrag för pensionstagare

10 §. Paragrafen gäller sökande av ändring i beslut om bostadsbidrag. Ett självständigt stadgande om ändringssökande ingår i den gällande lagen, även om det i lagen i övrigt hänvisas till folkpensionslagen i fråga om stadganden om förfaringssätt. Stadgandet om ändringssökande är centralt med tanke på den försäkrades rättssäkerhet, varför det är motiverat att det stadgande i lagen som gäller detta bibehålls. Paragrafen föreslås dock bli ändrad så, att i den endast stadgas om själva rätten att söka ändring, men beträffande förfaringssättet skall

hänvisas till respektive stadganden i 8 kap. folkpensionslagen.

I 1 mom. skall stadgas om sökande av ändring i beslut som gäller bostadsbidrag för pensionstagare.

De gällande 2 och 3 mom. föreslås bli slopade och i det nya 2 mom. föreslås bli stadgat att stadgandena i folkpensionslagens 8 kap. om ändringssökande och rättelse skall tillämpas även i fråga om bostadsbidrag. Det stadgande rörande undanröjande av beslut som för närvarande ingår i 14 § 1 mom. flyttas till detta moment, och samtidigt ändras vad ordalydelsen beträffar.

14 §. På grund av den hänvisning som föreslås bli intagen i 10 § folkpensionslagen slopas de hänvisningar som gäller ändringssökande, och till paragrafen fogas en hänvisning till de föreslagna nya 74 b och 74 c §§ folkpensionslagen. Samtidigt flyttas momentets sista mening, ändrad till ordalydelsen, till 10 § 2 mom.

1.11. Familjepensionslagen

37 §. Hänvisningarna i 1 mom. till folkpensionslagen ändras på grund av de föreslagna nya 73 a, 73 b, 74 b och 74 c §§ folkpensionslagen.

1.12. Lagen om frontmannapension

17 §. Hänvisningarna i 1 mom. till folkpensionslagen ändras på grund av de nya 73 a, 73 b, 74 b och 74 c §§ som fogas till folkpensionslagen. Dessutom preciseras paragrafen i fråga om hänvisningen till 26 § 7 mom. folkpensionslagen så, att nämnda stadgande i folkpensionslagen skall tillämpas endast vid bestämmande av extra fronttillägg. Preciseringen beror på den tidigare gjorda ändringen i 26 § 7 mom. folkpensionslagen. I paragrafen görs samtidigt också ändringar av teknisk natur.

1.13. Lagen om handikappbidrag

7 §. Stadgandena i paragrafen ändras i sak så, att besvärsskriften inte längre sänds direkt till besvärinstanserna, utan alltid via folkpensionsanstalten. Ändringen beror på det nedan föreslagna självrättelseförfarandet för pensions-

anstalten. Dessutom har stadgandet om iakttagande av pensionsanstaltens beslut under tiden för ändringssökande ändrats. Samtidigt har ordalydelsen i paragrafens stadganden ändrats. Den föreslagna paragrafen motsvarar i tillämpliga delar den ovan föreslagna 73 § folkpensionslagen.

7 a §. Paragrafen är ny. Den innehåller stadganden om pensionsanstaltens självrättelseförfarande. Paragrafen motsvarar i sak den ovan föreslagna 73 a § folkpensionslagen.

7 b §. Paragrafen är ny. Den innehåller ett stadgande om det förfarande som besvärinstanserna skall tillämpa i fråga om besvär som har inkommit försenade. Paragrafen motsvarar den ovan föreslagna 73 b § folkpensionslagen.

7 c §. Paragrafen är ny. Den innehåller stadganden om undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut och om upptagande till ny behandling av ett ärende i vilket ett lagakraftvunnet beslut fattats. Paragrafen motsvarar i sak den ovan föreslagna 74 § folkpensionslagen.

7 d §. Den föreslagna paragrafen är ny. I den har intagits stadganden som vad sakinnehållet beträffar motsvarar 26—28 §§ lagen om förvaltningsförfarande och som gäller rättande av sak- och skrivfel i ett beslut. Likadana stadganden har ovan föreslagits bli intagna också i 74 b § folkpensionslagen.

8 §. Paragrafen upphävs sådan den lyder i lag av den 30 december 1993 (1577/93). För närvarande gäller två från varandra avvikande stadganden i 8 §. Båda stadgandena trädde i kraft vid ingången av 1994. Denna situation beror på behovet av att samtidigt bringa vår nationella lagstiftning i överensstämmelse med EES-avtalet och att av andra skäl göra behövliga ändringar i lagen om handikappbidrag. EES-avtalets ikraftträdelse tidpunkt var länge öppen. Därför blev det nödvändigt att göra de av EES-avtalet föranledda lagändringarna i god tid, så att de skulle kunna träda kraft samtidigt som EES-avtalet. När ikraftträdelse tidpunkten för EES-avtalet bekräftades vid utgången av 1993, ändrades 8 § av misstag två gånger samma dag. Därför måste 8 § upphävas sådan den lyder i lag av den 30 december 1993 (1577/93). Paragrafens stadgande, sådant det lyder i den lag av den 28 juni 1993 (549/93), som trädde i kraft genom förordning av den 30 december 1993 (1645/93), förblir i kraft. I paragrafen skall dock göras språkliga och författningstekniska ändringar.

1.14. Lagen om vårdbidrag för barn

8 b §. Stadgandena i paragrafen ändras i motsvarighet till stadgandena i den ovan föreslagna 7 § lagen om handikappbidrag.

8 c §. Paragrafen är ny. Den innehåller stadganden om pensionsanstaltens självrättelseförfarande. Paragrafen motsvarar i sak den ovan föreslagna 73 a § folkpensionslagen.

8 d §. Paragrafen är ny. Den innehåller ett stadgande om det förfarande som besvärinstanserna skall tillämpa i det fallet att besvär inkommer försenade. Paragrafen motsvarar den ovan föreslagna 73 b § folkpensionslagen.

8 e §. Paragrafen är ny. Den innehåller stadganden om undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut och om upptagande till ny behandling av ett ärende i vilket ett lagakraftvunnet beslut fattats. Paragrafen motsvarar i sak den ovan föreslagna 74 § folkpensionslagen.

8 f §. Den föreslagna paragrafen är ny. I den har intagits stadganden som vad sakinnehållet beträffar motsvarar 26—28 §§ lagen om förvaltningsförfarande och som gäller rättande av sak- och skrivfel i ett beslut. Likadana stadganden har ovan föreslagits bli införda i 74 b § folkpensionslagen.

9 §. I paragrafens hänvisningsstadganden slopas de hänvisningar till folkpensionslagen som gäller sökande av ändring.

1.15. Lagen om betalning av fronttillägg utomlands

10 §. Till paragrafens hänvisningsstadganden fogas de 73 a, 73 b och 74 b §§ som ovan föreslås bli fogade till folkpensionslagen.

2. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1995. De stadganden i lagarna som gäller ändringssökande samt stadgandet i 74 c § folkpensionslagen tillämpas på de beslut som ges medan lagarna är i kraft. För tydlighetens skull har ett uttryckligt stadgande om detta tagits in i lagarnas ikraftträdelsestadgande. Således gäller att även om ändring har sökts hos första besvärinstans enligt tidigare stadganden, skall vid sökande av ändring hos försäkringsdomstolen iakttas de nya stadgandena, om den första besvärinstansens beslut ges efter att de föreslagna lagändringarna trätt i kraft. De stadganden i de föreslagna lagarna som gäller extraordinärt ändringssökande tillämpas dock på de ärenden gällande extraordinärt ändringssökande som blir anhängiga sedan lagarna trätt i kraft. De ärenden gällande extraordinärt ändringssökande som är anhängiga när lagarna träder i kraft behandlas enligt de tidigare stadgandena.

3. Lagstiftningsordning

I förslaget görs inga ingrepp i någons löpande förmåner och inga ändringar föreslås i medborgarnas lagstadgade grundläggande utkomstskydd. Det är således inte fråga om en sådan försvagning av det lagstadgade grundläggande utkomstskyddet som avses i 66 § 7 mom. riksdagsordningen och inte om det skydd som avses i 67 §. Därför kan de föreslagna lagarna stiftas i normal lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av lagen om pension för arbetstagare**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/61) 8 c § 3 mom., 19 e § och 20 § 2 mom.,

dessas lagrum sådana de lyder, 8 c § 3 mom. i lag av den 28 juni 1993 (553/93) samt 19 e § och 20 § 2 mom. i lag av den 23 oktober 1992 (949/92),

ändras mellanrubriken före 19 b §, 19 b § 1 mom. samt 19 c, 21, 21 a och 21 b §§,

dessas lagrum sådana de lyder, mellanrubriken före 19 b § i nämnda lag av den 23 oktober 1992, 19 b § 1 mom. i lag av den 28 juni 1993 (559/93), 19 c § i lag av den 10 april 1981 (257/81), 21 § i lag av den 16 december 1966 (639/66), 21 a § ändrad genom lag av den 9 februari 1962 (135/62) och genom nämnda lag av den 23 oktober 1992 samt 21 b § i nämnda lag av den 9 februari 1962, samt

fogas till lagen en ny 10 c § och nya 21 c—21 f §§ som följer:

10 c §

När en pensionsanstalt eller pensionsskyddscentralen behandlar ärenden som gäller skyldigheten att anordna pensionsskydd, pensionsansökan, pensionsrätt, pensionsbelopp och utbetalning av pension samt återkrav och därmed jämförbara ärenden som avses i denna lag skall den som ärendet gäller beredas möjlighet att bli hörd i ärendet, om detta för bevakandet av hans intresse är uppenbart nödvändigt. I övrigt iakttas vid behandlingen i tillämpliga delar de principer som uttrycks i 4, 6, 9—11, 16, 21, 23 och 24 §§ lagen om förvaltningsförfarande (598/82).

Anställda och styrelsemedlemmar i en pensionsanstalt kan dock, utan hinder av 10 § 1 mom. 4 och 5 punkten lagen om förvaltningsförfarande, behandla ärenden avseende arbetsgivare som har anordnat pensionsskydd i pensionsanstalten, arbetstagare i anställning hos en sådan arbetsgivare eller företagare. Detta gäller i tillämpliga delar även de anställda vid pensionsskyddscentralen och medlemmarna av dess styrelse.

Ansökan om och utbetalning av pension samt dröjsmålsförhöjning

19 b §

Är en pensionssökande yngre än 18 år eller är han på grund av sjukdom eller av annan orsak oförmögen att själv ansöka om pension och saknar han förmyndare eller för ändamålet tillförordnad god man, kan en av pensionsanstalten godkänd nära anhörig eller annan person som huvudsakligen har hand om honom, i

egenskap av intressebevakare föra hans talan i ärenden som gäller pension enligt denna lag. En pensionssökande som har fyllt 15 år kan dock ensam föra talan i ett pensionsärende som gäller pension vilken han intjänat genom eget arbete. Likaså kan han bestämma om sådan pension som han intjänat genom eget arbete, om inte något annat följer av denna lag.

19 c §

Har en pensionsanstalt beviljat en arbetstagare invalidpension retroaktivt och har arbetsgivaren för samma tid till honom utbetalt lön för sjukdomstiden, betalas pensionen för denna tid på ansökan till arbetsgivaren under förutsättning att arbetsgivarens ansökan inkommit till pensionsanstalten innan den pension som skall betalas retroaktivt har utgivits, likväl högst till det belopp som utbetalts i lön för samma tid. Pensionen utbetalas inte till arbetsgivaren till den del den på grund av 4 d § 4 mom. skall utges till sjukförsäkringsfonden, inte heller i det fall att arbetsgivaren med stöd av annan lag har fått ersättning för den lön som han utbetalt för sjukdomstiden.

21 §

En part som är missnöjd med en pensionsanstalts eller pensionsskyddscentralens beslut i ett ärende som gäller pension eller skyldigheter som i denna lag stadgats för en pensionsanstalt eller arbetsgivare, får söka ändring i beslutet genom skriftliga besvär hos pensionsnämnden senast den 30 dagen efter den dag då parten fick del av beslutet.

Den som är missnöjd med pensionsnämndens beslut i ett ärende som nämns ovan får söka ändring i beslutet genom skriftliga besvär hos försäkringsdomstolen inom den tid som stadgas i 1 mom.

Vad som i 19 b § stadgas beträffande ansökan om pension gäller på motsvarande sätt vid sökande av ändring i en pensionsanstalts, pensionsskyddscentralens eller pensionsnämndens beslut.

Om det i samband med besvär inte visas något annat, anses den som söker ändring ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter den dag då beslutet postades under den adress som ändringssökanden har uppgett.

21 a §

Den som söker ändring skall lämna in sin i 21 § 1 och 2 mom. avsedda besvärsskrift inom den tid som stadgas i 21 § 1 mom. till den berörda pensionsanstalten eller till pensionsskyddscentralen, om denna har avgjort ärendet i egenskap av första beslutsinstans.

Om pensionsanstalten eller pensionsskyddscentralen till alla delar godkänner de yrkanden som framställs i besvärsskriften, skall den ge ett rättelsebeslut i ärendet. I ett rättelsebeslut kan ändring sökas i enlighet med 21 §.

Kan pensionsanstalten eller pensionsskyddscentralen inte på det sätt som nämns i 2 mom. rätta det beslut som besvärerna avser, skall pensionsanstalten eller pensionsskyddscentralen inom 30 dagar från besvärstidens utgång sända besvärsskriften jämte sitt utlåtande till pensionsnämnden eller, om besvärerna gäller pensionsnämndens beslut, till försäkringsdomstolen för behandling. Pensionsanstalten eller pensionsskyddscentralen kan härvid genom ett interimistiskt beslut rätta sitt tidigare beslut till den del den godkänner yrkandet i besvärerna. Om besvärerna redan har sänts till besvärinstansen, skall pensionsanstalten eller pensionsskyddscentralen omedelbart underrätta besvärinstansen om det interimistiska beslutet. I det interimistiska beslutet får ändring inte sökas.

Från den i 3 mom. föreskrivna tiden kan avvikelser göras, om införskaffandet av en tilläggsutredning som krävs med anledning av besvärerna förutsätter detta. Ändringssökanden skall härvid utan dröjsmål underrättas om införskaffandet av tilläggsutredning. Besvärsskriften och utlåtandet skall dock alltid sändas

till besvärinstansen senast inom 60 dagar från besvärstidens utgång.

21 b §

En pensionsanstalts och pensionsskyddscentralens beslut skall, även om det överklagas, iakttagas tills ärendet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut.

Ett lagakraftvunnet beslut av en pensionsanstalt, pensionsskyddscentralen och pensionsnämnden får verkställas så som en lagakraftvunnen dom i tvistemål.

Med anledning av besvär som anförts skall pensionsnämnden och försäkringsdomstolen bereda den, vars intresse beslutet gäller, möjlighet att bli hörd.

21 c §

Har besvär som anförts hos pensionsnämnden eller försäkringsdomstolen kommit till pensionsanstalten eller pensionsskyddscentralen eller till besvärinstansen efter utgången av den tid som stadgas i 21 eller 22 §, kan besvärinstansen trots förseningen ta upp besvärerna till behandling, om det finns vägande orsaker till förseningen.

21 d §

Om ett lagakraftvunnet beslut i ett ärende som avses i 21 § grundar sig på en oriktig eller bristfällig utredning eller om beslutet uppenbart står i strid med lag, kan försäkringsdomstolen på framställning av pensionsanstalten eller på ansökan av en part i ärendet, efter att ha berett de övriga parterna tillfälle att bli hörda, undanröja beslutet och bestämma att ärendet skall behandlas på nytt. Efter att ha gjort en sådan framställning kan pensionsanstalten, tills ärendet har avgjorts på nytt, interimistiskt inställa utbetalningen av pension eller betala denna enligt sin framställning.

Om ny utredning framkommer i ett ärende som gäller beviljande av förvägrad förmån eller utökande av redan beviljad förmån, skall pensionsanstalten pröva ärendet på nytt. Pensionsanstalten kan utan hinder av ett tidigare lagakraftvunnet beslut bevilja en förvägrad förmån eller utöka en redan beviljad förmån. Pensionsnämnden och försäkringsdomstolen kan tillämpa motsvarande förfarande när de behandlar ärenden som gäller ändringssökande. I beslutet kan ändring sökas på det sätt som stadgas i 21 §.

21 e §

Grundar sig pensionsanstaltens eller pensionsskyddscentralens beslut på klart oriktig eller bristfällig utredning eller på uppenbart oriktig tillämpning av lag, kan pensionsanstalten eller pensionsskyddscentralen med parternas samtycke undanröja sitt felaktiga beslut och avgöra ärendet på nytt.

Innehåller pensionsanstaltens eller pensionsskyddscentralens beslut ett uppenbart skriv- eller räknfel, skall pensionsanstalten eller pensionsskyddscentralen rätta sitt beslut. Fel får dock inte rättas, om rättelsen leder till ett för en part oskäligt resultat.

Angående rättelse skall anteckning göras i pensionsanstaltens eller pensionsskyddscentralens liggarexemplar. Den berörda parten skall tillställas ett rättat eller nytt beslut. Är ändringssökande i fråga om beslutet anhängigt, skall pensionsanstalten eller pensionsskyddscentralen meddela att rättelseärende upptagits till behandling samt tillstålla även besvärinstansen sitt beslut i detta ärende.

I ett beslut genom vilket pensionsanstalten eller pensionsskyddscentralen inte har godkänt ett yrkande på rättelse av fel får ändring inte sökas genom besvär.

21 f §

För behandling av ärenden på vilka denna lag skall tillämpas finns vid försäkringsdom-

stolen såsom i lagen om nämnda domstol avsedda lekmanaledamöter två arbetsgivar- och två arbetstagarledamöter samt ett behövt antal suppleanter. Dessa skall vara förtrogna med arbetsförhållandena och av dem deltar samtidigt i försäkringsdomstolens sammanträden en arbetsgivar- och en arbetstagarledamot.

Arbetsgivar- och arbetstagarledamöterna samt suppleanterna förordnas av statsrådet på framställning av social- och hälsovårdsministeriet för tre år i sänder. För detta ändamål skall de mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer beredas tillfälle att för egen del framställa förslag, vilket bör omfatta lika många kandidater som antalet behövt ledamöter och suppleanter.

Lekmanaledamöterna skall delta i behandlingen då det är fråga om huruvida sjukdom, lyte eller kroppsskada berättigar till pension enligt denna lag eller då i lagen om försäkringsdomstolen så särskilt stadgas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

Lagens stadganden om ändringssökande tillämpas på beslut som meddelas sedan lagen har trätt i kraft. Lagens stadganden om extraordinärt ändringssökande tillämpas dock på de ärenden gällande extraordinärt ändringssökande som blir anhängiga sedan lagen har trätt i kraft.

2.

Lag**om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 9 februari 1962 om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/62) 1 § 1 mom., 5 b § 1 mom., 7 b § 7 mom., 10 § 5 mom. och 12 §,

av dessa lagrum 1 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 30 december 1993 (1545/93), 5 b § 1 mom. och 7 b § 7 mom. sådana de lyder i lag av den 28 juni 1993 (560/93) samt 10 § 5 mom. sådant det lyder i lag av den 14 april 1972 (275/72), som följer:

1 §

För en arbetstagare som efter det år då han har fyllt 13 år är sysselsatt i skogsarbete, flottningsarbete, olika till gårdsbruk och trädgårdshushållning hörande arbeten, jord-, vatten- och husbyggnadsarbete, jordförbättringsar-

bete, arbete inom torvindustrin eller hamnarbete eller som tjänstgör på ett fartyg i inrikesfart eller, enligt vad som stadgas genom förordning, arbetar inom något annat sådant område som kännetecknas av kortvariga arbetsförhållanden, skall arbetsgivaren bekosta

pensionsskydd för ålderdom och invaliditet samt för arbetstagarens anhöriga familjepensionsskydd enligt denna lag. Arbetstagaren är skyldig att delta i bekostandet av pensionsskyddet enligt denna lag på det sätt som stadgas i 10 c §. Om inte något annat stadgas i denna lag, gäller i övrigt i tillämpliga delar 3 § 2—4 mom., 4 § 1, 3 och 5 mom., 4 a—4 d och 4 f—4 n §§, 5 § 6 mom., 5 c, 7 a—7 c, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a, 10, 10 a, 10 c, 12, 13 a, 13 b och 14 §§, 15 § 2 mom. samt 15 a, 15 b, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19 a—19 d, 20, 21, 21 a—21 f, 22 och 23 §§ lagen om pension för arbetstagare.

5 b §

Invalidpension beviljas antingen som full pension eller som delpension. Full invalidpension beviljas en arbetstagare vars arbetsförmåga, uppskattad enligt 4 § 2 mom., är nedsatt med minst 3/5 åtminstone under ett år. Individuell förtidspension beviljas likaså som full invalidpension. I annat fall beviljas invalidpensionen som delpension. Den fulla invalidpensionens belopp fastställs enligt 5 §. Delpensionen är hälften av full pension.

7 b §

Om intjänandet av det i 7 § 1 mom. avsedda gränobeloppet har förhindrat fastställande av heffektiv invalidpension på grundval av ett arbetsförhållande som omfattas av lagen om pension för arbetstagare eller företagarkerksamhet som omfattas av lagen om pension för lantbruksföretagare (467/69) eller lagen om pension för företagare (468/69), och om den pensionsgrundande lönen eller arbetsinkomsten i nämnda arbetsförhållande eller företagarkerksamhet omräknad till årsinkomst överstiger det årliga beloppet av den lön som avses i 7 a § 1

mom., ersätts denna med nämnda lön eller arbetsinkomst omräknad till årsinkomst.

10 §

Av en arbetspensionskassa fastställd försäkringspremie och försäkringspremie, från vars erläggande pensionsskyddscentralen befriat en arbetsgivare, anses vid tillämpning av 5, 7 och 7 a §§ såsom erlagda försäkringspremier. Även sådan i ett arbetsförhållande som faller under denna lag intjänad lön för vilken arbetsgivaren inte längre kan åläggas att betala försäkringspremie skall vid tillämpningen av 5, 7 och 7 a §§ beaktas som om försäkringspremie hade erlagts, på villkor att beträffande lörens belopp företes intyg av skattemyndighet eller annan därmed jämförbar tillförlitlig utredning.

12 §

När de löner som utgör grund för pensionerna justeras på det sätt som avses i 9 § lagen om pension för arbetstagare, skall de i 5 §, 5 d § 2 mom. och 7 § i markbelopp fastställda gränserna för lönerna och pensionerna undergå motsvarande justering i enlighet med vad social- och hälsovårdsministeriet beslutar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

Genom lagen upphävs 1 § 1 mom. lagen den 22 december 1993 om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (1468/93).

Lagens stadganden om ändringssökande tillämpas på beslut som meddelas sedan lagen har trätt i kraft. Lagens stadganden om extraordinärt ändringssökande tillämpas dock på de ärenden gällande extraordinärt ändringssökande som blir anhängiga sedan lagen har trätt i kraft.

3.

Lag

om ändring av lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 26 januari 1956 om sjömanspensioner (72/56) 63 b §, sådant detta lagrum lyder i lag av den 28 december 1990 (1346/90),

ändras 21, 59, 59 a, 60, 61 och 61 a §§,

av dessa lagrum 21 § sådan den lyder i lag av den 11 december 1970 (768/70), 59, 59 a och 61 §§ sådana de lyder i nämnda lag av den 28 december 1990 och 61 a § sådan den lyder i lag av den 17 januari 1958 (18/58), samt

fogas till lagen en ny 40 § i stället för den 40 § som upphävts genom lag av den 29 december 1989 (1309/89) samt nya 59 b, 60 a och 61 b §§ som följer:

21 §

Är en pensions sökande yngre än 18 år eller är han på grund av sjukdom eller av annan orsak oförmögen att själv ansöka om pension och saknar han förmyndare eller för ändamålet tillförordnad god man, kan en av pensionskassan godkänd nära anhörig eller annan person som huvudsakligen har hand om honom, i egenskap av intressebevakare föra hans talan i ärenden som gäller pension enligt denna lag. En pensions sökande som har fyllt 15 år kan dock ensam föra talan i ett pensions ärende som gäller pension vilken han intjänat genom eget arbete. Likaså kan han bestämma om sådan pension som han intjänat genom eget arbete, om inte något annat följer av denna lag.

Under ovan i 1 mom. stadgade förutsättningar kan pensionskassan betala ut pension till en nära anhörig till pensionstagaren eller till en annan person.

40 §

När pensionskassan behandlar ärenden som gäller skyldigheten att anordna pensionsskydd, pensionsansökan, pensionsrätt, pensionsbelopp och utbetalning av pension samt återkrav och därmed jämförbara ärenden som avses i denna lag skall den som ärendet gäller beredas möjlighet att bli hörd i ärendet, om detta för bevakandet av hans intresse är uppenbart nödvändigt. I övrigt iakttas vid behandlingen i tillämpliga delar de principer som uttrycks i 4, 6, 9—11, 16, 21, 23 och 24 §§ lagen om förvaltningsförfarande (598/82).

59 §

En part som är missnöjd med ett beslut som pensionskassan fattat om pension eller restitution av försäkringspremie eller i ett i 1 § 4

mom. nämnt ärende, eller med ett beslut som gäller fastställande och debitering av försäkringspremie, får söka ändring i beslutet hos den i 20 § lagen om pension för arbetstagare nämnda pensionsnämnden genom skriftliga besvär senast den 30 dagen efter den dag då parten fick del av beslutet.

Den som inte nöjer sig med pensionsnämndens beslut i ett ärende som nämns i 1 mom. får söka ändring i beslutet genom skriftliga besvär hos försäkringsdomstolen inom den tid som stadgas i 1 mom.

Vad som i 21 § stadgas beträffande ansökan om pension gäller på motsvarande sätt vid sökande av ändring i pensionskassans eller pensionsnämndens beslut.

Om det i samband med besvär inte visas något annat, anses den som söker ändring ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter den dag då beslutet postades under den adress som ändringssökanden har uppgett.

59 a §

Den som söker ändring skall till pensionskassan lämna in sin i 59 § 1 och 2 mom. avsedda besvärsskrift inom den tid som stadgas i 59 § 1 mom.

Om pensionskassan till alla delar godkänner de yrkanden som framställs i besvärsskriften, skall den ge ett rättelsebeslut i ärendet. I ett rättelsebeslut kan ändring sökas i enlighet med 59 §.

Kan pensionskassan inte på det sätt som nämns i 2 mom. rätta det beslut som besvären avser, skall den inom 30 dagar från besvärstiden utgång sända besvärsskriften jämte sitt utlåtande till pensionsnämnden eller, om besvären gäller pensionsnämndens beslut, till försäkringsdomstolen för behandling. Pensionskassan

kan härvid genom ett interimistiskt beslut rätta sitt tidigare beslut till den del den godkänner yrkandet i besvären. Om besvären redan har sänts till besvärinstansen, skall pensionskassan omedelbart underrätta besvärinstansen om det interimistiska beslutet. I det interimistiska beslutet får ändring inte sökas.

Från den i 3 mom. föreskrivna tiden kan avvikelser göras, om införskaffandet av en tilläggsutredning som krävs med anledning av besvären förutsätter detta. Ändringssökanden skall härvid utan dröjsmål underrättas om införskaffandet av tilläggsutredning. Besvärskriften och utlåtandet skall dock alltid sändas till besvärinstansen senast inom 60 dagar från besvärstidens utgång.

59 b §

Den som anser att pensionskassan med stöd av denna lag har uppburit försäkringspremie i strid med lag eller avtal eller att debiteringen av premie som den har fastställt strider mot lag eller avtal, får anföra skriftliga grundbesvär hos pensionsnämnden inom två år räknat från ingången av året efter det då fordran fastställdes eller debiterades eller då den förföll till betalning. Om besvär anförs på grund av utmätning, gäller dessutom vad som stadgas om grundbesvär i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg.

Den som inte nöjer sig med pensionsnämndens beslut i ett ärende som nämns i 1 mom. får söka ändring i beslutet genom skriftliga besvär hos försäkringsdomstolen inom den tid som stadgas i 59 § 1 mom.

60 §

Har besvär som anförs hos pensionsnämnden eller försäkringsdomstolen inkommit till pensionskassan eller till besvärinstansen efter utgången av den besvärstid som stadgas i 59 eller 59 b §, kan besvärinstansen trots förseningen ta upp besvären till behandling, om det finns vägande orsaker till förseningen.

60 a §

Pensionskassans beslut skall, även om det överklagas, iakttas tills ärendet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut.

Ett lagakraftvunnet beslut av pensionskassan och pensionsnämnden får verkställas så som en lagakraftvunnen dom i tvistemål.

Med anledning av besvär som anförts skall

pensionsnämnden och försäkringsdomstolen bereda den, vars intresse beslutet gäller, tillfälle att bli hörd.

61 §

Om ett lagakraftvunnet beslut i ett ärende som avses i 59 § grundar sig på en oriktig eller bristfällig utredning eller om beslutet uppenbart står i strid med lag, kan försäkringsdomstolen på framställning av pensionskassan eller på ansökan av den som ärendet angår, efter att ha berett de övriga parterna tillfälle att bli hörda, undanröja beslutet och bestämma att ärendet skall behandlas på nytt. Efter att ha gjort en sådan framställning kan pensionskassan, tills ärendet har avgjorts på nytt, interimistiskt inställa utbetalningen av pension eller betala denna enligt sin framställning.

Om ny utredning framkommer i ett ärende som gäller beviljande av förvägrad förmån eller utökande av redan beviljad förmån, skall pensionskassan pröva ärendet på nytt. Pensionskassan kan utan hinder av ett tidigare lagakraftvunnet beslut bevilja en förvägrad förmån eller utöka en redan beviljad förmån. Pensionsnämnden och försäkringsdomstolen kan tillämpa motsvarande förfarande när de behandlar ärenden som gäller ändringssökande. I beslutet kan ändring sökas på det sätt som stadgas i 59 §.

61 a §

Grundar sig pensionskassans beslut på klart oriktig eller bristfällig utredning eller på uppenbart oriktig tillämpning av lag, kan pensionskassan med parternas samtycke undanröja sitt felaktiga beslut och avgöra ärendet på nytt.

Innehåller pensionskassans beslut ett uppenbart skriv- eller räknefel skall pensionskassan rätta sitt beslut. Fel får dock inte rättas, om rättelsen leder till ett för en part oskäligt resultat.

Angående rättelse skall anteckning göras i pensionskassans liggarexemplar. Den berörda parten skall tillställas ett rättat eller nytt beslut. Är ändringssökande i fråga om beslutet anhängigt, skall pensionskassan meddela att rättelseärende upptagits till behandling samt tillställa även besvärinstansen sitt beslut i detta ärende.

I ett beslut genom vilket pensionskassan inte har godkänt ett yrkande på rättelse av fel får ändring inte sökas genom besvär.

61 b §

För behandling av ärenden på vilka denna lag skall tillämpas finns vid försäkringsdomstolen såsom i lagen om nämnda domstol avsedda lekmanaledamöter en redarledamot och en ledamot som företräder sjöfolket.

Redarledamoten och den ledamot som företräder sjöfolket samt tre suppleanter för vardera förordnas av statsrådet på framställning av social- och hälsovårdsministeriet för tre år i sänder. För detta ändamål skall de erkända organisationerna för redarna och sjöfolket beredas tillfälle att för egen del framställa förslag, vilket bör omfatta lika många kandidater som antalet behövliga ledamöter och suppleanter.

Redarledamoten och den ledamot som företräder sjöfolket samt deras suppleanter skall vara förtrogna med sjöfolkets förhållanden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

Lagens stadganden om ändringssökande tillämpas på beslut som meddelas sedan lagen har trätt i kraft. Lagens stadganden om extraordinärt ändringssökande tillämpas dock på de ärenden gällande extraordinärt ändringssökande som blir anhängiga sedan lagen har trätt i kraft.

4.

Lag

om ändring av lagen om pension för företagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 14 juli 1969 om pension för företagare (468/69) 7 a § 2 mom. 3 punkten, 13 §, 15 § 2 mom. och 17 § 1 mom.,

av dessa lagrum 7 a § 2 mom. 3 punkten sådan den lyder i lag av den 28 juni 1993 (562/93), 13 § sådan den lyder i lag av den 29 juli 1976 (662/76) och 17 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 19 november 1993 (982/93), som följer:

7 a §

I 1 mom. nämnd förmån berättigar dock inte till arbetspensionstillägg, om förmånen har betalats:

3) för ett kalenderår under vilket företagaren har varit i tjänste- eller arbetsförhållande eller i företagarkerksamhet som avses i en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, om inte företagaren under samma kalenderår har förtjänat lön som avses i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/62) till minst det gränobelopp som avses i 5 § 2 mom. i nämnda lag, eller

prisnivån inträffade förändringarna på det sätt som stadgas i 9 § lagen om pension för arbetstagare.

15 §

För behandling av ärenden på vilka denna lag skall tillämpas finns vid försäkringsdomstolen såsom i lagen om denna domstol avsedda lekmanaledamöter åtminstone två företagarledamöter samt ett behövligt antal suppleanter. Angående dessa gäller i tillämpliga delar vad som i 21 f § lagen om pension för arbetstagare stadgas om lekmanaledamöter och om förordnande av sådana.

17 §

De fastställda arbetsinkomsterna samt det i 7 § 1 mom. stadgade markbeloppet justeras i enlighet med de i den allmänna löne- och

Om inte annat följer av denna lag, gäller dessutom i tillämpliga delar 2 § 2 mom., 3, 4 och 4 a—4 n §§, 5 § 1 och 3—6 mom., 5 b, 5 c, 7 a, 7 c, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a, 10 och 10 c §§, 11 § 1 och 2 mom., 12 § 1 mom. 5 punkten och 4

mom. samt 14, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19, 19 a—19 d, 20, 21, 21 a—21 e och 22 §§ lagen om pension för arbetstagare.

tillämpas på beslut som meddelas sedan lagen har trätt i kraft. Lagens stadganden om extraordinärt ändringssökande tillämpas dock på de ärenden gällande extraordinärt ändringssökande som blir anhängiga sedan lagen har trätt i kraft.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.
Lagens stadganden om ändringssökande

5.

Lag

om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 14 juli 1969 om pension för lantbruksföretagare (467/69) 8 k § 2 mom. 3 punkten, 18 § och 19 § 1 mom.,

av dessa lagrum 8 k § 2 mom. 3 punkten sådan den lyder i lag av den 28 juni 1993 (563/93) och 19 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 19 november 1993 (983/93), som följer:

8 k §

I 1 mom. nämnd förmån berättigar dock inte till arbetspensionstillägg, om förmånen har betalats:

3) för ett kalenderår under vilket lantbruksföretagaren har varit i tjänste- eller arbetsförhållande eller i företagarkerksamhet som omfattas av en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, om inte lantbruksföretagaren under samma kalenderår har förtjänat lön som avses i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden till minst det gränobelopp som avses i 5 § 2 mom. i nämnda lag, eller

ter som företräder dem som är försäkrade enligt denna lag samt ett behövt antal suppleanter. Angående dessa gäller i övrigt i tillämpliga delar vad som i 21 f § lagen om pension för arbetstagare stadgas om lekmanaledamöter och om förordnande av sådana.

19 §

Om inte annat följer av denna lag gäller dessutom i tillämpliga delar 2 § 2 mom., 3 § 3 och 4 mom., 4 och 4 a—4 n §§, 5 § 1 och 3—6 mom., 5 b, 5 c, 7 a, 7 c, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a och 10 c §§, 11 § 1 och 2 mom., 12 § 1 mom. 5 punkten samt 14, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19, 19 a—19 d, 20, 21, 21 a—21 e och 22 §§ lagen om pension för arbetstagare samt 10 § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden.

18 §

Till den pensionsnämnd som avses i 20 § lagen om pension för arbetstagare förordnar social- och hälsovårdsministeriet på förslag av de organisationer som avses i 16 § 3 mom. för högst tre år i sänder åtminstone två ledamöter.

För behandling av ärenden på vilka denna lag skall tillämpas finns vid försäkringsdomstolen såsom i lagen om denna domstol avsedda lekmanaledamöter åtminstone två ledamö-

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

Lagens stadganden om ändringssökande tillämpas på beslut som meddelas sedan lagen har trätt i kraft. Lagens stadganden om extraordinärt ändringssökande tillämpas dock på de ärenden gällande extraordinärt ändringssökande som blir anhängiga sedan lagen har trätt i kraft.

6.

Lag**om ändring av 43 § lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 43 § 1 mom. lagen den 28 december 1990 om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/90), sådant detta lagrum lyder i lag av den 23 oktober 1992 (952/92), som följer:

43 §

Om inte något annat följer av denna lag, gäller för generationsväxlingspension i tillämpliga delar dessutom 8 g, 9, 9 a och 10 c §§, 12 § 1 mom. 5 punkten, 16 §, 17 § 2 och 3 mom., 17 a §, 18 § 2 och 3 mom., 19 a §, 19 b § 1 och 2 mom. samt 19 d, 20, 21 och 21 a—21 e §§ lagen om pension för arbetstagare ävensom 16 och 17 §§ samt 19 § 5 och 6 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

Lagens stadganden om ändringssökande tillämpas på beslut som meddelas sedan lagen har trätt i kraft. Lagens stadganden om extraordinärt ändringssökande tillämpas dock på de ärenden gällande extraordinärt ändringssökande som blir anhängiga sedan lagen har trätt i kraft.

7.

Lag**om ändring av 37 § lagen om avträdelsetersättning för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 37 § 1 mom. lagen den 18 december 1992 om avträdelsetersättning för lantbruksföretagare (1330/92) som följer:

37 §

Om inte något annat följer av denna lag, gäller för avträdelsetersättning i tillämpliga delar dessutom 9, 9 a och 10 c §§, 12 § 1 mom. 5 punkten, 16 §, 17 § 2 och 3 mom., 17 a §, 18 § 2 och 3 mom., 19 a §, 19 b § 1 och 2 mom. samt 19 d, 20, 21 och 21 a—21 e §§ lagen om pension för arbetstagare ävensom 16—18 §§ och 19 § 5 och 6 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

Lagens stadganden om ändringssökande tillämpas på beslut som meddelas sedan lagen har trätt i kraft. Lagens stadganden om extraordinärt ändringssökande tillämpas dock på de ärenden gällande extraordinärt ändringssökande som blir anhängiga sedan lagen har trätt i kraft.

8.

Lag**om ändring av 24 § lagen om avträdelsepension**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 24 § 1 mom. lagen den 4 januari 1974 om avträdelsepension (16/74), sådant detta lagrum lyder i lag av den 29 juli 1976 (663/76), som följer:

24 §

Om inte något annat följer av denna lag, gäller för avträdelsepension i tillämpliga delar dessutom 9, 10 c, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19, 19 a—19 d, 20, 21, 21 a—21 e och 22 §§ lagen om pension för arbetstagare samt 16—18 §§ och 19 § 4 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995. Lagens stadganden om ändringssökande tillämpas på beslut som meddelas sedan lagen trätt i kraft. Lagens stadganden om extraordinärt ändringssökande tillämpas dock på de ärenden gällande extraordinärt ändringssökande som blir anhängiga sedan lagen har trätt i kraft.

9.

Lag**om ändring av folkpensionslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i folkpensionslagen av den 8 juni 1956 (347/56) 22 a § 9 mom. och 77 §, av dessa lagrum 22 a § 9 mom. sådant det lyder i lag av den 28 juni 1993 (564/93), ändras 6 § 1 mom. 3 punkten och 2 mom., 45 § 1 mom., 73, 73 a och 74 §§ samt 83 § 3 mom., av dessa lagrum 45 § 1 mom. sådant det lyder i lag av 4 november 1960 (466/60), 73 § sådan den lyder ändrade genom lag av den 4 juli 1963 (427/63) samt lagar av den 5 februari 1988, den 23 december 1988 och den 30 december 1993 (123 och 1217/88 och 1574/93) och 73 a § sådan den lyder i lag av den 5 februari 1982 (103/82) och 74 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 30 december 1965 (705/65), samt fogas till 45 §, sådan den lyder ändrad genom nämnda lag av den 4 november och lag av den 8 augusti 1986 (594/86), ett nytt 3 mom. och till lagen nya 73 b, 74 b och 74 c §§ som följer:

6 §

Försäkringspremie påförs icke försäkrad:

3) som under inkomståret eller en del därav har uppburit invaliditetspension enligt denna lag,

Försäkringspremie skall likväl påföras 63-årig eller en försäkrad som får invaliditetspension, om till hans beskattningsbara inkomst vid kommunalbeskattningen räknats även värdet av det arbete som hans annat än i 1 mom. avsedda hemmavarande barn eller annan familjemedlem utfört till förmån för hans hushåll,

på grundvalen av det antal skattören som motsvarar denna inkomst.

45 §

Utbetalningen av pension eller en del därav kan inställas interimistiskt tills ärendet har avgjorts slutligt, om det finns grundad anledning att anta att pensionen borde dras in eller dess belopp nedsätts eller om den skyldighet som i enlighet med 46 § ålagts för justering av pensionsrätten inte fullgörs. I det interimistiska beslutet får ändring inte sökas.

Om en pension som har inställts i enlighet

med 1 mom. börjar utbetalas igen, skall på den tillämpas vad som stadgas om retroaktiv utbetalning av pension.

73 §

Den som är missnöjd med pensionsanstaltens beslut i ett ärende som gäller folkpension eller någon annan i denna lag stadgad förmån får söka ändring i beslutet genom skriftliga besvär hos prövningsnämnden. Angående prövningsnämnden stadgas i sjukförsäkringslagen.

Den som är missnöjd med prövningsnämndens beslut får söka ändring i beslutet genom skriftliga besvär hos försäkringsdomstolen, om beslutet gäller rätt till pension eller vårdbidrag eller om det gäller återkrav. I försäkringsdomstolens beslut får ändring inte sökas genom besvär.

En besvärsskrift enligt 1 och 2 mom. skall tillställas pensionsanstalten senast den 30 dagen efter den dag då ändringssökanden fick del av beslutet.

Pensionsanstaltens beslut skall, även om det överklagas, iakttas tills ärendet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut.

73 a §

Om pensionsanstalten till alla delar godkänner de yrkanden som framställs i besvärsskriften skall den ge ett rättelsebeslut i ärendet. I ett rättelsebeslut kan ändring sökas i enlighet med 73 §.

Kan pensionsanstalten inte på de sätt som nämns i 1 mom. rätta det beslut som besvären avser, skall pensionsanstalten inom 30 dagar från besvärstidens utgång sända besvärsskriften jämte sitt utlåtande till besvärinstansen för behandling. Pensionsanstalten kan härvid genom ett interimistiskt beslut rätta sitt tidigare beslut till den del den godkänner yrkandet i besvären. Om besvären redan har sänts till besvärinstansen, skall pensionsanstalten omedelbart underrätta besvärinstansen om det interimistiska beslutet. I det interimistiska beslutet får ändring inte sökas.

Från den i 2 mom. föreskrivna tiden kan avvikelser göras, om införskaffandet av en tilläggsutredning som krävs med anledning av besvären förutsätter detta. Ändringssökanden skall härvid utan dröjsmål underrättas om införskaffandet av tilläggsutredning. Besvärsskriften och utlåtandet skall dock alltid sändas till besvärinstansen senast inom 60 dagar från besvärstidens utgång.

73 b §

Har besvär som anförs hos prövningsnämnden eller försäkringsdomstolen inkommit efter utgången av den tid som stadgas i 73 §, kan besvärinstansen trots förseningen ta upp besvären till behandling, om det finns vägande orsaker till förseningen.

74 §

Om ett lagakraftvunnet beslut som gäller en förmån enligt denna lag grundar sig på en oriktig eller bristfällig utredning eller uppenbart står i strid med lag, kan försäkringsdomstolen på framställning av pensionsanstalten eller på ansökan av en part i ärendet, efter att ha berett de övriga parterna tillfälle att bli hörda, undanröja beslutet och bestämma att ärendet skall behandlas på nytt. Efter att ha gjort en sådan framställning kan pensionsanstalten, tills ärendet har avgjorts på nytt, interimistiskt inställa utbetalningen av förmånen eller betala denna enligt sin framställning.

Om ny utredning framkommer i ett ärende som gäller beviljande av förvägrad förmån eller utökande av redan beviljad förmån, skall pensionsanstalten pröva ärendet på nytt. Pensionsanstalten kan utan hinder av ett tidigare lagakraftvunnet beslut bevilja en förvägrad förmån eller utöka en redan beviljad förmån. Prövningsnämnden och försäkringsdomstolen kan tillämpa motsvarande förfarande när de behandlar ärenden som gäller ändringssökande. I beslutet kan ändring sökas på det sätt som stadgas i 73 §.

74 b §

Grundar sig pensionsanstaltens beslut på klart oriktig eller bristfällig utredning eller på uppenbart oriktig tillämpning av lag, kan pensionsanstalten med parternas samtycke undanröja sitt felaktiga beslut och avgöra ärendet på nytt.

Innehåller pensionsanstaltens beslut ett uppenbart skriv- eller räknefel, skall pensionsanstalten rätta sitt beslut. Fel får dock inte rättas, om rättelsen leder till ett för en part oskäligt resultat.

Angående rättelse skall anteckning göras i pensionsanstaltens liggarexemplar. Den berörda parten skall tillställas ett rättat eller nytt beslut. Är ändringssökande i fråga om beslutet anhängigt, skall pensionsanstalten meddela att

rättelseärende upptagits till behandling samt tillställa även besvärinstansen sitt beslut i detta ärende.

I ett beslut genom vilket pensionsanstalten inte har godkänt ett yrkande på rättelse av fel får ändring inte sökas genom besvär.

74 c §

Om den som uppbär tilläggsdel har beviljats retroaktivt en förmån enligt 26 § 1 mom. eller en sådan förmån har höjts, kan pensionsanstalten, oberoende av vad som stadgas i 74 §, efter att ha hört den berörda parten behandla ärendet på nytt.

83 §

Statliga, kommunala eller andra offentlig-rättsliga samfunds myndigheter, läkare i offentlig

lig tjänst, sjukhus samt försäkrings- och pensionsanstalter är skyldiga att på begäran lämna pensionsanstalten, prövningsnämnden och försäkringsdomstolen uppgifter som de innehar om hälsotillståndet hos dem som ansöker om eller uppbär invaliditetspension. Pensionsanstalten är skyldig att betala ett skäligt arvode för läkarutlåtande som har getts på grundval av den förpliktelse som stadgas i detta moment.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

Lagens stadganden om ändringssökande samt stadgandet i 74 c § tillämpas på beslut som meddelas sedan lagen har trätt i kraft. Lagens stadganden om extraordinärt ändringssökande tillämpas dock på de ärenden gällande extraordinärt ändringssökande som blir anhängiga sedan lagen har trätt i kraft.

10.

Lag

om ändring av 10 och 14 §§ lagen om bostadsbidrag för pensionstagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 10 § och 14 § 1 mom. lagen den 28 juli 1978 om bostadsbidrag för pensionstagare (591/78),

av dessa lagrum 14 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 22 december 1989 (1251/89), som följer:

10 §

Den som är missnöjd med folkpensionsanstaltens beslut i ett ärende som gäller bostadsbidrag för pensionstagare får söka ändring i beslutet genom skriftliga besvär hos prövningsnämnden. I prövningsnämndens beslut får ändring inte sökas genom besvär.

I fråga om ändringssökande tillämpas i övrigt i tillämpliga delar vad som stadgas därom i 8 kap. folkpensionslagen. En framställning eller ansökan som gäller undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut skall dock i stället för av den i 74 § 1 mom. folkpensionslagen nämnda försäkringsdomstolen prövas stället av prövningsnämnden, som efter att ha berett de andra parterna tillfälle att bli hörda kan undanröja beslutet och bestämma att ärendet skall behandlas på nytt.

14 §

Om inte något annat stadgas i denna lag, iakttas i tillämpliga delar dessutom 28 §, 31 § 2 mom., 35, 37—39, 39 a, 39 b, 40—42, 43, 43 a, 44—46, 67, 69—72, 74 b, 74 c och 75 §§, 79 § 1 och 4 mom., 80—83 och 84—87 §§, 88 § 2 och 3 mom. samt 88 a § folkpensionslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

Lagens stadganden om ändringssökande samt stadgandet i 74 c § folkpensionslagen tillämpas på beslut som meddelas sedan lagen har trätt i kraft. Lagens stadganden om extraordinärt ändringssökande tillämpas dock på de ärenden gällande extraordinärt ändringssökande som blir anhängiga sedan lagen har trätt i kraft.

11.

Lag

om ändring av 37 § familjepensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 37 § 1 mom. familjepensionslagen av den 17 januari 1969 (38/69), sådant det lyder i lag av den 28 juni 1993 (548/93), som följer:

37 §

Om inte något annat stadgas i denna lag, iakttas dessutom i tillämpliga delar 35, 37—39, 39 b, 40—42, 42 b, 43, 44—46, 69—73, 73 a, 73 b, 74, 74 b, 74 c, 75, 79—83, 84—88 och 88 a §§ folkpensionslagen. Om mottagaren av barnpension innan pensionen börjar inte har varit bosatt i Finland den tid på 10 år som krävs i 41 § folkpensionslagen, kan pensionen utan hinder av boende utomlands betalas om barnets vårdnadshavare uppfyller bosättningskravet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

Lagens stadganden om ändringssökande samt stadgandet i 74 c § folkpensionslagen tillämpas på beslut som meddelas sedan lagen har trätt i kraft. Lagens stadganden om extraordinärt ändringssökande tillämpas dock på ärenden gällande extraordinärt ändringssökande som blir anhängiga sedan lagen har trätt i kraft.

12.

Lag

om ändring av 17 § lagen om frontmannapension

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 17 § 1 mom. lagen den 28 januari 1977 om frontmannapension (119/77), sådant det lyder i lag av den 8 augusti 1986 (596/86), som följer:

17 §

Om inte något annat stadgas i denna lag, iakttas dessutom i tillämpliga delar 35, 37—39, 39 a, 39 b, 40—42, 43, 44—46, 69—73, 73 a, 73 b, 74, 74 a—74 c, 75, 79—83, 84—88 och 88 a §§ folkpensionslagen samt lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/56). Vid bestämmande av extra fronttillägg iakttas dessutom i tillämpliga delar 26 § 7 mom. folkpensionslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

Lagens stadganden om ändringssökande samt stadgandet i 74 c § folkpensionslagen tillämpas på beslut som meddelas sedan lagen har trätt i kraft. Lagens stadganden om extraordinärt ändringssökande tillämpas dock på de ärenden gällande extraordinärt ändringssökande som blir anhängiga sedan lagen har trätt i kraft.

13.

Lag**om ändring av lagen om handikappbidrag**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 5 februari 1988 om handikappbidrag (124/88) 7 och 8 §§, av dessa lagrum 8 § sådan den lyder i lag av den 28 juni 1993 (549/93), samt *fogas* till lagen nya 7 a—7 d §§ som följer:

7 §

Den som är missnöjd med folkpensionsanstaltens beslut i ett ärende som gäller handikappbidrag får söka ändring i beslutet genom skriftliga besvär hos prövningsnämnden. Angående prövningsnämnden stadgas i sjukförsäkringslagen (364/63).

Den som är missnöjd med prövningsnämndens beslut får söka ändring i beslutet genom skriftliga besvär hos försäkringsdomstolen. I försäkringsdomstolens beslut får ändring inte sökas genom besvär.

En besvärsskrift enligt 1 och 2 mom. skall tillställas pensionsanstalten senast den 30 dagen efter den dag då ändringssökanden fick del av beslutet.

Pensionsanstaltens beslut skall, även om det överklagas, iakttas tills ärendet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut.

7 a §

Om pensionsanstalten till alla delar godkänner de yrkanden som framställs i besvärsskriften, skall den ge ett rättelsebeslut i ärendet. I ett rättelsebeslut kan ändring sökas i enlighet med 7 §.

Kan pensionsanstalten inte på det sätt som nämns i 1 mom. rätta det beslut som besvärerna avser, skall pensionsanstalten inom 30 dagar från besvärstidens utgång sända besvärsskriften jämte sitt utlåtande till besvärinstansen för behandling. Pensionsanstalten kan härvid genom ett interimistisk beslut rätta sitt tidigare beslut till den del den godkänner yrkandet i besvärerna. Om besvärerna redan har sänts till besvärinstansen, skall pensionsanstalten omedelbart underrätta besvärinstansen om det interimistiska beslutet. I det interimistiska beslutet får ändring inte sökas.

Från den i 2 mom. föreskrivna tiden kan avvikelse göras, om införskaffandet av en tilläggsutredning som krävs med anledning av besvärerna förutsätter detta. Ändringssökanden

skall härvid utan dröjsmål underrättas om införskaffandet av tilläggsutredning. Besvärsskriften och utlåtandet skall dock alltid sändas till besvärinstansen senast inom 60 dagar från besvärstidens utgång.

7 b §

Har besvär som anförs hos prövningsnämnden eller försäkringsdomstolen inkommit efter utgången av den tid som stadgas i 7 §, kan besvärinstansen trots förseningen ta upp besvärerna till behandling, om det finns vägande orsaker till förseningen.

7 c §

Om ett lagakraftvunnet beslut som gäller en förmån enligt denna lag grundar sig på en oriktig eller bristfällig utredning eller uppenbart står i strid med lag, kan försäkringsdomstolen på ansökan av en part i ärendet eller på framställning av pensionsanstalten, och efter att ha berett den som ärendet angår tillfälle att bli hörd, undanröja beslutet och bestämma att ärendet skall behandlas på nytt. Efter att gjort en sådan framställning kan pensionsanstalten, tills ärendet har avgjorts på nytt, interimistiskt inställa utbetalningen av förmånen eller betala denna enligt sin framställning.

Om ny utredning framkommer i ett ärende som gäller beviljande av förvägrad förmån eller utökande av redan beviljad förmån, skall pensionsanstalten pröva ärendet på nytt. Pensionsanstalten kan utan hinder av ett tidigare lagakraftvunnet beslut bevilja en förvägrad förmån eller utöka en redan beviljad förmån. Prövningsnämnden och försäkringsdomstolen kan tillämpa motsvarande förfarande när de behandlar ärenden som gäller ändringssökande. I beslutet kan ändring sökas på det sätt som stadgas i 7 §.

7 d §

Grundar sig pensionsanstaltens beslut på

klart oriktig eller bristfällig utredning eller på uppenbart oriktig tillämpning av lag, kan pensionsanstalten med parternas samtycke undanröja sitt felaktiga beslut och avgöra ärendet på nytt.

Innehåller pensionsanstaltens beslut ett uppenbart skriv- eller räknefel, skall pensionsanstalten rätta sitt beslut. Fel får dock inte rättas om rättelsen leder till ett för part oskäligt resultat.

Angående rättelse skall anteckning göras i pensionsanstaltens liggarexemplar. Den berörda parten skall tillställas ett rättat eller nytt beslut. Är ändringssökande i fråga om beslutet anhängigt skall pensionsanstalten meddela att rättelseärende upptagits till behandling samt tillställa även besvärinstansen sitt beslut i detta ärende.

I ett beslut genom vilket pensionsanstalten inte har godkänt ett yrkande på rättelse av fel får ändring inte sökas genom besvär.

8 §

Om inte något annat stadgas i denna lag, iaktas dessutom i tillämpliga delar 1 d, 23, 35—39, 39 b, 40, 42, 43, 44—46, 67, 69 och 75 §§, 79 § 1 och 4 mom. samt 80—83, 83 a, 84—88 och 88 a §§ folkpensionslagen samt lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/56).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

Genom denna lag upphävs 8 § lagen den 30 december 1993 om ändring av lagen om handikappbidrag (1577/93).

Lagens stadganden om ändringssökande tillämpas på beslut som meddelas sedan lagen har trätt i kraft. Lagens stadganden om extraordinärt ändringssökande tillämpas dock på ärenden gällande extraordinärt ändringssökande som blir anhängiga sedan lagen har trätt i kraft.

14.

Lag

om ändring av lagen om vårdbidrag för barn

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen den 4 juli 1969 om vårdbidrag för barn (444/69) 8 b och 9 §§, dessa lagrum sådana de lyder, 8 b § i lag av den 12 december 1986 (933/86) och 9 § i lag av den 22 december 1989 (1253/89), samt fogas till lagen nya 8 c—8 f §§ som följer:

8 b §

Den som är missnöjd med folkpensionsanstaltens beslut i ett ärende som gäller vårdbidrag för barn får söka ändring i beslutet genom skriftliga besvär hos prövningsnämnden. Angående prövningsnämnden stadgas i sjukförsäkringslagen (364/63).

Den som är missnöjd med prövningsnämndens beslut får söka ändring i beslutet genom skriftliga besvär hos försäkringsdomstolen. I försäkringsdomstolens beslut får ändring inte sökas genom besvär.

En besvärsskrift enligt 1 och 2 mom. skall tillställas pensionsanstalten senast den 30 dagen efter den dag då ändringssökanden fick del av beslutet.

Pensionsanstaltens beslut skall, även om det överklagas, iaktas tills ärendet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut.

8 c §

Om pensionsanstalten till alla delar godkänner de yrkanden som ingår i besvärsskriften, skall den ge ett rättelsebeslut i ärendet. I ett rättelsebeslut kan ändring sökas i enlighet med 8 b §.

Kan pensionsanstalten inte på det sätt som nämns i 1 mom. rätta det beslut som besvären avser, skall pensionsanstalten inom 30 dagar från besvärstidens utgång sända besvärsskriften jämte sitt utlåtande till besvärinstansen för behandling. Pensionsanstalten kan härvid ge-

nom ett interimistiskt beslut rätta sitt tidigare beslut till den del den godkänner yrkandet i besvären. Om besvären redan har sänts till besvärinstansen, skall pensionsanstalten omedelbart underrätta besvärinstansen om det interimistiska beslutet. I det interimistiska beslutet får ändring inte sökas.

Från den i 2 mom. föreskrivna tiden kan avvikelser göras, om införskaffandet av en tilläggsutredning som krävs med anledning av besvären förutsätter detta. Ändringssökanden skall härvid utan dröjsmål underrättas om införskaffandet av tilläggsutredning. Besvärsskriften och utlåtandet skall dock alltid sändas till besvärinstansen senast inom 60 dagar från besvärstidens utgång.

8 d §

Har besvär som anförs hos prövningsnämnden eller försäkringsdomstolen inkommit efter utgången av den tid som stadgas i 8 b §, kan besvärinstansen trots förseningen ta upp besvären till behandling, om det finns vägande orsaker till förseningen.

8 e §

Om ett lagakraftvunnet beslut som gäller förmån enligt denna lag grundar sig på en oriktig eller bristfällig utredning eller beslutet uppenbart står i strid med lag, kan försäkringsdomstolen på ansökan av den som ärendet angår eller på framställning av pensionsanstalten, efter att ha berett den som ärendet angår tillfälle att bli hörd, undanröja beslutet och förordna att ärendet skall behandlas på nytt. Efter att ha gjort en sådan framställning kan pensionsanstalten, tills ärendet har avgjorts på nytt, interimistiskt avbryta utbetalningen av en förmån eller betala denna enligt sin framställning.

Om ny utredning framkommer i ett ärende som gäller beviljande av förvägrad förmån eller utökande av redan beviljad förmån skall pensionsanstalten pröva ärendet på nytt. Pensionsanstalten kan utan hinder av ett tidigare lagakraftvunnet beslut bevilja en förvägrad förmån eller utöka en redan beviljad förmån. Prövningsnämnden och försäkringsdomstolen

kan tillämpa motsvarande förfarande när de behandlar ärenden som gäller ändringssökande. I beslutet kan ändring sökas på det sätt som stadgas i 8 b §.

8 f §

Grundar sig pensionsanstaltens beslut på en klart oriktig eller bristfällig utredning eller på uppenbart oriktig tillämpning av lag, kan pensionsanstalten med parternas samtycke undanröja sitt felaktiga beslut och avgöra ärendet på nytt.

Innehåller pensionsanstaltens beslut ett uppenbart skriv- eller räknefel skall pensionsanstalten rätta sitt beslut. Fel får dock inte rättas, om rättelsen leder till ett för en part oskäligt resultat.

Angående rättelse skall anteckning göras i pensionsanstaltens liggarexemplar. Den berörda parten skall tillställas ett rättat eller nytt beslut. Är ändringssökande i fråga om beslutet anhängigt skall pensionsanstalten meddela att rättelseärende upptagits till behandling samt tillställa även besvärinstansen sitt beslut i detta ärende.

I ett beslut genom vilket pensionsanstalten inte har godkänt ett yrkande på rättelse av fel får ändring inte sökas genom besvär.

9 §

Om inte något annat stadgas i denna lag, iakttas dessutom i tillämpliga delar 35—39, 39 b, 40, 45, 46, 69 och 75 §§, 79 § 1 och 4 mom. samt 80—83, 83 a, 84—88 och 88 a §§ folkpensionslagen samt lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/56).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

Lagens stadganden om ändringssökande tillämpas på beslut som meddelas sedan lagen har trätt i kraft. Lagens stadganden om extraordinärt ändringssökande tillämpas dock på de ärenden gällande extraordinärt ändringssökande som blir anhängiga sedan lagen har trätt i kraft.

15.

L a g**om ändring av 10 § lagen om betalning av fronttillägg utomlands**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 10 § lagen den 25 november 1988 om betalning av fronttillägg utomlands (988/88) som följer:

10 §

Om inte något annat stadgas i denna lag, iakttas dessutom i tillämpliga delar 35 § 1 och 2 mom., 37, 40, 73, 73 a, 73 b, 74, 74 a, 74 b, 75, 79, 81—83, 84—88 och 88 a §§ folkpensionslagen samt lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/56).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

Lagens stadganden om ändringssökande tillämpas på beslut som meddelas sedan lagen har trätt i kraft. Lagens stadganden om extraordinärt ändringssökande tillämpas dock på de ärenden gällande extraordinärt ändringssökande som blir anhängiga sedan lagen har trätt i kraft.

Helsingfors den 10 juni 1994

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Social- och hälsovårdsminister *Jorma Huuhtanen*

1.

Lag**om ändring av lagen om pension för arbetstagare**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/61) 8 c § 3 mom., 19 e § och 20 § 2 mom.,

dessas lagrum sådana de lyder, 8 c § 3 mom. i lag av den 28 juni 1993 (553/93) samt 19 e § och 20 § 2 mom. i lag av den 23 oktober 1992 (949/92),

ändras mellanrubriken före 19 b §, 19 b § 1 mom. samt 19 c, 21, 21 a och 21 b §§,

dessas lagrum sådana de lyder, mellanrubriken före 19 b § i nämnda lag av den 23 oktober 1992, 19 b § 1 mom. i lag av den 28 juni 1993 (559/93), 19 c § i lag av den 10 april 1981 (257/81), 21 § i lag av den 16 december 1966 (639/66), 21 a § ändrad genom lag av den 9 februari 1962 (135/62) och genom nämnda lag av den 23 oktober 1992 samt 21 b § i nämnda lag av den 9 februari 1962, samt

fogas till lagen en ny 10 c § och nya 21 c—21 f §§ som följer:

Gällande lag

Föreslagen lydelse

8 c §

Får den efterlevande maken inte pension som nämns i 1 mom., anses som den efterlevandes på förvärvsarbete grundade pension den pension som hade beviljats honom, om han den dag då förmånslåtaren avled eller den dag då ett i 2 mom. nämnt barn fyller 18 år hade blivit så arbetsoförmöget att han hade fått rätt till full invalidpension. På detta sätt förfars även i fråga om motsvarande förmåner från en främmande stat. När pensionen fastställs, tillämpas inte stadgandena i 6 § 3 mom. om de dagar som skall lämnas obeaktade då den däri nämnda tiden om 360 dagar beräknas.

(upphävs)

10 c §

När en pensionsanstalt eller pensionsskyddscentralen behandlar ärenden som gäller skyldigheten att anordna pensionskydd, pensionsansökan, pensionsrätt, pensionsbelopp och utbetalning av pension samt återkrav och därmed jämförbara ärenden som avses i denna lag skall den som ärendet gäller beredas möjlighet att bli hörd i ärendet, om detta för bevakandet av hans intresse är uppenbart nödvändigt. I övrigt iakttas vid behandlingen i tillämpliga delar de principer som uttrycks i 4, 6, 9—11, 16, 21, 23 och 24 §§ lagen om förvaltningsförfarande (598/82).

Anställda och styrelsemedlemmar i en pensionsanstalt kan dock, utan hinder av 10 § 1 mom. 4 och 5 punkten lagen om förvaltningsför-

Gällande lydelse

Ansökan om och utbetalning av pension samt verkställande av en pensionsanstalts beslut

19 b §

Är en pensionssökande minderårig eller är han på grund av sjukdom eller av annan orsak oförmögen att själv söka pension och saknar han förmyndare eller för ändamålet tillförordnad god man, kan en av pensionsanstalten godkänd nära anhörig eller annan person som huvudsakligen har hand om honom, i egenskap av intressebevakare föra hans talan i ett ärende som gäller pension enligt denna lag.

19 c §

Har pensionsanstalt beviljat arbetstagare invalidpension retroaktivt och har arbetsgivaren för samma tid till honom utbetalt lön för sjukdomstiden, betalas pensionen för denna tid på ansökan till arbetsgivaren under förutsättning att arbetsgivarens ansökan inkommit till pensionsanstalten innan den pension som skall betalas retroaktivt utgivits, likväl högst till det belopp som utbetalts i lön för samma tid. Pensionen utbetalas inte till arbetsgivaren till den del den på grund av 4 § 3 mom. skall utges till sjukförsäkringsfonden, ej heller i det fall att arbetsgivaren med stöd av annan lag erhållit ersättning för den lön som han utbetalt för sjukdomstiden.

19 e §

Ett lagakraftvunnet beslut av en pensionsanstalt får, om inte något annat stadgas, verkställas så som en lagakraftvunnen dom i tvistemål.

Föreslagen lydelse

farande, behandla ärenden avseende arbetsgivare som har anordnat pensionskydd i pensionsanstalten, arbetstagare i anställning hos en sådan arbetsgivare eller företagare. Detta gäller i tillämpliga delar även de anställda vid pensionskyddscentralen och medlemmarna av dess styrelse.

Ansökan om och utbetalning av pension samt dröjsmålsförhöjning

19 b §

Är en pensionssökande yngre än 18 år eller är han på grund av sjukdom eller av annan orsak oförmögen att själv ansöka om pension och saknar han förmyndare eller för ändamålet tillförordnad god man, kan en av pensionsanstalten godkänd nära anhörig eller annan person som huvudsakligen har hand om honom, i egenskap av intressebevakare föra hans talan i ärenden som gäller pension enligt denna lag. *En pensionssökande som har fyllt 15 år kan dock ensam föra talan i ett pensionsärende som gäller pension vilken han intjänat genom eget arbete. Likaså kan han bestämma om sådan pension som han intjänat genom eget arbete, om inte något annat följer av denna lag.*

19 c §

Har en pensionsanstalt beviljat en arbetstagare invalidpension retroaktivt och har arbetsgivaren för samma tid till honom utbetalt lön för sjukdomstiden, betalas pensionen för denna tid på ansökan till arbetsgivaren under förutsättning att arbetsgivarens ansökan inkommit till pensionsanstalten innan den pension som skall betalas retroaktivt har utgivits, likväl högst till det belopp som utbetalts i lön för samma tid. Pensionen utbetalas inte till arbetsgivaren till den del den på grund av 4 d § 4 mom. skall utges till sjukförsäkringsfonden, inte heller i det fall att arbetsgivaren med stöd av annan lag har fått ersättning för den lön som han utbetalt för sjukdomstiden.

19 e §

(upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

20 §

Ett lagakraftvunnet beslut av pensionsnämnden får, om inte något annat stadgas, verkställas så som en lagakraftvunnen dom i tvistemål.

21 §

Den som icke åtnöjes med pensionsanstalts eller pensionsskyddscentralens beslut i ärende rörande pension eller rörande skyldigheter, som i denna lag stadgats för pensionsanstalt eller arbetsgivare, må däri söka ändring genom skriftliga besvär hos pensionsnämnden senast före klockan 12 den trettonde dagen efter den dag, då ändringssökanden fick del av pensionsanstaltens eller pensionsskyddscentralens beslut.

Den som icke åtnöjes med pensionsnämndens beslut i ovannämnt ärende, må däri söka ändring genom skriftliga besvär hos försäkringsdomstolen inom ovan stadgad tid från det han fick del av beslutet.

Vad i 19 b § är stadgat beträffande ansökan om pension, äger motsvarande tillämpning vid sökande av ändring i pensionsanstalts, pensionsskyddscentralens eller pensionsnämndens beslut.

Skola besvär över pensionsnämndens beslut icke omedelbart avvissas eller förkastas, skall på tjänstens vägnar bemötande avkrävas motparten.

Om samband med besvär icke annat visas, anses ändringssökande hava fått del av beslutet den sjunde dagen efter det beslutet under den av honom uppgivna adressen postades av pensionsanstalten, pensionsskyddscentralen eller pensionsnämnden.

Pensionsanstalts och pensionsskyddscentralens beslut skall oberoende av ändringssökande lända till efterrättelse tills ärendet avgjorts genom laga kraft vunnet beslut.

21 a §

Har beslut i ärende, som avses i 21 §, grundat sig på oriktig eller bristfällig utredning eller uppenbart ej varit överensstämmande med lag, må försäkringsdomstolen även efter den i sagda lagrum föreskrivna terminens utgång på framställning av pensionsanstalten eller på ansökan av den, som ärendet angår, efter övriga parter hörande undanröja beslutet och upptaga ärendet till ny behandling eller förordna, att ärendet skall handläggas ånyo. Sedan pensionsanstalten gjort ovan nämnd framställning, må

(2 mom. upphävs)

21 §

En part som är missnöjd med en pensionsanstalts eller pensionsskyddscentralens beslut i ett ärende som gäller pension eller skyldigheter som i denna lag stadgats för en pensionsanstalt eller arbetsgivare, får söka ändring i beslutet genom skriftliga besvär hos pensionsnämnden senast den 30 dagen efter den dag då parten fick del av beslutet.

Den som är missnöjd med pensionsnämndens beslut i ett ärende som nämns ovan får söka ändring i beslutet genom skriftliga besvär hos försäkringsdomstolen inom den tid som stadgas i 1 mom.

Vad som i 19 b § stadgas beträffande ansökan om pension gäller på motsvarande sätt vid sökande av ändring i en pensionsanstalts, pensionsskyddscentralens eller pensionsnämndens beslut.

Om det i samband med besvär inte visas något annat, anses den som söker ändring ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter den dag då beslutet postades under den adress som ändringssökanden har uppgett.

21 a §

Den som söker ändring skall lämna in sin i 21 § 1 och 2 mom. avsedda besvärsskrift inom den tid som stadgas i 21 § 1 mom. till den berörda pensionsanstalten eller till pensionsskyddscentralen, om denna har avgjort ärendet i egenskap av första beslutsinstans.

Gällande lydelse

den, intill dess ärendet ånyo avgjorts, interimistiskt inställa utbetalning av pension eller utbetala denna till det belopp, som avses i framställningen.

Då fråga är om beviljande av förvägrad förmån eller utökande av redan beviljad förmån, må även pensionsanstalten utan hinder av tidigare beslut handlägga ärendet ånyo.

Återindrivning av utan grundad anledning enligt denna lag erlagd förmån må lämnas därhän, om dess beviljande eller erläggande icke bör anses hava föranletts av pensionstagens eller hans ombuds svikliga förfarande.

21 b §

För handläggning av ärenden, på vilka denna lag skall tillämpas, finnas vid försäkringsdomstolen såsom i lagen om sagda domstol avsedda lekmanaledamöter två arbetsgivar- och två arbetstagarledamöter samt erforderligt antal suppleanter. Dessa skola vara förtrogna med arbetsförhållandena, och av dem deltaga samtidigt i försäkringsdomstolens sammanträden en arbetsgivar- och en arbetstagarledamot.

Arbetsgivar- och arbetstagarledamöterna samt suppleanterna förordnas av statsrådet på framställning av [socialministeriet] för tre år i sänder. I och för deras förordnande skola vederbörande mest representativa organisationer för arbetsgivarna och arbetstagarerna bere-

Föreslagen lydelse

Om pensionsanstalten eller pensionskyddscentralen till alla delar godkänner de yrkanden som framställs i besvärsskriften, skall den ge ett rättelsebeslut i ärendet. I ett rättelsebeslut kan ändring sökas i enlighet med 21 §.

Kan pensionsanstalten eller pensionskyddscentralen inte på det sätt som nämns i 2 mom. rätta det beslut som besvären avser, skall pensionsanstalten eller pensionskyddscentralen inom 30 dagar från besvärstidens utgång sända besvärsskriften jämte sitt utlåtande till pensionsnämnden eller, om besvären gäller pensionsnämndens beslut, till försäkringsdomstolen för behandling. Pensionsanstalten eller pensionskyddscentralen kan härvid genom ett interimistiskt beslut rätta sitt tidigare beslut till den del den godkänner yrkandet i besvären. Om besvären redan har sänts till besvärsinstansen, skall pensionsanstalten eller pensionskyddscentralen omedelbart underrätta besvärsinstansen om det interimistiska beslutet. I det interimistiska beslutet får ändring inte sökas.

Från den i 3 mom. föreskrivna tiden kan avvikelser göras, om införskaffandet av en tilläggsutredning som krävs med anledning av besvären förutsätter detta. Ändringssökanden skall härvid utan dröjsmål underrättas om införskaffandet av tilläggsutredning. Besvärsskriften och utlåtandet skall dock alltid sändas till besvärsinstansen senast inom 60 dagar från besvärstidens utgång.

21 b §

En pensionsanstalts och pensionskyddscentralens beslut skall, även om det överklagas, iakttas tills ärendet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut.

Ett lagakraftvunnet beslut av en pensionsanstalt, pensionskyddscentralen och pensionsnämnden får verkställas så som en lagakraftvunnen dom i tvistemål.

Gällande lydelse

das tillfälle att för egen del framställa förslag, vilket bör omfatta två gånger så många kandidater som antalet erforderliga ledamöter och suppleanter.

Lekmannaledamöterna böra deltaga i handläggningen, såframt fråga är därom, huruvida sjukdom, lyte eller skada berättigar till pension enligt denna lag, eller i lagen om försäkringsdomstolen så är särskilt stadgat.

Föreslagen lydelse

Med anledning av besvär som anförts skall pensionsnämnden och försäkringsdomstolen bereda den, vars intresse beslutet gäller, möjlighet att bli hörd.

21 c §

Har besvär som anförts hos pensionsnämnden eller försäkringsdomstolen kommit till pensionsanstalten eller pensionskyddscentralen eller till besvärsinstansen efter utgången av den tid som stadgas i 21 eller 22 §, kan besvärsinstansen trots förseningen ta upp besvären till behandling, om det finns vägande orsaker till förseningen.

21 d §

Om ett lagakraftvunnet beslut i ett ärende som avses i 21 § grundar sig på en oriktig eller bristfällig utredning eller om beslutet uppenbart står i strid med lag, kan försäkringsdomstolen på framställning av pensionsanstalten eller på ansökan av en part i ärendet, efter att ha berett de övriga parterna tillfälle att bli hörda, undanröja beslutet och bestämma att ärendet skall behandlas på nytt. Efter att ha gjort en sådan framställning kan pensionsanstalten, tills ärendet har avgjorts på nytt, interimistiskt inställa utbetalningen av pension eller betala denna enligt sin framställning.

Om ny utredning framkommer i ett ärende som gäller beviljande av förvägrad förmån eller utökande av redan beviljad förmån, skall pensionsanstalten pröva ärendet på nytt. Pensionsanstalten kan utan hinder av ett tidigare lagakraftvunnet beslut bevilja en förvägrad förmån eller utöka en redan beviljad förmån. Pensionsnämnden och försäkringsdomstolen kan tillämpa motsvarande förfarande när de behandlar ärenden som gäller ändringssökande. I beslutet kan ändring sökas på det sätt som stadgas i 21 §.

21 e §

Grundar sig pensionsanstaltens eller pensionskyddscentralens beslut på klart oriktig eller bristfällig utredning eller på uppenbart oriktig tillämpning av lag, kan pensionsanstalten eller pensionskyddscentralen med parternas samtycke undanröja sitt felaktiga beslut och avgöra ärendet på nytt.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Innehåller pensionsanstaltens eller pensions-skyddscentralens beslut ett uppenbart skriv- eller räknefel, skall pensionsanstalten eller pensions-skyddscentralen rätta sitt beslut. Fel får dock inte rättas, om rättelsen leder till ett för en part oskäligt resultat.

Angående rättelse skall anteckning göras i pensionsanstaltens eller pensionsskyddscentra-lens liggarexemplar. Den berörda parten skall tillställas ett rättat eller nytt beslut. Är ändrings-sökande i fråga om beslutet anhängigt, skall pensionsanstalten eller pensionsskyddscentralen meddela att rättelseärende upptagits till behand-ling samt tillställa även besvärsinstansen sitt beslut i detta ärende.

I ett beslut genom vilket pensionsanstalten eller pensionsskyddscentralen inte har godkänt ett yrkande på rättelse av fel får ändring inte sökas genom besvär.

21 f§

För behandling av ärenden på vilka denna lag skall tillämpas finns vid försäkringsdomstolen såsom i lagen om nämnda domstol avsedda lekmanaledamöter två arbetsgivar- och två arbetstagarledamöter samt ett behövligt antal sup-pleanter. Dessa skall vara förtrogna med arbets-förhållandena och av dem deltar samtidigt i försäkringsdomstolens sammanträden en arbets-givar- och en arbetstagarledamot.

Arbetsgivar- och arbetstagarledamöterna samt suppleanterna förordnas av statsrådet på fram-ställning av social- och hälsovårdsministeriet för tre år i sänder. För detta ändamål skall de mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorga-nisationer beredas tillfälle att för egen del framställa förslag, vilket bör omfatta lika många kandidater som antalet behövliga ledamöter och suppleanter.

Lekmanaledamöterna skall delta i behand-lingen då det är fråga om huruvida sjukdom, lyte eller kroppsskada berättigar till pension enligt denna lag eller då i lagen om försäkringsdom-stolen så särskilt stadgas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

Lagens stadganden om ändringssökande tillämpas på beslut som meddelas sedan lagen har trätt i kraft. Lagens stadganden om extra-ordinärt ändringssökande tillämpas dock på de ärenden gällande extraordinärt ändringssökande som blir anhängiga sedan lagen har trätt i kraft.

2.

Lag**om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 9 februari 1962 om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/62) 1 § 1 mom., 5 b § 1 mom., 7 b § 7 mom., 10 § 5 mom. och 12 §,

av dessa lagrum 1 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 30 december 1993 (1545/93), 5 b § 1 mom. och 7 b § 7 mom. sådana de lyder i lag av den 28 juni 1993 (560/93) samt 10 § 5 mom. sådant det lyder i lag av den 14 april 1972 (275/72), som följer:

Gällande lag

1 §

För en arbetstagare som efter det år då han har fyllt 13 år är sysselsatt i skogsarbete, flottningsarbete, olika till gårdsbruk och trädgårdshushållning hörande arbeten, jord-, vatten- och husbyggnadsarbete, jordförbättringsarbete, arbete inom torvindustrin eller hamnarbete eller som tjänstgör på ett fartyg i inrikesfart eller, enligt vad som stadgas genom förordning, arbetar inom något annat sådant område som kännetecknas av kortvariga arbetsförhållanden, skall arbetsgivaren bekosta pensionsskydd för ålderdom och invaliditet samt för arbetstagarens anhöriga familjepensionsskydd enligt denna lag. Arbetstagaren är skyldig att delta i bekostandet av pensionsskyddet enligt denna lag så som stadgas i 10 c §. Om inte något annat stadgas i denna lag, gäller i övrigt i tillämpliga delar 3 § 2—4 mom., 4 § 1, 3 och 5 mom., 4 a—4 d och 4 f—4 n §§, 5 § 6 mom., 5 c, 7 a—7 c, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a, 10, 10 a, 12, 13 a, 13 b och 14 §§, 15 § 2 mom. samt 15 a, 15 b, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19 a—19 e, 20—21 b, 22 och 23 §§ lagen om pension för arbetstagare (395/61).

5 b §

Invalidpension beviljas antingen som full pension eller som delpension. Den fulla invalidpensionens belopp fastställs enligt 5 §. Full invalidpension beviljas en arbetstagare vars arbetsförmåga, uppskattad enligt 4 § 2 mom., är nedsatt med minst 3/5 åtminstone under ett år, eller som har rätt till invalidpension i form av individuell förtidspension. I annat fall beviljas invalidpensionen som delpension, varvid dess belopp är hälften av full pension.

Föreslagen lydelse

1 §

För en arbetstagare som efter det år då han har fyllt 13 år är sysselsatt i skogsarbete, flottningsarbete, olika till gårdsbruk och trädgårdshushållning hörande arbeten, jord-, vatten- och husbyggnadsarbete, jordförbättringsarbete, arbete inom torvindustrin eller hamnarbete eller som tjänstgör på ett fartyg i inrikesfart eller, enligt vad som stadgas genom förordning, arbetar inom något annat sådant område som kännetecknas av kortvariga arbetsförhållanden, skall arbetsgivaren bekosta pensionsskydd för ålderdom och invaliditet samt för arbetstagarens anhöriga familjepensionsskydd enligt denna lag. Arbetstagaren är skyldig att delta i bekostandet av pensionsskyddet enligt denna lag på det sätt som stadgas i 10 c §. Om inte något annat stadgas i denna lag, gäller i övrigt i tillämpliga delar 3 § 2—4 mom., 4 § 1, 3 och 5 mom., 4 a—4 d och 4 f—4 n §§, 5 § 6 mom., 5 c, 7 a—7 c, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a, 10, 10 a, 10 c, 12, 13 a, 13 b och 14 §§, 15 § 2 mom. samt 15 a, 15 b, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19 a—19 d, 20, 21, 21 a—21 f, 22 och 23 §§ lagen om pension för arbetstagare.

5 b

Invalidpension beviljas antingen som full pension eller som delpension. Full invalidpension beviljas en arbetstagare vars arbetsförmåga, uppskattad enligt 4 § 2 mom., är nedsatt med minst 3/5 åtminstone under ett år. *Individuell förtidspension beviljas likaså som full invalidpension.* I annat fall beviljas invalidpensionen som delpension. Den fulla invalidpensionens belopp fastställs enligt 5 §. Delpensionen är hälften av full pension.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

7 b §

Om intjänandet av det i 7 § 1 mom. avsedda gränsbeloppet har förhindrat fastställande av heffektiv invalidpension på grundval av ett arbetsförhållande som omfattas av lagen om pension för arbetstagare eller företagare som omfattas av lagen om pension för lantbruksföretagare eller lagen om pension för företagare (468/69), och om den pensionsgrundande lönen eller arbetsinkomsten i nämnda arbetsförhållande eller företagareverksamhet omräknad till årsinkomst överstiger det årliga beloppet av den lön som avses i 1 mom., ersätts denna med nämnda lön eller arbetsinkomst omräknad till årsinkomst.

Om intjänandet av det i 7 § 1 mom. avsedda gränsbeloppet har förhindrat fastställande av heffektiv invalidpension på grundval av ett arbetsförhållande som omfattas av lagen om pension för arbetstagare eller företagare som omfattas av lagen om pension för lantbruksföretagare (467/69) eller lagen om pension för företagare (468/69), och om den pensionsgrundande lönen eller arbetsinkomsten i nämnda arbetsförhållande eller företagareverksamhet omräknad till årsinkomst överstiger det årliga beloppet av den lön som avses i 7 a § 1 mom., ersätts denna med nämnda lön eller arbetsinkomst omräknad till årsinkomst.

10 §

Av arbetspensionskassa fastställd försäkringspremie och försäkringspremie, från vars erläggande pensionsskyddscentralen, befriat arbetsgivare, anses vid tillämpning av stadgandena i 5 och 7 §§ såsom erlagda försäkringspremier. Även sådan i arbetsförhållande, som faller under denna lag, intjänad lön, för vilken erläggande av försäkringspremie icke längre kan åläggas arbetsgivare, skall beaktas vid tillämpningen av stadgandena i 5 och 7 §§ som om försäkringspremie hade erlagts, såframt beträffande lörens belopp företes intyg av skattemyndighet eller annan därmed jämförbar tillförlitlig utredning.

Av en arbetspensionskassa fastställd försäkringspremie och försäkringspremie, från vars erläggande pensionsskyddscentralen befriat arbetsgivare, anses vid tillämpning av 5, 7 och 7 a §§ såsom erlagda försäkringspremier. Även sådan i ett arbetsförhållande som faller under denna lag intjänad lön för vilken arbetsgivaren inte längre kan åläggas att betala försäkringspremie skall vid tillämpningen av 5, 7 och 7 a §§ beaktas som om försäkringspremie hade erlagts, på villkor att beträffande lörens belopp företes intyg av skattemyndighet eller annan därmed jämförbar tillförlitlig utredning.

12 §

I den mån de löner, som utgöra grund för pensionerna, justeras på sätt i 9 § lagen om pension för arbetstagare avses, skola de i 5, 7 och 8 §§ i markbelopp fastställda gränserna för lönerna och pensionerna undergå motsvarande justering i enlighet med vad [socialministeriet] besluter.

12 §

När de löner som utgör grund för pensionerna justeras på det sätt som avses i 9 § lagen om pension för arbetstagare, skall de i 5 §, 5 d § 2 mom. och 7 § i markbelopp fastställda gränserna för lönerna och pensionerna undergå motsvarande justering i enlighet med vad social- och hälsovårdsministeriet besluter.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

Genom lagen upphävs 1 § 1 mom. lagen den 22 december 1993 om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (1468/93).

Lagens stadganden om ändringssökande tillämpas på beslut som meddelas sedan lagen har trätt i kraft. Lagens stadganden om extra-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

ordinärt ändringssökande tillämpas dock på de ärenden gällande extraordinärt ändringssökande som blir anhängiga sedan lagen har trätt i kraft.

3.

Lag

om ändring av lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 26 januari 1956 om sjömanspensioner (72/56) 63 b §, sådant detta lagrum lyder i lag av den 28 december 1990 (1346/90),

ändras 21, 59, 59 a, 60, 61 och 61 a §§,

av dessa lagrum 21 § sådan den lyder i lag av den 11 december 1970 (768/70), 59, 59 a och 61 §§ sådana de lyder i nämnda lag av den 28 december 1990 och 61 a § sådan den lyder i lag av den 17 januari 1958 (18/58), samt

fogas till lagen en ny 40 § i stället för den 40 § som upphävts genom lag av den 29 december 1989 (1309/89) samt nya 59 b, 60 a och 61 b §§ som följer:

Gällande lag

Föreslagen lydelse

21 §

Är förmånstagare minderårig eller kan han på grund av sjukdom eller av annan orsak icke själv ansöka om pension och har han icke förmyndare eller för detta ändamål förordnad god man, må av styrelsen godkänd nära anhörig till förmånstagaren eller annan person, som huvudsakligen dragit försorg om honom, i egenskap av bevakare av hans intressen föra hans talan i sak, som berör pension enligt denna lag. Den som fyllt 18 år må även, om särskilt hinder ej föreligger, själv ansöka om pension.

Under ovan i 1 mom. stadgade förutsättning må pensionskassan utbetala pension även till nära anhörig till mottagaren eller till annan person eller och till pensionstagaren själv, om han uppnått 18 års ålder.

21 §

Är en pensionssökande yngre än 18 år eller är han på grund av sjukdom eller av annan orsak oförmögen att själv ansöka om pension och saknar han förmyndare eller för ändamålet tillförordnad god man, kan en av pensionskassan godkänd nära anhörig eller annan person som huvudsakligen har hand om honom, i egenskap av intressebevakare föra hans talan i ärenden som gäller pension enligt denna lag. En pensionssökande som har fyllt 15 år kan dock ensam föra talan i ett pensionsärende som gäller pension vilken han intjänat genom eget arbete. Likaså kan han bestämma om sådan pension som han intjänat genom eget arbete, om inte något annat följer av denna lag.

Under ovan i 1 mom. stadgade förutsättningar kan pensionskassan betala ut pension till en nära anhörig till pensionstagaren eller till en annan person.

40 §

När pensionskassan behandlar ärenden som gäller skyldigheten att anordna pensionskydd, pensionsansökan, pensionsrätt, pensionsbelopp och utbetalning av pension samt återkrav och

Gällande lydelse

59 §

En sakägare, som är missnöjd med ett beslut som pensionskassan fattat om pension, restitution av försäkringspremie eller i ett i 1 § 4 mom. nämnt ärende, eller med ett beslut som gäller fastställande och debitering av försäkringspremie, får söka ändring i beslutet hos den i 20 § lagen om pension för arbetstagare nämnda pensionsnämnden genom skriftliga besvär senast den trettonde dagen efter den dag då han fick del av beslutet.

Om inte annat visas i samband med besvären, anses ändringssökanden ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter det beslutet från pensionskassan har postats till den av honom uppgivna adressen.

Den som inte nöjer sig med pensionsnämndens beslut i ett ärende som nämns i 1 mom. får söka ändring i det genom skriftliga besvär hos försäkringsdomstolen inom den tid som stadgas i 1 mom. efter det att han fick del av beslutet.

Om besvär över pensionsnämndens beslut inte omedelbart skall avvisas eller förkastas, skall motparten avkrävas bemötande på tjäns- tens vägnar.

Pensionskassans beslut skall oberoende av ändringssökande iakttas tills ärendet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut.

59 a §

Den som anser att pensionskassan med stöd av denna lag har uppburit försäkringspremie i strid med lag eller avtal eller att debiteringen av premie som den har fastställt strider mot lag eller avtal, får anföra skriftliga grundbesvär hos pensionsnämnden inom två år räknat från ingången av året efter det då fordran fast-

Föreslagen lydelse

därmed jämförbara ärenden som avses i denna lag skall den som ärendet gäller beredas möjlighet att bli hörd i ärendet, om detta för bevakandet av hans intresse är uppenbart nödvändigt. I övrigt iakttas vid behandlingen i tillämpliga delar de principer som uttrycks i 4, 6, 9—11, 16, 21, 23 och 24 §§ lagen om förvaltningsförfarande (598/82).

59 §

En part som är missnöjd med ett beslut som pensionskassan fattat om pension eller restitution av försäkringspremie eller i ett i 1 § 4 mom. nämnt ärende, eller med ett beslut som gäller fastställande och debitering av försäkringspremie, får söka ändring i beslutet hos den i 20 § lagen om pension för arbetstagare nämnda pensionsnämnden genom skriftliga besvär senast den 30 dagen efter den dag då parten fick del av beslutet.

Den som inte nöjer sig med pensionsnämndens beslut i ett ärende som nämns i 1 mom. får söka ändring i beslutet genom skriftliga besvär hos försäkringsdomstolen inom den tid som stadgas i 1 mom.

Vad som i 21 § stadgas beträffande ansökan om pension gäller på motsvarande sätt vid sökande av ändring i pensionskassans eller pensionsnämndens beslut.

Om det i samband med besvär inte visas något annat, anses den som söker ändring ha fått del av beslutet den sjunde dagen efter den dag då beslutet postades under den adress som ändringssökanden har uppgett.

59 a §

Den som söker ändring skall till pensionskassan lämna in sin i 59 § 1 och 2 mom. avsedda besvärsskrift inom den tid som stadgas i 59 § 1 mom.

Gällande lydelse

ställdes eller debiterades eller då den förföll till betalning. Om besvär anförs på grund av utmätning, gäller dessutom vad som stadgas om grundbesvär i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg.

Den som inte nöjer sig med pensionsnämndens beslut i ett ärende som nämns i 1 mom. får söka ändring i det hos försäkringsdomstolen genom skriftliga besvär inom den tid som stadgas i 59 § 1 mom.

Föreslagen lydelse

Om pensionskassan till alla delar godkänner de yrkanden som framställs i besvärsskriften, skall den ge ett rättelsebeslut i ärendet. I ett rättelsebeslut kan ändring sökas i enlighet med 59 §.

Kan pensionskassan inte på det sätt som nämns i 2 mom. rätta det beslut som besvären avser, skall den inom 30 dagar från besvärstiden utgång sända besvärsskriften jämte sitt utlåtande till pensionsnämnden eller, om besvären gäller pensionsnämndens beslut, till försäkringsdomstolen för behandling. Pensionskassan kan härvid genom ett interimistiskt beslut rätta sitt tidigare beslut till den del den godkänner yrkandet i besvären. Om besvären redan har sänts till besvärsinstansen, skall pensionskassan omedelbart underrätta besvärsinstansen om det interimistiska beslutet. I det interimistiska beslutet får ändring inte sökas.

Från den i 3 mom. föreskrivna tiden kan avvikelser göras, om införskaffandet av en tilläggsutredning som krävs med anledning av besvären förutsätter detta. Ändringssökanden skall härvid utan dröjsmål underrättas om införskaffandet av tilläggsutredning. Besvärsskriften och utlåtandet skall dock alltid sändas till besvärsinstansen senast inom 60 dagar från besvärstidens utgång.

59 b §

Den som anser att pensionskassan med stöd av denna lag har uppburit försäkringspremie i strid med lag eller avtal eller att debiteringen av premie som den har fastställt strider mot lag eller avtal, får anföra skriftliga grundbesvär hos pensionsnämnden inom två år räknat från ingången av året efter det då fordran fastställdes eller debiterades eller då den förföll till betalning. Om besvär anförs på grund av utmätning, gäller dessutom vad som stadgas om grundbesvär i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg.

Den som inte nöjer sig med pensionsnämndens beslut i ett ärende som nämns i 1 mom. får söka ändring i beslutet genom skriftliga besvär hos försäkringsdomstolen inom den tid som stadgas i 59 § 1 mom.

Gällande lydelse

60 §

Hava besvär till försäkringsdomstolen inkommit efter den förskrivna tidens utgång, må de det oaktat upptagas till prövning, därest vägande skäl till förseningen föreligga.

61 §

Har ett beslut i ärende som nämns i 59 § 1 mom. grundat sig på oriktig eller bristfällig utredning eller står det uppenbart i strid med lag, kan försäkringsdomstolen efter den i momentet angivna tidens utgång på framställning av pensionskassan eller på ansökan av den som ärendet angår, efter att ha hört vederbörande, undanröja beslutet och bestämma att ärendet skall handläggas på nytt. Efter att ha gjort en sådan framställning kan pensionskassan, till dess försäkringsdomstolen har avgjort ärendet, interimistiskt inställa utbetalningen av pension eller utbetala den till det belopp som föreslås i framställningen.

Är det fråga om beviljande av den förvägrad förmån eller ökande av en redan beviljad förmån, kan pensionskassan utan hinder av tidigare beslut behandla ärendet på nytt.

61 a §

För handläggning av ärenden, på vilka denna lag skall tillämpas, finnas vid försäkringsdomstolen såsom i lagen om sagda domstol

Föreslagen lydelse

60 §

Har besvär som anförs hos pensionsnämnden eller försäkringsdomstolen inkommit till pensionskassan eller till besvärinstansen efter utgången av den besvärstid som stadgas i 59 eller 59 b §, kan besvärinstansen trots förseningen ta upp besvären till behandling, om det finns vägande orsaker till förseningen.

60 a §

Pensionskassans beslut skall, även om det överklagas, iakttas tills ärendet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut.

Ett lagakraftvunnet beslut av pensionskassan och pensionsnämnden får verkställas så som en lagakraftvunnen dom i tvistemål.

Med anledning av besvär som anförts skall pensionsnämnden och försäkringsdomstolen bereda den, vars intresse beslutet gäller, tillfälle att bli hörd.

61 §

Om ett lagakraftvunnet beslut i ett ärende som avses i 59 § grundar sig på en oriktig eller bristfällig utredning eller om beslutet uppenbart står i strid med lag, kan försäkringsdomstolen på framställning av pensionskassan eller på ansökan av den som ärendet angår, efter att ha berett de övriga parterna tillfälle att bli hörda, undanröja beslutet och bestämma att ärendet skall behandlas på nytt. Efter att ha gjort en sådan framställning kan pensionskassan, tills ärendet har avgjorts på nytt, interimistiskt inställa utbetalningen av pension eller betala denna enligt sin framställning.

Om ny utredning framkommer i ett ärende som gäller beviljande av förvägrad förmån eller utökande av redan beviljad förmån, skall pensionskassan pröva ärendet på nytt. Pensionskassan kan utan hinder av ett tidigare lagakraftvunnet beslut bevilja en förvägrad förmån eller utöka en redan beviljad förmån. Pensionsnämnden och försäkringsdomstolen kan tillämpa motsvarande förfarande när de behandlar ärenden som gäller ändringssökande. I beslutet kan ändring sökas på det sätt som stadgas i 59 §.

61 a §

Grundar sig pensionskassans beslut på klart oriktig eller bristfällig utredning eller på uppenbart oriktig tillämpning av lag, kan pensionskas-

Gällande lydelse

avsedda lekmannaledamöter en redarledamot och en ledamot, som företräder sjöfolket.

Redarledamoten och den ledamot, som företräder sjöfolket, samt tre suppleanter för vardera förordnas av statsrådet på framställning av [socialministeriet] för tre år i sänder. I och för förordnande av dem skola vederbörande erkända organisationer för redarna och sjöfolket beredas tillfälle att för egen del framställa förslag, vilket bör omfatta två gånger så många kandidater, som antalet erforderliga ledamöter och suppleanter.

Redarledamoten och den ledamot, som företräder sjöfolket, samt deras suppleanter böra vara förtrogna med sjöfolkets förhållanden.

Föreslagen lydelse

san med parternas samtycke undanröja sitt felaktiga beslut och avgöra ärendet på nytt.

Innehåller pensionskassans beslut ett uppenbart skriv- eller räknefel skall pensionskassan rätta sitt beslut. Fel får dock inte rättas, om rättelsen leder till ett för en part oskäligt resultat.

Angående rättelse skall anteckning göras i pensionskassans liggarexemplar. Den berörda parten skall tillställas ett rättat eller nytt beslut. Är ändringssökande i fråga om beslutet anhängigt, skall pensionskassan meddela att rättelseärende upptagits till behandling samt tillställa även besvärinstansen sitt beslut i detta ärende.

I ett beslut genom vilket pensionskassan inte har godkänt ett yrkande på rättelse av fel får ändring inte sökas genom besvär.

61 b §

För behandling av ärenden på vilka denna lag skall tillämpas finns vid försäkringsdomstolen såsom i lagen om nämnda domstol avsedda lekmannaledamöter en redarledamot och en ledamot som företräder sjöfolket.

Redarledamoten och den ledamot som företräder sjöfolket samt tre suppleanter för vardera förordnas av statsrådet på framställning av social- och hälsovårdsministeriet för tre år i sänder. För detta ändamål skall de erkända organisationerna för redarna och sjöfolket beredas tillfälle att för egen del framställa förslag, vilket bör omfatta lika många kandidater som antalet behövliga ledamöter och suppleanter.

Redarledamoten och den ledamot som företräder sjöfolket samt deras suppleanter skall vara förtrogna med sjöfolkets förhållanden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

Lagens stadganden om ändringssökande tillämpas på beslut som meddelas sedan lagen har trätt i kraft. Lagens stadganden om extraordinärt ändringssökande tillämpas dock på de ärenden gällande extraordinärt ändringssökande som blir anhängiga sedan lagen har trätt i kraft.

4.

Lag**om ändring av lagen om pension för företagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 14 juli 1969 om pension för företagare (468/69) 7 a § 2 mom. 3 punkten, 13 §, 15 § 2 mom. och 17 § 1 mom.,

av dessa lagrum 7 a § 2 mom. 3 punkten sådan den lyder i lag av den 28 juni 1993 (562/93), 13 § sådan den lyder i lag av den 29 juli 1976 (662/76) och 17 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 19 november 1993 (982/93), som följer:

*Gällande lag**Förslagen lydelse*

7 a §

I 1 mom. nämnd förmån berättigar dock inte till arbetspensionstillägg, om förmånen har betalats:

3) för ett kalenderår under vilket företagaren har varit i tjänste- eller arbetsförhållande eller i företagarkerksamhet som avses i en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, om inte företagaren under samma kalenderår har förtjänat lön som avses i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/62) till minst det gränsbelopp som avses i 5 § 1 mom. i nämnda lag, eller

I 1 mom. nämnd förmån berättigar dock inte till arbetspensionstillägg, om förmånen har betalats:

3) för ett kalenderår under vilket företagaren har varit i tjänste- eller arbetsförhållande eller i företagarkerksamhet som avses i en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, om inte företagaren under samma kalenderår har förtjänat lön som avses i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/62) till minst det gränsbelopp som avses i 5 § 2 mom. i nämnda lag, eller

13 §

De fastställda arbetsinkomsterna samt de i 7 § 1 mom. och 9 § 2 mom. stadgade markbeloppen justeras i enlighet med de i den allmänna löne- och prisnivån inträffade förändringarna på sätt i 9 § lagen om pension för arbetstagare stadgas.

13 §

De fastställda arbetsinkomsterna samt det i 7 § 1 mom. stadgade markbeloppet justeras i enlighet med de i den allmänna löne- och prisnivån inträffade förändringarna på det sätt som stadgas i 9 § lagen om pension för arbetstagare.

15 §

För handläggning av ärenden, på vilka denna lag äger tillämpning, finnes i försäkringsdomstolen såsom i lagen om denna domstol avsedda lekmannaledamöter åtminstone två företagarmedlemmar samt nödigt antal suppleanter för dem. Angående dessa gäller i tillämpliga delar vad i 21 b § i lagen om pension för arbetstagare är stadgat om lekmannaledamöter och om förordnande av sådana.

För behandling av ärenden på vilka denna lag skall tillämpas finns vid försäkringsdomstolen såsom i lagen om denna domstol avsedda lekmannaledamöter åtminstone två företagarmedlemmar samt ett behövt antal suppleanter. Angående dessa gäller i tillämpliga delar vad som i 21 f § i lagen om pension för arbetstagare stadgas om lekmannaledamöter och om förordnande av sådana.

Gällande lydelse

17 §

Om inte annat följer av denna lag, gäller dessutom i tillämpliga delar 2 § 2 mom., 3 § 1, 3 och 4 mom., 4 och 4 a—4 n §§, 5 § 2—6 mom., 5 b, 5 c, 7 a och 7 c—10 §§, 11 § 1 och 2 mom., 12 § 1 mom. 5 punkten och 4 mom. samt 14, 16—21 a och 22 §§ lagen om pension för arbetstagare.

Föreslagen lydelse

17 §

Om inte annat följer av denna lag, gäller dessutom i tillämpliga delar 2 § 2 mom., 3, 4 och 4 a—4 n §§, 5 § 1 och 3—6 mom., 5 b, 5 c, 7 a, 7 c, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a, 10 och 10 c §§, 11 § 1 och 2 mom., 12 § 1 mom. 5 punkten och 4 mom. samt 14, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19, 19 a—19 d, 20, 21, 21 a—21 e och 22 §§ lagen om pension för arbetstagare.

*Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.
Lagens stadganden om ändringssökande tillämpas på beslut som meddelas sedan lagen har trätt i kraft. Lagens stadganden om extraordinärt ändringssökande tillämpas dock på de ärenden gällande extraordinärt ändringssökande som blir anhängiga sedan lagen har trätt i kraft.*

5.

Lag**om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 14 juli 1969 om pension för lantbruksföretagare (467/69) 8 k § 2 mom. 3 punkten, 18 § och 19 § 1 mom.,

av dessa lagrum 8 k § 2 mom. 3 punkten sådan den lyder i lag av den 28 juni 1993 (563/93) och 19 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 19 november 1993 (983/93), som följer:

Gällande lag

8 k §

I 1 mom. nämnd förmån berättigar dock inte till arbetspensionstillägg, om förmånen har betalats:

3) för ett kalenderår under vilket lantbruksföretagaren har varit i tjänste- eller arbetsförhållande eller i företagarkerksamhet som omfattas av en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, om inte lantbruksföretagaren under samma kalenderår har förtjänat lön som avses i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden till minst det gränsbelopp som avses i 5 § 1 mom. i nämnda lag, eller

Föreslagen lydelse

8 k §

I 1 mom. nämnd förmån berättigar dock inte till arbetspensionstillägg, om förmånen har betalats:

3) för ett kalenderår under vilket lantbruksföretagaren har varit i tjänste- eller arbetsförhållande eller i företagarkerksamhet som omfattas av en lag, ett pensionsreglemente eller en pensionsstadga som nämns i 8 § 4 mom. lagen om pension för arbetstagare, om inte lantbruksföretagaren under samma kalenderår har förtjänat lön som avses i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden till minst det gränsbelopp som avses i 5 § 2 mom. i nämnda lag, eller

Gällande lydelse

18 §

Till den pensionsnämnd som avses i 20 § lagen om pension för arbetstagare förordnar social- och hälsovårdsministeriet på förslag av de organisationer som avses i 16 § 2 mom. för högst tre år i sänder åtminstone två ledamöter.

För handläggning av ärenden på vilka denna lag skall tillämpas finnes i försäkringsdomstolen såsom i lagen om denna domstol avsedda lekmannedamöter åtminstone två ledamöter som företräder de enligt denna lag försäkrade, samt nödigt antal suppleanter. Angående dessa gäller för övrigt i tillämpliga delar vad i 21 b § lagen om pension för arbetstagare är stadgat om lekmannedamöter och om förordnande av sådana.

19 §

Om inte annat följer av denna lag gäller dessutom i tillämpliga delar 2 § 2 mom., 3 § 3 och 4 mom., 4 och 4 a—4 n §§, 5 § 2—6 mom., 5 b, 5 c, 7 a och 7 c—9 a §§, 11 § 1 och 2 mom., 12 § 1 mom. 5 punkten samt 14, 16—21 a och 22 §§ lagen om pension för arbetstagare samt 10 § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden.

Föreslagen lydelse

18 §

Till den pensionsnämnd som avses i 20 § lagen om pension för arbetstagare förordnar social- och hälsovårdsministeriet på förslag av de organisationer som avses i 16 § 3 mom. för högst tre år i sänder åtminstone två ledamöter.

För *behandling* av ärenden på vilka denna lag skall tillämpas finns vid försäkringsdomstolen såsom i lagen om denna domstol avsedda lekmannedamöter åtminstone två ledamöter som företräder *dem som är försäkrade enligt denna lag* samt *ett behövligt* antal suppleanter. Angående dessa gäller i övrigt i tillämpliga delar vad som i 21 f § lagen om pension för arbetstagare stadgas om lekmannedamöter och om förordnande av sådana.

19 §

Om inte annat följer av denna lag gäller dessutom i tillämpliga delar 2 § 2 mom., 3 § 3 och 4 mom., 4 och 4 a—4 n §§, 5 § 1 och 3—6 mom., 5 b, 5 c, 7 a, 7 c, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a och 10 c §§, 11 § 1 och 2 mom., 12 § 1 mom. 5 punkten samt 14, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19, 19 a—19 d, 20, 21, 21 a—21 e och 22 §§ lagen om pension för arbetstagare samt 10 § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

Lagens stadganden om ändringssökande tillämpas på beslut som meddelas sedan lagen har trätt i kraft. Lagens stadganden om extraordinärt ändringssökande tillämpas dock på de ärenden gällande extraordinärt ändringssökande som blir anhängiga sedan lagen har trätt i kraft.

6.

Lag**om ändring av 43 § lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 43 § 1 mom. lagen den 28 december 1990 om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/90), sådant detta lagrum lyder i lag av den 23 oktober 1992 (952/92), som följer:

Gällande lag

43 §

Om inte något annat följer av denna lag, gäller i tillämpliga delar 8 g, 9 och 9 a §§, 12 § 1 mom. 5 punkten, 16 §, 17 § 2 och 3 mom., 17 a §, 18 § 2 och 3 mom., 19 a §, 19 b § 1 och 2 mom., 19 d, 19 e och 20—21 a §§ lagen om pension för arbetstagare ävensom 16 och 17 §§ samt 19 § 5 och 6 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare.

Föreslagen lydelse

43 §

Om inte något annat följer av denna lag, gäller för *generationsväxlingspension* i tillämpliga delar *dessutom* 8 g, 9, 9 a och 10 c §§, 12 § 1 mom. 5 punkten, 16 §, 17 § 2 och 3 mom., 17 a §, 18 § 2 och 3 mom., 19 a §, 19 b § 1 och 2 mom. samt 19 d, 20, 21 och 21 a—21 e §§ lagen om pension för arbetstagare ävensom 16 och 17 §§ samt 19 § 5 och 6 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

Lagens stadganden om ändringssökande tillämpas på beslut som meddelas sedan lagen har trätt i kraft. Lagens stadganden om extraordinärt ändringssökande tillämpas dock på de ärenden gällande extraordinärt ändringssökande som blir anhängiga sedan lagen har trätt i kraft.

7.

Lag**om ändring av 37 § lagen om avträdelseersättning för lantbruksföretagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 37 § 1 mom. lagen den 18 december 1992 om avträdelseersättning för lantbruksföretagare (1330/92) som följer:

Gällande lag

37 §

Om inte något annat följer av denna lag, gäller för avträdelseersättningen i tillämpliga delar dessutom 9 och 9 a §§, 12 § 1 mom. 5 punkten, 16 §, 17 § 2 och 3 mom., 17 a §, 18 § 2 och 3 mom., 19 a §, 19 b § 1 och 2 mom. samt 19 d och 20—21 a §§ lagen om pension för arbetstagare ävensom 16—18 §§ och 19 § 5 och 6 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare.

Föreslagen lydelse

37 §

Om inte något annat följer av denna lag, gäller för avträdelseersättning i tillämpliga delar dessutom 9, 9 a och 10 c §§, 12 § 1 mom. 5 punkten, 16 §, 17 § 2 och 3 mom., 17 a §, 18 § 2 och 3 mom., 19 a §, 19 b § 1 och 2 mom. samt 19 d, 20, 21 och 21 a—21 e §§ lagen om pension för arbetstagare ävensom 16—18 §§ och 19 § 5 och 6 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

Lagens stadganden om ändringssökande tillämpas på beslut som meddelas sedan lagen har trätt i kraft. Lagens stadganden om extraordinärt ändringssökande tillämpas dock på de ärenden gällande extraordinärt ändringssökande som blir anhängiga sedan lagen har trätt i kraft.

8.

Lag

om ändring av 24 § lagen om avträdelsepension

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 24 § 1 mom. lagen den 4 januari 1974 om avträdelsepension (16/74), sådant detta lagrum lyder i lag av den 29 juli 1976 (663/76), som följer:

Gällande lag

24 §

Om ej annat följer av denna lag, gäller om avträdelsepension i tillämpliga delar ytterligare vad i 9, 16—21 a och 22 § lagen om pension för arbetstagare samt i 16—18 §§ och 19 § 4 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare är stadgat.

Föreslagen lydelse

24 §

Om inte något annat följer av denna lag, gäller för avträdelsepension i tillämpliga delar dessutom 9, 10 c, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19, 19 a—19 d, 20, 21, 21 a—21 e och 22 §§ lagen om pension för arbetstagare samt 16—18 §§ och 19 § 4 mom. lagen om pension för lantbruksföretagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

Lagens stadganden om ändringssökande tillämpas på beslut som meddelas sedan lagen trätt i kraft. Lagens stadganden om extraordinärt ändringssökande tillämpas dock på de ärenden gällande extraordinärt ändringssökande som blir anhängiga sedan lagen har trätt i kraft.

9.

Lag

om ändring av folkpensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i folkpensionslagen av den 8 juni 1956 (347/56) 22 a § 9 mom. och 77 §, av dessa lagrum 22 a § 9 mom. sådant det lyder i lag av den 28 juni 1993 (564/93), ändras 6 § 1 mom. 3 punkten och 2 mom., 45 § 1 mom., 73, 73 a och 74 §§ samt 83 § 3 mom., av dessa lagrum 45 § 1 mom. sådant det lyder i lag av 4 november 1960 (466/60), 73 § sådan den lyder ändrade genom lag av den 4 juli 1963 (427/63) samt lagar av den 5 februari 1988, den 23 december 1988 och den 30 december 1993 (123 och 1217/88 och 1574/93) och 73 a § sådan den lyder i lag av den 5 februari 1982 (103/82) och 74 § sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 30 december 1965 (705/65), samt

fogas till 45 §, sådan den lyder ändrad genom nämnda lag av den 4 november och lag av den 8 augusti 1986 (594/86), ett nytt 3 mom. och till lagen nya 73 b, 74 b och 74 c §§ som följer:

Gällande lag

Föreslagen lydelse

6 §

Försäkringspremie påföres icke försäkrad:

3) som under inkomståret eller del därav varit befunnen arbetsförmägen enligt denna lag;

Försäkringspremie skall likväl påföras 63-årig eller som arbetsoförmögen befunnen försäkrad, om till hans beskattningsbara inkomst vid kommunalbeskattningen räknats även värdet av det arbete, som hans annat än i 1 mom. avsedda hemmavarande barn eller annan familjemedlem utfört till förmån för hans hushåll, på grundvalen av det antal skattören, som motsvarar denna inkomst.

6 §

Försäkringspremie påföres icke försäkrad:

3) som under inkomståret eller *en* del därav *har uppburit invaliditetspension* enligt denna lag,

Försäkringspremie skall likväl påföras 63-årig eller *en försäkrad som får invaliditetspension*, om till hans beskattningsbara inkomst vid kommunalbeskattningen räknats även värdet av det arbete som hans annat än i 1 mom. avsedda hemmavarande barn eller annan familjemedlem utfört till förmån för hans hushåll, på grundvalen av det antal skattören som motsvarar denna inkomst.

22 §

Vad som i denna lag stadgas om försäkrad som har konstaterats vara arbetsoförmögen tillämpas på motsvarande sätt på försäkrad som har konstaterats uppfylla villkoren för individuell förtidspension.

(9 mom. upphävs)

45 §

Finnes grundat skäl att antaga, att pension borde indragas eller dess belopp nedsättas, eller fullgöras icke för justering av pensionsrätten i enlighet med 46 § ålagd skyldighet, må utbetalning av pension eller del därav inställas, tills ärendet slutligt avgjorts. Likaså må pensionsanstalten utan hinder av att ändringsansökan är anhängig temporärt erlagga pension eller höja pensions belopp, om en väsentlig förändring, som inverkar på den försäkrades

45 §

Utbetalningen av pension eller en del därav kan inställas interimistiskt tills ärendet har avgjorts slutligt, om det finns grundad anledning att anta att pensionen borde dras in eller dess belopp nedsättas eller om den skyldighet som i enlighet med 46 § ålagts för justering av pensionsrätten inte fullgörs. I det interimistiska beslutet får ändring inte sökas.

Gällande lydelse

rätt, inträffat i hans hälsotillstånd eller förhållanden i övrigt. Pensionsanstalten skall härvid omedelbart som sin åtgärd underrätta [förstärkta styrelsen] eller försäkringsdomstolen, beroende på var ärendet enligt 73 § är anhängigt.

73 §

Den som är missnöjd med beslut av pensionsanstaltens styrelse, sektion inom eller medlem av styrelsen eller funktionär vid pensionsanstalten må söka ändring däri hos prövningsnämnden medelst besvär, om beslutet angår:

- 1) rätt till pension, dess belopp eller betalning av sådan;
- 2) fastställande av försäkrads arbetsoförmåga i de fall, som avses i 77 §;
- 3) begravningsbidrag;
- 4) en pensionsansökan vars behandling förfaller enligt 37 §;
- 5) ersättning för en resa som den försäkrade på förordnande av pensionsanstalten företagit för en undersökning som avses i 36 eller 46 § eller för en resa som den försäkrade företagit för att få medicinalvård, utbildning eller arbetsvård enligt 34 §, då pensionsanstalten förbundit sig att ersätta resekostnaderna;
- 6) vårdbidrag; eller
- 7) frågan om en arbetstagar och medlemmar av hans familj skall anses vara bosatta i Finland i de fall som åsyftas i 1 b § 2 mom.

Den som är missnöjd med prövningsnämndens beslut kan söka ändring i det hos försäkringsdomstolen, om beslutet gäller rätt till pension eller fall som nämns i 1 mom. 2, 6 eller 7 punkten.

En besvärsskrivelse som avses i denna paragraf skall lämnas till pensionsanstaltens lokalbyrå eller besvärmyndigheten senast den trettonde dagen efter den då ändringssökanden fick del av beslutet.

Pensionsanstaltens och likaså prövningsnämndens beslut skola oberoende av ändringsansökan lända till efterrättelse, till dess pröv-

Föreslagen lydelse

Om en pension som har inställts i enlighet med 1 mom. börjar utbetalas igen, skall på den tillämpas vad som stadgas om retroaktiv utbetalning av pension.

73 §

Den som är missnöjd med pensionsanstaltens beslut i ett ärende som gäller folkpension eller någon annan i denna lag stadgad förmån får söka ändring i beslutet genom skriftliga besvär hos prövningsnämnden. Angående prövningsnämnden stadgas i sjukförsäkringslagen.

Den som är missnöjd med prövningsnämndens beslut får söka ändring i beslutet genom skriftliga besvär hos försäkringsdomstolen, om beslutet gäller rätt till pension eller vårdbidrag eller om det gäller återkrav. I försäkringsdomstolens beslut får ändring inte sökas genom besvär.

En besvärsskrift enligt 1 och 2 mom. skall tillställas pensionsanstalten senast den 30 dagen efter den dag då ändringssökanden fick del av beslutet.

Pensionsanstaltens beslut skall, även om det överklagas, iaktas tills ärendet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut.

Gällande lydelse

ningsnämnden eller ock försäkringsdomstolen avgjort ärendet.

Beträffande prövningsnämnden gäller vad därom i sjukförsäkringslagen är stadgat.

73 a §

Har prövningsnämnden utfärdat beslut med anledning av besvär som gäller förvägran eller minskning av tilläggsdel från den 1 januari 1983 till utgången av år 1984 på grund av ovan i 28 a § avsett försvagande av den ekonomiska ställningen eller lämnande av oriktiga uppgifter, kan den försäkrade anföra besvär över detta beslut hos försäkringsdomstolen.

74 §

Har beslut i ärende, som avses i 73 §, grundat sig på oriktig eller bristfällig utredning eller uppenbart ej varit överensstämmande med lag, må försäkringsdomstolen även efter den i sagda lagrum föreskrivna tidens utgång på framställning av pensionsanstalten eller på ansökan av den, som ärendet angår, efter övriga parter

Föreslagen lydelse

73 a §

Om pensionsanstalten till alla delar godkänner de yrkanden som framställs i besvärsskriften skall den ge ett rättelsebeslut i ärendet. I ett rättelsebeslut kan ändring sökas i enlighet med 73 §.

Kan pensionsanstalten inte på de sätt som nämns i 1 mom. rätta det beslut som besvären avser, skall pensionsanstalten inom 30 dagar från besvärstidens utgång sända besvärsskriften jämte sitt utlåtande till besvärinstansen för behandling. Pensionsanstalten kan härvid genom ett interimistiskt beslut rätta sitt tidigare beslut till den del den godkänner yrkandet i besvären. Om besvären redan har sänts till besvärinstansen, skall pensionsanstalten omedelbart underrätta besvärinstansen om det interimistiska beslutet. I det interimistiska beslutet får ändring inte sökas.

Från den i 2 mom. föreskrivna tiden kan avvikelser göras, om införskaffandet av en tilläggsutredning som krävs med anledning av besvären förutsätter detta. Ändringssökanden skall härvid utan dröjsmål underrättas om införskaffandet av tilläggsutredning. Besvärsskriften och utlåtandet skall dock alltid sändas till besvärinstansen senast inom 60 dagar från besvärstidens utgång.

73 b §

Har besvär som anförs hos prövningsnämnden eller försäkringsdomstolen inkommit efter utgången av den tid som stadgas i 73 §, kan besvärinstansen trots förseningen ta upp besvären till behandling, om det finns vägande orsaker till förseningen.

74 §

Om ett lagakraftvunnet beslut som gäller en förmån enligt denna lag grundar sig på en oriktig eller bristfällig utredning eller uppenbart står i strid med lag, kan försäkringsdomstolen på framställning av pensionsanstalten eller på ansökan av en part i ärendet, efter att ha berett de övriga parterna tillfälle att bli

Gällande lydelse

hörande undanröja beslutet och upptaga ärendet till ny behandling eller förordna, att ärendet skall handläggas ånyo. Sedan pensionsanstalten gjort sådan framställning, må den, till dess ärendet ånyo avgjorts, interimistiskt avbryta utbetalandet av pension eller utbetala denna till det belopp, som avses i framställningen.

Då fråga är om beviljande av förvägrad förmån eller utökande av redan beviljad förmån, må även pensionsanstalten utan hinder av tidigare beslut ånyo handlägga ärendet.

Föreslagen lydelse

hörda, undanröja beslutet och bestämma att ärendet skall behandlas på nytt. Efter att ha gjort en sådan framställning kan pensionsanstalten, tills ärendet har avgjorts på nytt, interimistiskt inställa utbetalningen av förmånen eller betala denna enligt sin framställning.

Om ny utredning framkommer i ett ärende som gäller beviljande av förvägrad förmån eller utökande av redan beviljad förmån, skall pensionsanstalten pröva ärendet på nytt. Pensionsanstalten kan utan hinder av ett tidigare laga-kraftvunnet beslut bevilja en förvägrad förmån eller utöka en redan beviljad förmån. Prövningsnämnden och försäkringsdomstolen kan tilllämna motsvarande förfarande när de behandlar ärenden som gäller ändringssökande. I beslutet kan ändring sökas på det sätt som stadgas i 73 §.

74 b §

Grundar sig pensionsanstaltens beslut på klart oriktig eller bristfällig utredning eller på uppenbart oriktig tillämpning av lag, kan pensionsanstalten med parternas samtycke undanröja sitt felaktiga beslut och avgöra ärendet på nytt.

Innehåller pensionsanstaltens beslut ett uppenbart skriv- eller räknefel, skall pensionsanstalten rätta sitt beslut. Fel får dock inte rättas, om rättelsen leder till ett för en part oskäligt resultat.

Angående rättelse skall anteckning göras i pensionsanstaltens liggarexemplar. Den berörda parten skall tillställas ett rättat eller nytt beslut. Är ändringssökande i fråga om beslutet anhängigt, skall pensionsanstalten meddela att rättelseärende upptagits till behandling samt tillställa även besvärsinstansen sitt beslut i detta ärende.

I ett beslut genom vilket pensionsanstalten inte har godkänt ett yrkande på rättelse av fel får ändring inte sökas genom besvär.

74 c §

Om den som uppstår tilläggsdel har beviljats retroaktivt en förmån enligt 26 § 1 mom. eller en sådan förmån har höjts, kan pensionsanstalten, oberoende av vad som stadgas i 74 §, efter att ha hört den berörda parten behandla ärendet på nytt.

Gällande lydelse

83 §

Stats-, kommunal och annat offentligträttsligt samfunds myndighet, läkare i offentlig tjänst, sjukhus samt försäkrings- och pensionsanstalt äro pliktiga att på begäran lämna pensionsanstalten och försäkringsdomstolen i deras värjo befintliga uppgifter rörande hälsotillståndet hos den, som sökt eller åtnjuter invaliditetspension, samt hos person, som lämnat i 77 § avsedd utredning. Pensionsanstalten är pliktig att utbetala skäligt arvode för läkarintyg på grund av i detta moment stadgad förpliktelse.

Föreslagen lydelse

83 §

Statliga, kommunala eller andra offentligträttsliga samfunds myndigheter, läkare i offentlig tjänst, sjukhus samt försäkrings- och pensionsanstalter är skyldiga att på begäran lämna pensionsanstalten, prövningsnämnden och försäkringsdomstolen uppgifter som de innehar om hälsotillståndet hos dem som ansöker om eller uppbär invaliditetspension. Pensionsanstalten är skyldig att betala ett skäligt arvode för läkarutlåtande som har getts på grundval av den förpliktelse som stadgas i detta moment.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

Lagens stadganden om ändringssökande samt stadgandet i 74 c § tillämpas på beslut som meddelas sedan lagen har trätt i kraft. Lagens stadganden om extraordinärt ändringssökande tillämpas dock på de ärenden gällande extraordinärt ändringssökande som blir anhängiga sedan lagen har trätt i kraft.

10.

Lag

om ändring av 10 och 14 §§ lagen om bostadsbidrag för pensionstagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 10 § och 14 § 1 mom. lagen den 28 juli 1978 om bostadsbidrag för pensionstagare (591/78),

av dessa lagrum 14 § 1 mom. sådant det lyder i lag av den 22 december 1989 (1251/89), som följer:

Gällande lag

10 §

Pensionstagare som icke nöjes åt folkpensionsanstaltens beslut angående bostadsbidrag får söka ändring däri genom skriftliga besvär hos prövningsnämnden.

Föreslagen lydelse

10 §

Den som är missnöjd med folkpensionsanstaltens beslut i ett ärende som gäller bostadsbidrag för pensionstagare får söka ändring i beslutet genom skriftliga besvär hos prövningsnämnden. I prövningsnämndens beslut får ändring inte sökas genom besvär.

Gällande lydelse

Besvären skall tillställas folkpensionsanstaltens lokalbyrå eller prövningsnämnden senast den trettonde dagen efter den, då ändringssökanden fick del av beslut.

Folkpensionsanstaltens beslut skall oaktat ändring sökts lända till efterrättelse till dess ärendet blivit avgjort genom lagakraftvunnet beslut.

14 §

Om inte något annat följer av denna lag, gäller dessutom i tillämpliga delar 26 § 7 mom., 28 §, 31 § 2 mom. 35, 37—39, 39 a, 39 b, 40—42, 43, 43 a, 44—46, 67, 69—72, 74, 74 a och 75 §§, 79 1 och 4 mom., 80—83 och 84—87 §§, 88 § 2 och 3 mom. samt 88 a § folkpensionslagen. *Framställning eller ansökan om undanröjande av beslut i de fall som avses i 74 § 1 mom. i nämnda lag skall likväl behandlas av prövningsnämnden.*

Föreslagen lydelse

I fråga om ändringssökande tillämpas i övrigt i tillämpliga delar vad som stadgas därom i 8 kap. folkpensionslagen. En framställning eller ansökan som gäller undanröjande av ett lagakraftvunnet beslut skall dock i stället för av den i 74 § 1 mom. folkpensionslagen nämnda försäkringsdomstolen prövas stället av prövningsnämnden, som efter att ha berett de andra parterna tillfälle att bli hörda kan undanröja beslutet och bestämma att ärendet skall behandlas på nytt.

14 §

Om inte något annat *stadgas* i denna lag, *iakttas* i tillämpliga delar dessutom 28 §, 31 § 2 mom., 35, 37—39, 39 a, 39 b, 40—42, 43, 43 a, 44—46, 67, 69—72, 74 b, 74 c och 75 §§, 79 § 1 och 4 mom., 80—83 och 84—87 §§, 88 § 2 och 3 mom. samt 88 a § folkpensionslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

Lagens stadganden om ändringssökande samt stadgandet i 74 c § folkpensionslagen tillämpas på beslut som meddelas sedan lagen har trätt i kraft. Lagens stadganden om extraordinärt ändringssökande tillämpas dock på de ärenden gällande extraordinärt ändringssökande som blir anhängiga sedan lagen har trätt i kraft.

11.

Lag**om ändring av 37 § familjepensionslagen**

enlighet med riksdagens beslut

ändras 37 § 1 mom. familjepensionslagen av den 17 januari 1969 (38/69), sådant det lyder i lag av den 28 juni 1993 (548/93), som följer:

Gällande lydelse

37 §

Om inte något annat stadgas i denna lag, iakttas dessutom i tillämpliga delar 35, 37—39, 39 b—42, 42 b—43, 44—46, 69—73, 74—75, 79—83 och 84—88 a §§ folkpensionslagen. Om mottagaren av barnpension innan pensionen börjar inte har varit bosatt i Finland den tid på 10 år som krävs i 41 § folkpensionslagen, kan pensionen utan hinder av boende utomlands betalas om barnets vårdnadshavare uppfyller bosättningskravet.

Föreslagen lydelse

37 §

Om inte något annat stadgas i denna lag, iakttas dessutom i tillämpliga delar 35, 37—39, 39 b, 40—42, 42 b, 43, 44—46, 69—73, 73 a, 73 b, 74, 74 b, 74 c, 75, 79—83, 84—88 och 88 a §§ folkpensionslagen. Om mottagaren av barnpension innan pensionen börjar inte har varit bosatt i Finland den tid på 10 år som krävs i 41 § folkpensionslagen, kan pensionen utan hinder av boende utomlands betalas om barnets vårdnadshavare uppfyller bosättningskravet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

Lagens stadganden om ändringssökande samt stadgandet i 74 c § folkpensionslagen tillämpas på beslut som meddelas sedan lagen har trätt i kraft. Lagens stadganden om extraordinärt ändringssökande tillämpas dock på ärenden gällande extraordinärt ändringssökande som blir anhängiga sedan lagen har trätt i kraft.

12.

Lag**om ändring av 17 § lagen om frontmannapension**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 17 § 1 mom. lagen den 28 januari 1977 om frontmannapension (119/77), sådant det lyder i lag av den 8 augusti 1986 (596/86), som följer:

Gällande lydelse

17 §

Om inte annat följer av denna lag, gäller i tillämpliga delar dessutom vad som stadgas i 26 § 7 mom. samt i 35, 37—39, 39 a, 39 b, 40—42, 43, 44—46, 69—73, 74, 74 a, 75, 79—83, 84—88 och 88 a §§ folkpensionslagen samt i lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/56).

Föreslagen lydelse

17 §

Om inte något annat stadgas i denna lag, iakttas dessutom i tillämpliga delar 35, 37—39, 39 a, 39 b, 40—42, 43, 44—46, 69—73, 73 a, 73 b, 74, 74 a—74 c, 75, 79—83, 84—88 och 88 a §§ folkpensionslagen samt lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/56). Vid bestämmande av extra fronttillägg iakttas dessutom i tillämpliga delar 26 § 7 mom. folkpensionslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

Lagens stadganden om ändringssökande samt stadgandet i 74 c § folkpensionslagen tillämpas på beslut som meddelas sedan lagen har trätt i kraft. Lagens stadganden om extraordinärt ändringssökande tillämpas dock på de ärenden gällande extraordinärt ändringssökande som blir anhängiga sedan lagen har trätt i kraft.

13.

L a g

om ändring av lagen om handikappbidrag

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 5 februari 1988 om handikappbidrag (124/88) 7 och 8 §§, av dessa lagrum 8 § sådan den lyder i lag av den 28 juni 1993 (549/93), samt fogas till lagen nya 7 a—7 d §§ som följer:

Gällande förslag

7 §

Den som är missnöjd med ett beslut som folkpensionsanstalten har meddelat i ett ärende som gäller handikappbidrag kan söka ändring hos prövningsnämnden genom skriftliga besvär. Besvären skall tillställas folkpensionsanstaltens lokalbyrå eller prövningsnämnden senast den trettionde dagen efter den då ändringsökanden fick del av folkpensionsanstaltens beslut.

Den som är missnöjd med prövningsnämndens beslut får söka ändring hos försäkringsdomstolen på det sätt som stadgas i 1 mom. och inom den tid som nämns där.

Folkpensionsanstaltens och prövningsnämndens beslut skall trots att ändring söktes iakttas till dess ärendet har avgjorts genom laga kraft vunnet beslut.

Om prövningsnämnden gäller vad som stadgas i sjukförsäkringslagen (364/63).

Föreslagen lydelse

7 §

Den som är missnöjd med folkpensionsanstaltens beslut i ett ärende som gäller handikappbidrag får söka ändring i beslutet genom skriftliga besvär hos prövningsnämnden. Angående prövningsnämndens stadgas i sjukförsäkringslagen (364/63).

Den som är missnöjd med prövningsnämndens beslut får söka ändring i beslutet genom skriftliga besvär hos försäkringsdomstolen. I försäkringsdomstolens beslut får ändring inte sökas genom besvär.

En besvärsskrift enligt 1 och 2 mom. skall tillställas pensionsanstalten senast den 30 dagen efter den dag då ändringsökanden fick del av beslutet.

Pensionsanstaltens beslut skall, även om det överklagas, iakttas tills ärendet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut.

7 a §

Om pensionsanstalten till alla delar godkänner de yrkanden som framställs i besvärsskriften, skall den ge ett rättelsebeslut i ärendet. I ett rättelsebeslut kan ändring sökas i enlighet med 7 §.

Kan pensionsanstalten inte på det sätt som nämns i 1 mom. rätta det beslut som besvären avser, skall pensionsanstalten inom 30 dagar från besvärstidens utgång sända besvärsskriften jämte sitt utlåtande till besvärinstansen för behandling. Pensionsanstalten kan härvid genom ett interimistisk beslut rätta sitt tidigare beslut till den del den godkänner yrkandet i besvären. Om besvären redan har sänts till besvärinstansen, skall pensionsanstalten omedelbart underrätta besvärinstansen om det interimistiska beslutet. I det interimistiska beslutet får ändring inte sökas.

Från den i 2 mom. föreskrivna tiden kan

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

avvikelse göras, om införskaffandet av en tilläggsutredning som krävs med anledning av besvären förutsätter detta. Ändringssökanden skall härvid utan dröjsmål underrättas om införskaffandet av tilläggsutredning. Besvärsskriften och utlåtandet skall dock alltid sändas till besvärinstansen senast inom 60 dagar från besvärstidens utgång.

7 b §

Har besvär som anförs hos prövningsnämnden eller försäkringsdomstolen inkommit efter utgången av den tid som stadgas i 7 §, kan besvärinstansen trots förseningen ta upp besvären till behandling, om det finns vägande orsaker till förseningen.

7 c §

Om ett lagakraftvunnet beslut som gäller en förmån enligt denna lag grundar sig på en oriktig eller bristfällig utredning eller uppenbart står i strid med lag, kan försäkringsdomstolen på ansökan av en part i ärendet eller på framställning av pensionsanstalten, och efter att ha berett den som ärendet angår tillfälle att bli hörd, undanröja beslutet och bestämma att ärendet skall behandlas på nytt. Efter att gjort en sådan framställning kan pensionsanstalten, tills ärendet har avgjorts på nytt, interimistiskt inställa utbetalningen av förmånen eller betala denna enligt sin framställning.

Om ny utredning framkommer i ett ärende som gäller beviljande av förvägrad förmån eller utökande av redan beviljad förmån, skall pensionsanstalten pröva ärendet på nytt. Pensionsanstalten kan utan hinder av ett tidigare lagakraftvunnet beslut bevilja en förvägrad förmån eller utöka en redan beviljad förmån. Prövningsnämnden och försäkringsdomstolen kan tillämpa motsvarande förfarande när de behandlar ärenden som gäller ändringssökande. I beslutet kan ändring sökas på det sätt som stadgas i 7 §.

7 d §

Grundar sig pensionsanstaltens beslut på klart oriktig eller bristfällig utredning eller på uppenbart oriktig tillämpning av lag, kan pensionsanstalten med parternas samtycke undanröja sitt felaktiga beslut och avgöra ärendet på nytt.

Innehåller pensionsanstaltens beslut ett uppenbart skriv- eller räknepfel, skall pensionsanstalten rätta sitt beslut. Fel får dock inte rättas om

Gällande lydelse

8 §

Om inte något annat följer av denna lag, gäller dessutom i tillämpliga delar 1—1 d, 23, 34—39, 39 b—40, 42—43, 44—46, 67, 69, 73, 74 och 75 §§, 79 § 1 och 4 mom. och 80—88 §§ folkpensionslagen samt lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/56).

Föreslagen lydelse

rättelsen leder till ett för part oskäligt resultat.
 Angående rättelse skall anteckning göras i pensionsanstaltens liggarexemplar. Den berörda parten skall tillställas ett rättat eller nytt beslut. Är ändringssökande i fråga om beslutet anhängigt skall pensionsanstalten meddela att rättelseärende upptagits till behandling samt tillstålla även besvärinstansen sitt beslut i detta ärende.

I ett beslut genom vilket pensionsanstalten inte har godkänt ett yrkande på rättelse av fel får ändring inte sökas genom besvär.

8 §

Om inte något annat stadgas i denna lag, iakttas dessutom i tillämpliga delar 1 d, 23, 35—39, 39 b, 40, 42, 43, 44—46, 67, 69 och 75 §§, 79 § 1 och 4 mom. samt 80—83, 83 a, 84—88 och 88 a §§ folkpensionslagen samt lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/56).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

Genom denna lag upphävs 8 § lagen den 30 december 1993 om ändring av lagen om handikappbidrag (1577/93).

Lagens stadganden om ändringssökande tillämpas på beslut som meddelas sedan lagen har trätt i kraft. Lagens stadganden om extraordinärt ändringssökande tillämpas dock på ärenden gällande extraordinärt ändringssökande som blir anhängiga sedan lagen har trätt i kraft.

14.

Lag

om ändring av lagen om vårdbidrag för barn

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 4 juli 1969 om vårdbidrag för barn (444/69) 8 b och 9 §§,
dessa lagrum sådana de lyder, 8 b § i lag av den 12 december 1986 (933/86) och 9 § i lag av den
22 december 1989 (1253/89), samt
fogas till lagen nya 8 c—8 f §§ som följer:

Gällande förslag

8 b §

Den som är missnöjd med folkpensionsanstaltens beslut kan söka ändring i detta hos prövningsnämnden genom skriftliga besvär inom 30 dagar efter det att ändringssökanden har delgivits folkpensionsanstaltens beslut.

Den som är missnöjd med prövningsnämndens beslut får söka ändring i detta hos försäkringsdomstolen på det sätt som stadgas i 1 mom. och inom där nämnd tid efter delgivningen.

Folkpensionsanstaltens eller prövningsnämndens beslut skall följas trots att ändring sökts tills prövningsnämnden respektive försäkringsdomstolen har avgjort ärendet.

Beträffande prövningsnämnden gäller vad som stadgas om den i sjukförsäkringslagen (364/64).

Föreslagen lydelse

8 b §

Den som är missnöjd med folkpensionsanstaltens beslut i ett ärende som gäller vårdbidrag för barn får söka ändring i beslutet genom skriftliga besvär hos prövningsnämnden. Angående prövningsnämnden stadgas i sjukförsäkringslagen (364/63).

Den som är missnöjd med prövningsnämndens beslut får söka ändring i beslutet genom skriftliga besvär hos försäkringsdomstolen. I försäkringsdomstolens beslut får ändring inte sökas genom besvär.

En besvärsskrift enligt 1 och 2 mom. skall tillställas pensionsanstalten senast den 30 dagen efter den dag då ändringssökanden fick del av beslutet.

Pensionsanstaltens beslut skall, även om det överklagas, iakttas tills ärendet har avgjorts genom ett lagakraftvunnet beslut.

8 c §

Om pensionsanstalten till alla delar godkänner de yrkanden som ingår i besvärsskriften, skall den ge ett rättelsebeslut i ärendet. I ett rättelsebeslut kan ändring sökas i enlighet med 8 b §.

Kan pensionsanstalten inte på det sätt som nämns i 1 mom. rätta det beslut som besvärerna avser, skall pensionsanstalten inom 30 dagar från besvärstidens utgång sända besvärsskriften jämte sitt utlåtande till besvärinstansen för behandling. Pensionsanstalten kan härvid genom ett interimistiskt beslut rätta sitt tidigare beslut till den del den godkänner yrkandet i besvärerna. Om besvärerna redan har sänts till besvärinstansen, skall pensionsanstalten omedelbart underrätta besvärinstansen om det interimistiska beslutet. I det interimistiska beslutet får ändring inte sökas.

Från den i 2 mom. föreskrivna tiden kan avvikelser göras, om införskaffandet av en tilläggsutredning som krävs med anledning av

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

besvären förutsätter detta. Ändringssökanden skall härvid utan dröjsmål underrättas om införskaffandet av tilläggsutredning. Besvärsskriften och utlåtandet skall dock alltid sändas till besvärinstansen senast inom 60 dagar från besvärstidens utgång.

8 d §

Har besvär som anförs hos prövningsnämnden eller försäkringsdomstolen inkommit efter utgången av den tid som stadgas i 8 b §, kan besvärinstansen trots förseningen ta upp besvären till behandling, om det finns vägande orsaker till förseningen.

8 e §

Om ett lagakraftvunnet beslut som gäller förmån enligt denna lag grundar sig på en oriktig eller bristfällig utredning eller beslutet uppenbart står i strid med lag, kan försäkringsdomstolen på ansökan av den som ärendet angår eller på framställning av pensionsanstalten, efter att ha berett den som ärendet angår tillfälle att bli hörd, undanröja beslutet och förordna att ärendet skall behandlas på nytt. Efter att ha gjort en sådan framställning kan pensionsanstalten, tills ärendet har avgjorts på nytt, interimistiskt avbryta utbetalningen av en förmån eller betala denna enligt sin framställning.

Om ny utredning framkommer i ett ärende som gäller beviljande av förvägrad förmån eller utökande av redan beviljad förmån skall pensionsanstalten pröva ärendet på nytt. Pensionsanstalten kan utan hinder av ett tidigare lagakraftvunnet beslut bevilja en förvägrad förmån eller utöka en redan beviljad förmån. Prövningsnämnden och försäkringsdomstolen kan tillämpa motsvarande förfarande när de behandlar ärenden som gäller ändringssökande. I beslutet kan ändring sökas på det sätt som stadgas i 8 b §.

8 f §

Grundar sig pensionsanstaltens beslut på en klart oriktig eller bristfällig utredning eller på uppenbart oriktig tillämpning av lag, kan pensionsanstalten med parternas samtycke undanröja sitt felaktiga beslut och avgöra ärendet på nytt.

Innehåller pensionsanstaltens beslut ett uppenbart skriv- eller räknefel skall pensionsanstalten rätta sitt beslut. Fel får dock inte rättas, om rättelsen leder till ett för en part oskäligt resultat.

Gällande lydelse

9 §

Om inte något annat följer av denna lag, gäller dessutom i tillämpliga delar 35—40, 45, 46, 69, 73, 74 och 75 §§, 79 § 1 och 4 mom. och 80—88 a §§ folkpensionslagen samt lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/56).

Föreslagen lydelse

Angående rättelse skall anteckning göras i pensionsanstaltens liggarexemplar. Den berörda parten skall tillställas ett rättat eller nytt beslut. Är ändringssökande i fråga om beslutet anhängigt skall pensionsanstalten meddela att rättelseärende upptagits till behandling samt tillställa även besvärsinstansen sitt beslut i detta ärende.

I ett beslut genom vilket pensionsanstalten inte har godkänt ett yrkande på rättelse av fel får ändring inte sökas genom besvär.

9 §

Om inte något annat stadgas i denna lag, iakttas dessutom i tillämpliga delar 35—39, 39 b, 40, 45, 46, 69 och 75 §§, 79 § 1 och 4 mom. samt 80—83, 83 a, 84—88 och 88 a §§ folkpensionslagen samt lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/56).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

Lagens stadganden om ändringssökande tillämpas på beslut som meddelas sedan lagen har trätt i kraft. Lagens stadganden om extraordinärt ändringssökande tillämpas dock på de ärenden gällande extraordinärt ändringssökande som blir anhängiga sedan lagen har trätt i kraft.

15.

Lag**om ändring av 10 § lagen om betalning av fronttillägg utomlands**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 10 § lagen den 25 november 1988 om betalning av fronttillägg utomlands (988/88) som följer:

Gällande lag

10 §

Om inte något annat följer av denna lag, gäller dessutom i tillämpliga delar 35 § 1 och 2 mom. samt 37, 40, 73, 74, 74 a, 75, 79, 81—83, 84—88 och 88 a §§ folkpensionslagen samt lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/56).

Föreslagen lydelse

10 §

Om inte något annat *stadgas* i denna lag, *iakttas* dessutom i tillämpliga delar 35 § 1 och 2 mom., 37, 40, 73, 73 a, 73 b, 74, 74 a, 74 b, 75, 79, 81—83, 84—88 och 88 a §§ folkpensionslagen samt lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/56).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

Lagens stadganden om ändringssökande tillämpas på beslut som meddelas sedan lagen har trätt i kraft. Lagens stadganden om extraordinärt ändringssökande tillämpas dock på de ärenden gällande extraordinärt ändringssökande som blir anhängiga sedan lagen har trätt i kraft.
